

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.

Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000 —, pol strani din 1000 —,
četrt strani din 500 —, 1/8 strani
din 250 —, 1/16 strani din 125 —
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Vojna za petrolej

Moderna vojna je v veliko večji meri, kakor vse njene prednice, vojna strojev, ki nastopajo na kopnem, na morju in v zraku. Kot pogonsko sredstvo so potrebne ogromne količine petroleja, nafte, bencina. Iz tega razloga zahteva Nemčija od Romunske, da ji dobavlja čim največ te dragocene tekočine. Isto zahtevata tudi Anglija in Francija. Iz tega spora bi lahko nastala vojna za romunski petrolej. V nekaterih krogih se napoveduje, da bi se vojna mogla radi tega prenesti na področje Črnega morja in še dalje v Prednjo Azijo, namreč preko Kavkaza v Irak (ob svetopisemskih rekah Evfrat in Tigris) ter v Perzijo. Saj se vsaka moderna vojna prej ali slej nujno razvije v vojno za petrolej. V mednarodnih krogih v Rimu se govori

o tem, da se na obzorju bodočnosti že črta možnost rusko-sovjetskega napada na Prednjo Azijo. Sovjete mičejo bogati vrelci petroleja v Mosulu (v Iraku) in v južni Perziji, da bi tako mogli iztrgati Angležem in njihovim prijateljem Francozom iz rok enega izmed glavnih virov prepotrebne petroleja. Imenovani mednarodni krogi smatrajo, da je to eden izmed glavnih smotrov nemško-ruskega zavezništva. Ruski neuspeh napram Finski je to špekulacijo nekoliko pokvaril. Zato se že pojavljajo vesti o tem, ali in pod katerimi pogoji bi Nemci pomagali sovjetom proti Fincem. V tem primeru bi nastala na Finskem, odnosno v sosednji Skandinaviji nova fronta Angležev in Francozov na eni, Nemcev in Rusov na drugi strani. Berlinski

krogi so tudi mnenja, da bi se sovjetski vojaki v boju za petrolej boljše držali, ker bi se morali bojevati za svoj lastni petrolej v Baku na Kavkazu, odkoder bi se ost njihovega napada obrnila v smeri proti najdiščem petroleja v Iraku in v Perziji. Zoper to možnost se hočeta zavarovati Anglija in Francija, ki zbirata v Siriji močno armado pod vodstvom znanega francoskega generala Weyganda. Anglija in Francija sta si v to svrhu tudi zasigurali zavezništvo Turčije, ki je dobila 2 milijard dinarjev posojila za oboroževanje. Takšne priprave se torej vršijo na tem važnem prostoru, kjer se križajo petrolejske ceste. Moskva in Berlin opazujeta z veliko pozornostjo vsak pokret, političen ali vojaški, ki se vrši v Turčiji in sosedstvu.

Ali bi Nemčija vojaško sodelovala z Rusijo?

Stalni neuspehi sovjetske vojske v vojni s Finci so postali za sovjetske mogočnike nad vse neprijetni. Niso pričakovali toliko in takšnih vojaških porazov, ki so spravili rdečo armado v skrajno slabo luč. Da bi se sovjetska akcija na Finskem čimprej končala, bi bila potrebna nemška vojaška pomoč. O tem se vršijo, kakor poročajo francoski listi, razgovori med Berlinom in Moskvo. Berlin baje ne odklanja želje Moskve, toda kot pogoj za vojaško sodelovanje zahteva Nemčija:

1. Rusija naj ji za 99 let — to je za vedno — da v najem petrolejske izvire v poljski Galiciji.

2. Nemčija naj dobi v izrabo vse železnice v tej pokrajini, da organizira po njih poleg prevoza petroleja še prevoz raznega blaga z Balkana in iz Romunije.

3. Rusija mora Nemcem dati v izkoriščanje manganove rudnike pri ukrajinskem mestu Krivoj Rog.

4. Rusija mora dati nemškim družbam raz-

lične koncesije za izkoriščanje naravnih bogastev v severnem delu sovjetske države.

5. Dovoliti mora posebne popuste za prevoz nemškega blaga čez svoje ozemlje.

6. Privoliti mora v to, da bodo sovjetskemu ministrstvu za promet in za obrambo dodeljeni posebni nemški komisarji.

Sovjetski poslanik v Berlinu Švarcev se je po teh zahtevah brzojavno posvetoval s sovjetsko vlado, ki mu je sporočila, da so nemški predlogi tako daljnosežni, da je treba počakati na odločitev političnega odbora ruske komunistične stranke. Pač pa sporoča sovjetska vlada, da bi bila pripravljena sprejeti zahtevo glede petrolejskih vrelcev v Galiciji, glede 300 km proge, ki veže Nemčijo čez zasedeno Poljsko z Romunijo, in zahtevo glede izkoriščanja rudnikov v Krivem Rogu. Razen tega bi bila sovjetska vlada pripravljena Nemčiji odstopiti 60 km širok pas ozemlja vzdolž sedanje madžarsko-sovjetske meje, da bi Nemčija dobila skupno mejo tudi z Romunijo.

Finci zmagovalci v petdnevni bitki

V minulem tednu so sovjetski generali gonili skozi pet dni v množinah ruske vojske v boje severno od Ladoškega jezera. Rusi so hoteli za vsako ceno finsko fronto prebiti, da bi prišli na ta način nezavzetni finski Mannerheimovi črti za hrbet in bi se morala predati. Po petdnevni najbolj srđitih bojih so morali Rusi po hudih izgubah opustiti začasno nadaljnje napade in so ostali Finci zmagovalci.

Izid volitev v Bolgariji

Na Bolgarskem so volili poslance za sobranje ali parlament po volilnih okrožjih od 24. decembra 1939 do 28. januarja 1940. Volitve so dale vladi dr. Kjuseivanova od 160 poslancev 140. Ogromna večina volilcev se je s temi volitvami izrekla za politiko stroge nepristranosti ter popolne neodvisnosti Bolgarije, kar se tiče blokov ter skupin in zvez držav. Bolgarska nevtrajnost in neodvisnost sta tudi glavni točki političnega programa, katerega zasledujeta v tej vojni kralj Boris in ministrski predsednik dr. Kjuseivanov. Novo sobranje se bo sestalo 24. februarja.

Velika železniška nesreča na Japonskem

Zadnjo nedeljo ob sedmih zjutraj se je zgodila na Japonskem pri mestu Osaka strašna železniška nesreča. Potniški vlak, ki oskrbuje zvezo mesta Osaka z bolj oddaljenimi predmestji, je iz neznanega vzroka iztiril. Vlak je bil prenapoljen z delavci, ki so zaposleni v bakrenih rudnikih ter v industrijah po okolici mesta. Pri nesreči je smrtno ponesrečilo 221 oseb in to predvsem tovarniški delavci. Hudo ranjenih je okrog sto, število lažje poškodovanih še ni ugotovljeno. Nesreča je bila tem strašnejša, ker se je iztirjenju pridružila eksplozija bencina v pogonskem vozu. Po eksploziji je izbruhnil ogenj, ki se je z bliskovito naglico razširil na vse vagone. Mrtvi so skoraj vsi čisto zogleneli. Ranjence so takoj prepeljali v bolnišnice v mestu Osaka.

En finski vojak se mora boriti s petdesetimi sovjetskimi

Eden proti petdesetimi

Naš list je že parkrat poudarjal finsko izredno hrabrost v neprestanih bojih z ogromno sovjetsko premočjo. Za koliko nadkričujejo Rusi Fince po številu, je povedal finski maršal Mannerheim francoskemu časnikarju. Redkobesedni 73 letni maršal je sprejel francoskega časnikarja iz hvaležnosti, ker je poslala Francija Fincem pomoč.

G. Gustav Mannerheim je rekel: »Vi ste prvi časnikar, ki sem ga sprejel, odkar traja sedanja vojna in tudi ne mislim sprejeti nikogar več, dokler časi ne bodo boljši.« Za

tem je g. maršal nadaljeval svojo izjavo z besedami:

»Če so naša previdnost, naša odločnost in brezmejno junaštvo naše vojske ustavili prvi val surovih napadalčevih tolp, bi rad videl, naj nihče ne pozabi na to, da se še danes vedno borimo eden proti petdesetim. Odločeni smo boriti se do zadnjega starca, do zadnjega otroka. Porušili bomo, če bo treba, svoje hiše, uničili svoje gozdove. Razdejali bomo svoja mesta in svojo industrijo, in to, kar bomo pustili, naj bo proketo od narave. Toda: eden proti petdesetim...«

Prvo je preureditev države

Najvažnejše vprašanje notranje politike naše jugoslovanske države je njena notranja preureditev. To notranje preosnavljanje se je začelo v lanskem poletju. Z odredbo kraljevega namestništva z dne 26. avgusta 1939 je bila državno-pravno ustanovljena banovina Hrvatska na določeni ozemlju. Priznana ji je bila ne samo resnična samouprava v glavnih panogah javne uprave, marveč tudi dosti obsežna zakonodajna oblast. Vse te priznane pristojnosti so že tudi dejansko prenešene iz beogradskih ministrstev v Zagreb ter so osredotočene v osebi bana Hrvatske. Potrebno je samo še vpostavljenje hrvatskega sabora, za katerega je knez Pavle za časa svojega bivanja v Zagrebu sredi januarja podpisal volilni zakon, po katerem se bodo, ko bodo za to prilike dozorele, vršile volitve.

Tako je torej en del naše države na potu notranjega državnega preosnavljanja skoro že došel povsem na konec. Kaj takega pa se ne more reči o dveh drugih delih: slovenskem in srbskem. In vendar obstoji med vsemi tremi deli v tem oziru zveza vzajemnosti: kar dobi en del, se ne sme zanikati pa tudi ne nepotrebno zadrževati drugima deloma. To je tudi bila težnja merodajnih činiteljev ob začetku državnega preurejevanja. Obenem z odredbo, s katero je bila vpostavljena banovina Hrvatska, je bila izdana odredba, ki daje tudi drugim banovinam zakonito možnost, da se preuredijo v smislu načel, ki je iz njih vznikla banovina Hrvatska. To tudi zahteva načelo enakopravnosti in enakovrednosti. V tem načelu je tudi obsežna potreba enakega posto-

panja s slovenskim in srbskim delom države. Če je banovina Hrvatska bila ustanovljena izjemno od ustavnega predpisa z odredbo kraljevega namestništva, zakaj se ne bi na ta način tudi ustanovila slovenska in srbska banovina? Zakaj bi morali Slovenci in Srbi čakati na bodoči parlament, ki naj sklepa in določa o njihovi usodi?

Na tem stališču je JRZ, kateri pripada ogromna večina Slovencev. Na seji glavnega odbora JRZ, ki je bila 24. januarja v Beogradu in ki se je je poleg predsednika Dragiša Cvetkoviča tudi udeležil slovenski narodni voditelj in strankin podpredsednik dr. Anton Korošec, je bil sprejet ta sklep: »Stranka smatra, da je neobhodno potrebno pred kakršnimi koli volitvami izvršiti organizacijo in preurediti vse dele države in državno skupnost po načelih narodnega sporazuma tako, da bodo vsi deli države enakopravni in zadovoljni.« To stališče odobravajo vsi Slovenci. Ni ga pravega Slovencev, ki bi si upal v javnosti zagovarjati zavlačevanje vpostavitve banovine Slovenije. Tak človek bi zadel na najhujšo obsodbo slovenskega ljudstva. Ta obsodba pa bo tudi zadel ču ne prej, pa pri bodočih parlamentarnih volitvah tiste politične zaplotnike, ki iz zasede valijo kamenje na težko pot slovenskega naroda do samostojnosti in samoupravnosti. Slovensko ljudstvo pa gre v strnjjenih vrstah za svojim voditeljem dr. Korošcem, kateremu daje vsjo pomoč, da se čimprej preuredi vsa država ter da tudi Slovenija dobi tiste pravice, ki ji pripadajo po načelih narodnega sporazuma.

Visoki milijoni v nevarnosti

Vsi ti ogromni zaslužki pa bodo povsem ali vsaj deloma odpadli v tekočem letu radi vojne, o koje koncu ali razmahu ni nič gotovega. Sezonsko izseljevanje v letu 1940 je v največji nevarnosti in je naša dolžnost, da opozorimo merodajne činitelje pravočasno na to dejstvo.

Znana dejstva

V naslednjem hočemo v oigled izostankov sezonskih zaslužkov opozoriti na dejstva, o katerih se je pisalo in razpravljalo že v letih, ko je bila tujina ravno sezonskemu delavstvu z zaslužkom odprta.

Pogoste so bile tožbe, da so odhajali v dobrih letih na sezonsko delo ljudje, ki jim tega ni bilo treba. Nalezljivo bolezen sezonskega izseljevanja je sprožil visok zaslužek v tujini. Niso odhajali v tujino samo res potrebni, temveč tudi taki, ki bi imeli doma dovolj dela in jela. Gnala jih je iz domovine samo želja po tujini in denarju. Nekateri bogatejši ljudje, ki nikakor niso spadali v vrsto delavcev, so zatajili svoje premoženje pri napovedi in so se pojavljali celo primeri, da so nekateri prijavili toliko dolga, kolikor so posedali imovine, da so se na ta način vpisali med sezonce.

Radi tolikega sezonskega izseljevanja so ostala doma polja površno obdelana, včasih celo zapuščena. Ta neobdelana zemlja bi zamogla prehraniti in preživeti izseljenca, saj je ostalo ponekod do 7 oralov najboljše zemlje zapuščene. V tej zvezi je treba omeniti določbo, ki pravi, da se v seznamu sezonskih delavcev ne sme vpisati oseb, četudi se javijo kot delavci, ki svoja posestva zanemarjajo, ali oddajajo v najem, ali za obdelovanje najemajo služinčad, sami pa iz pohlepnosti hodijo na delo v inozemstvo.

V korist resnično potrebnim bi bilo treba voditi seznam, v koliko se dejansko postopa po tem navodilu.

Organizacija naj stori dolžnost!

Ker grozi nevarnost zastoja letošnjega sezonskega izseljevanja, opozarjamo še na to, da je prekmursko sezonsko izseljevanje organizirano. Od 1. junija 1933, ko se je uvedla glavarina, pa do leta 1938 so vplačali sezonski delavci v to organizacijo 1.235.000 din. Ta visoki znesek je sam na sebi dovolj močen naslov, da bo morala ta organizacija za leto 1940 storiti vse že sedaj, da prekmursko poljsko delavstvo letos ne bo ostalo brez dela ter jela!

Zganiiti se morata tudi državna oblast in veleposest!

Kakor znano, so že hodili Prekmurci v večjem številu na sezonsko delo na državno posestvo Belje, v Vojvodino in v druge rodovitnejše kraje naše države. Zahteva naše samohranitve za to leto je, da pomore državna oblast ustvariti vse pogoje, da našim ljudem ne bo treba ostajati v najlepšem letnem času brez dela in na zimo brez kruha.

Lani na jesen ter letos smo zelo mnogo izvozili ravno živine ter poljedelskih pridelkov in je zaslužila država in veleposest po naših rodovitnih krajih. Letos bomo lahko pridelali še mnogo več, ako bomo še bolje obdelali našo zemljo. Ako hočemo dvigniti pridelok kruha, kateri našim v vojno zapletenim sosedom, bližnjim in daljnim, primanjkuje, bo pač morala oblast gledati na to, da bo zaposlen in primerno plačan domač sezonski delavec!

★

Sedaj je časa dovolj in dolžnost vseh, katerim je skrbeti za čim obilnejše pridelke v naši državi, je, da mislijo na našega sezonskega delavca in mu oskrbijo na domačih tleh zaposlitev ter zadosten zaslužek, dokler ne preneha vojna vihra.

Poskrbimo pravočasno za zaposlitev sezonskih delavcev!

Prevladovanje male posesti povzroča izseljevanje

Petčlanska družina potrebuje za preživljanje 5 ha rodovitne zemlje. V Sloveniji pride povprečno na petčlansko družino 3,53 ha, ali na enega prebivalca 0,76 ha poljedelske zemlje. Od obdelane zemlje pa je njiv 38% in živi na 100 ha 217 ljudi.

V Sloveniji prevladuje mala posest, ki ne zadošča, ker je nedonosna. Povrh pa je naša zemlja tako plitva, da se ne da polovica slovenskih njiv orati nad ped globoko. Radi valovitega, hribovitega sveta je marsikje obdelovanje s stroji nemogoče. 98% poljedelske zemlje res pripada malim in srednjim kmetom. Zanje je strojno obdelovanje predrago in se ne bi izplačalo. Tudi umetna gnojila so predraga. Naš mali kmet ima povrh še zelo pristrizen kredit. Iz teh vzrokov je treba za družine s tremi do petimi hektari zemlje okoli 60% za preživljanje potrebnih sredstev poiskati izven zaposlitve na mali kmetiji. In na teh premajhnih domačijah se je rodilo ter razmnožilo sezonsko delavstvo, kojega število cenijo v Sloveniji na 130.000. Od tega dajejo največ družine z izpod 5 ha zemlje. Ker je vstop kmečkega delavstva v industrijo vedno težji, ker obrtništvo komaj še diha, se šest sedmin našega naravnega prirastka izseljuje.

Slovenska Krajina najgosteje naseljen predel

V našem sestavku se hočemo glede izseljevanja omejiti samo na sezonsko delavstvo, katero se sicer rekrutira iz vseh delov Slovenije, a največ ga da Slovenska Krajina, ki je naš najgosteje naseljen predel.

Od 161.548 oralov — 93.324 ha — kolikor meri Slovenska Krajina, odpade 47% na orno zemljo, 26% na gozdove, 26,6% na travnike,

vinograde, vrtove ter pašnike in nerodovitnega sveta je 0,4%.

Po Slovenski Krajini biva povprečno 105 ljudi na en kvadr. kilometer in je ta pokrajina preobljudena. Prevladuje mala posest, ki ni več donosna. Prebivalstvo je vezano na postranski zaslužek v inozemstvu.

S padanjem postranskega zaslužka narašča pomanjkanje hrane in grozi lakota. Gospodarska slika Slovenske Krajine je zelo žalostna, saj tolikokrat nimajo ljudje najpotrebnejšega za življenje. Prekmurski kmet je prisiljen, da gara po 12 ur pri lastni hrani za 8 din na dan. Izkoriščanje delovnih moči ni nikjer tako pogostno kot ravno med Prekmurci. Industrija ima v Slovenski Krajini zelo slabe pogoje za razvoj, ker manjkajo surovine, ni gonilne sile, ne kapitala, prometne zveze so slabe in tudi oddaljenost od tržišč je zelo velika.

Še bolj času primerna izraba prekmurske zemlje gre prav po polzevo, ker je za to potreben denar, katerega pa prekmurski kmet nima in ga tudi dobiti ne more in je slednjč vprašanje, če bi se hitro izboljšanje pridelovanja poljskih pridelkov sploh izplačalo pri slabih cenah.

Toliko pričakovana agrarna reforma je pomnožila število malih posestnikov s 4—5 oralni zemlje za okrog 14%.

Zaslužek sezonskih delavcev

Številke o zaslužku in prihrankih sezonskih delavcev gredo v visoke milijone. Od leta 1929 do 1933 so poslali iz Nemčije din 96.816.100. Iz Francije v devetih letih preko 131.000.000 din. Na podlagi uradnih podatkov se računa, da je v letih 1929 do 1937 49.670 delavcev zaslužilo 203.008.000 din. Za leto 1938 poročajo, da je 6000 Prekmurcev poslalo iz Nemčije domov 24.000.000 din.

Po Jugoslaviji

Velitve so beseda, ki se sedaj prav čestokrat izgovarja v naši državi. V ustih Hrvatske seljačke stranke pomenja ta beseda željo, ki naj bi se čimprej izpolnila. Proti takojšnjim izpolnitvi te želje pa stoje močne ovire. Te zapreke deloma izhajajo iz negotovosti mednarodnih razmer, ki se v sedanjem vojnem času spreminjajo in kaj rade poostrujejo. Deloma pa so te zapreke v notranje-političnem položaju, ki prvenstveno zahteva preureditev vse države pred volitvami. O tej stvari razpravljamo v članku. Kar se pa tiče volitev, je naša stranka na stališču, da se naj razpišejo, čim prej je to mogoče in ko so predpogoji za to izpolnjeni. Naša stranka ima izmed vseh strank v Sloveniji najmanj vzroka, da bi se volitev bala. Na seji glavnega odbora JRZ v Beogradu je stranka izjavila: »V soglasju s svojimi demokratičnimi načeli želi stranka, da se volitve razpišejo in izvedejo takoj, kakor hitro bodo to dopuščale splošne politične razmere, da bi se država na ta način vrnila čim prej v normalno politično življenje in narodno predstavništvo.« Kar se tiče zakona za volitve v parlament, je bilo na tej seji ugotovljeno, da načrt volilnega zakona še ni dokončno sestavljen in še tudi ni sprejet v ministrskem svetu. Objavljeni načrt volilnega zakona ima namen opozoriti politično javnost na določbe tega važnega zakona. Vlada je pripravljena upoštevat v tem oziru vse pametne in upravičene nasvete, želje in pripombe.

Zedinjenje radikalov je dozdej še stremiljenje, ki obeta, da bo kmalu doseglo svoj dokončni uspeh. V glavnem so štiri skupine, ki so v nje razdeljeni radikali: 1. JRZ, ki je organizacija ogromne večine radikalov med Srbi; 2. glavni odbor staro-radikalov pod vodstvom Ace Stanojeviča, prijatelja rajnega radikalnega prvaka Nikole Pašića; 3. skupina pravosodnega ministra dr. Laze Markovića; 4. skupina prosvetnega ministra Bože Maksimovića. Poslednji dve skupini že politično sodelujeta z JRZ. Predvsem gre torej za zedinjenje Ace Stanojevičevih staroradikalov z JRZ. V tej zadevi se vršijo razgovori, ki zadovoljivo napredujejo ter opravičujejo nado, da se bo uresničila zahteva pristašev radikalne stranke, da se zedinijo vse strankine skupine.

Značilni brzojavki ob triletnici pogodbe o večnem prijateljstvu z Bolgarijo. Ob triletnici pogodbe o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Bolgarijo sta izmenjala pozdravni brzojavki tudi predsednika jugoslovanske in bolgarske Zadrudne zveze. Hristo Garnev, predsednik bolgarskega zadrudništva, je naslovil na dr. Korošca tole brzojavko: »Ob obletnici

sklenitve jugoslovansko-bolgarske pogodbe o večnem prijateljstvu se naše misli nezadržno usmerjajo k našemu bratskemu zadrudnemu sodelovanju, ki je dobilo izraza v jugoslovanski in bolgarski zadrudni ustanovi. Ista ideja prijateljstva in razumevanja med obema sosedoma in bratskima ljudstvom ter miru med njima gospoduje nad tem dogodkom. Znova potrjujemo svojo vdanost našemu meddržavnemu prijateljstvu in želimo okrepiti bratske vezi v korist zadrudne misli in blagostanja ter napredka obeh ljudstev.« — Predsednik Glavne zadrudne zveze dr. Anton Korošec je odgovoril voditelju bolgarskega zadrudništva s tole brzojavko: »Zahvaljujem se Vam v imenu jugoslovanskega zadrudništva za bratske želje ob priliki triletnice pogodbe o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Bolgarijo. S svoje strani gojim vročo željo, da se prijateljske vezi poglobijo in še bolj okrepe ter da bi jugoslovansko-bolgarska sloga v bodoče dosegla še lepše in plodnejše uspehe.«

Muslimani skupaj: to geslo proglašajo kot politično vodilo za vse muslimane list »Muslimanska svijest«. Dočim se muslimansko prosvetno glasilo »Gajret« zavzema za to, da bi se muslimani politično naslonili na Srbe, pa jim HSS glasilo »Hrvatski dnevnik« nujno priporoča, naj iščejo naslona pri Hrvatih. »Muslimanska svijest« pa svetuje: ne eno ne drugo, marveč muslimansko gibanje mora biti enotno brez strankarske opredeljenosti. Določena strankarska pripadnost ne sme biti nobenemu muslimanu ovira, da ne bi sodeloval v boju in delu za uresničenje muslimanskega programa, od katerega je odvisna boljša bodočnost muslimanov.

Nemci v Jugoslaviji so med seboj v razpriti. To velja predvsem za področje vzgoje in

prosvete. Vedno odločnejše se javlja odpor krščansko mislečih Nemcev proti tistim, ki gorijo za svetovni nazor nemškega narodnega socializma. Nemška Prosvetna zveza — Kulturbund imenovana — je popolnoma prešla v oblast pristašev nemškega narodnega socializma. Zadnji čas so se katoliško misleči Nemci ojunčili ter začeli borbo proti duhu, ki vlada v nemškem Kulturbundu. Njihovo glasilo »Die Donau« izjavlja: Katoliški starši, ki bodo posej šepeli, da bodo njihovi otroci člani društva Kulturbunda, se bodo hudo pregrešili zoper svojo katoliško Cerkev. Pripominjamo k tej katoliški izjavi, da so podružnice nemškega Kulturbunda tudi v Sloveniji.

Za predelavo sadja dovoljeni kredit. Finančni minister je dal kmetijskemu ministru kredit petih milijonov dinarjev. Od te vsote se bodo dajale posameznim banovinom podpore za predelavo sadja. Prejele so: banovina Hrvatska za predelavo sliv, smokev in drugega sadja ter za izdelavo sadnih sokov 1,130.000 din, dunavska banovina v iste svrhe 450.000 dinarjev in dravska banovina 450.000 din.

»Nova doba«, celjsko glasilo JNS, kliče »ponižane in razžaljene«, da s tajnim glasovanjem in »zopet s pokonci glav« (JNS slovensčina!) storijo tako, kakor jim pravi pamet in srce. »Nova doba« ravna prav nespametno, če kliče »ponižane in razžaljene«. Naj se JNS glasilo spomni na to, koliko jih je JNS diktatura v Sloveniji ponižala in razžalila! Ni je sploh bilo stranke med Slovenci, ki bi bila ves slovenski narod tako poniževala in razžaljevala, kot je to storila in še vedno dela JNS. Vsi ponižani in razžaljeni bodo imeli ob volitvah priliko, da s tajnim glasovanjem izkažejo JNS zasluženo hvaležnost.

Več narodne zavednosti!

Zavest je odlika človeške osebnosti. Žival se ne zaveda sebe in svojih dejanj. Čim bolj zaveden je kak človek in čim bolj porablja svoje sposobnosti za dobro stvar, tem več vreden je. Isto velja tudi o narodu, in to še bolj kot o posamezniku. Narod je samo masa, je samo množstvo, ako množice ne oživlja isti duh, ki izvira iz narodne zavednosti. Čim višje vrednoti kako ljudstvo svojo kri, svoje naravne lastnosti, svoj jezik, svojo vero, svoje navade in običaje, svojo kulturo in prosveto, čim bolj spoštuje samega sebe, tem večja je njegova veljava v krogu drugih narodov. Našemu narodu bodi povedano, da se mu ni treba ne bati ne sramovati njegove sorazmerne maloštevilnosti. Število ni merilo za vrednost naroda. Mali (številčno mali) na-

rodi so enakopravni in enakovredni z velikimi narodi; če je njihova moralna kakovost in prosvetna sposobnost večja kot pri tako zvanih velikih narodih, so še več vredni kot narodi-orjaki. Najsičajnejši dokaz za to daje svetu finski narod, ki ni mnogo večji kot naš narod. Veliko jih ni in siromajno zemljo imajo, pa se nikogar ne bojijo in svojo zemljo ljubijo bolj, kakor če bi bila — tako poje njihova narodna pesem — zlata zemlja. Iz prekipevajoče narodne zavednosti izvirajoča kulturnost in žilavost dviga ta narod visoko nad kak narod, ki je po masi orjak. Učimo se od tega malega naroda na mrzlem severu Evrope tople ljubezni do svoje narodnosti in svoje zemlje. Z narodno zavednostjo vkoreninjeni v slovenski zemlji bomo nepremagljivi.

Redek dež

Eden na padavinah najubožnejših krajev na naši zemlji je južna Afrika, posebno dežela Bečuan, o kateri poroča neki misijonar takole v nekem amsterdamskem listu: »Povsod na svetu imajo več vode kakor pri nas v Transvaalu in Bazutu.« Ze angleški raziskovalci Afrike Livingstone opisuje južno Afriko kot zelo pušto in nerodovitno zemljo. V Bečuanu je na podlagi pripovedovanja domačinov ugotovil, da dežuje ondi komaj vsakih dvajset let. Kadar se to zgodi, zavlada med prebivalstvom nepopisno veselje. Ljudje plešejo, se zabavajo in prireajo gostije. Prebivalci Bečuanu so zelo lahkoverni in vse njihovo življenje ter šege veljaje samo po-

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

*

»Obsodil!« je vzkliknil Krilov. »Tu bi se morala izreči samo ena obsodba, in sicer ta, da bi tebi, Gregor Šubin, zvezali roke in noge ter te vrgli v reko. Tako bi bilo enega krvoloka manj na zemlji.«

Šubin je zardel od jeze in divje pogledal.

»Kaj si rekel?...« je zavpil besno. »Ti si upaš?!«

Skočil je proti Krilovu s samokresom v roki.

»Krilov je resnico povedal!« se je sedaj oglašil Olgopor.

»Molčita, psa!« je zarjul Šubin. »Kako dolgo že kradata?«

»Lisice tvoje policije imajo slabši njuh kakor gozdne lisice,« je odgovoril Olgopor.

»Priznata tatvino?«

»Nimava kaj priznati in obžalovati. Najina prva dolžnost je, dati ženam in otrokom hrano.«

»Ki jih ti brezsrčno moriš z gladom!« je dodal Krilov.

Šubin se je ves tresel od jeze. Njegove oči so postajale krvave kakor pri divji zverji, ko preži na plen.

»Nista vredna, da živita!« je siknil poln gnjeva. »In čim manj bo takih psov kakor sta vidva, tem bolje bo za republiko sovjetov.«

»Republiko trpljenja in smrti!« je pripomnil Olgopor.

»Smrti? O smrti govoriš?« se je zarežal Šubin. Dvignil je samokres, toda jetnika nista pokazala niti najmanj strahu.

»Smrt je edina gotova stvar v tej vražji republici!« je rekel Krilov.

»Vražji? Jaz ne poznam vraga!«

»Prej ali siej ga boš že spoznal!« je spet rekel Krilov.

»No, dobro! Pojdi naprej in poglej, ali v resnici je!« se je zaničljivo zasmejal Šubin.

Sprožil je in Krilov se je zvrnil s prestreljenimi možgani.

»Tudi ti pojdi za njim!«

Sledil je drugi strel. Olgopor je, zadet v srce, zakrllil z rokami in omahnil. Na tleh se je še enkrat prevrnil — potem pa nepremično obležal.

»Tovariš, dobro si jih!« je prikimal poveljnik. »Drugega nista zaslužila.«

Šubin je medtem molče stal pred trupli. Opazoval

Novice iz domačih krajev

Celjski g. opat odlikovan. Kralj je odlikoval g. celjskega opata Petra Juraka z redom sv. Save III. razreda. Naše častitke!

Duhovniške vesti. Za duhovnega svetovalca in dekana dekanije Braslovčeh je imenovan g. Ivan Atelšek, župnik v Braslovčah; za dekana dekanije Gornji grad g. Alfonz Požar, dekanijski upravitelj v Rečici. — Postavljen je bil za provizorja nadžupnijske Rogatec g. Rajner Ivan, kaplan istotam. — Nastavljen je bil za kaplana v Slov. Konjicah g. Škafar Ivan, izseljenski duhovnik v Nemčiji. — Upokojen je g. Čarf Mihael, župnik v Galiciji pri Celju.

Burja pritisnila našega rušilca »Ljubljano« ob skalovje tako, da se je potopil. Huda nesreča je zadela našo vojno mornarico dne 25. januarja ob petih popoldne. Rušilci »Beograd«, »Ljubljana« in »Zagreb« so se vračali ob huđi burji po maneverski vožnji v pristanišče Šibenik v Dalmaciji. »Beograd« je srečno preplul najbolj nevarno ožino ob rtu pod vilo »Mojmir«. Sledila mu je »Ljubljana« in tej »Zagreb«. Na najožjem mestu je silen sunek burje pritisnil »Ljubljano« ob grebene pod morsko gladino, da so zarezale pečine ob bok ladje 20 metrov dolgo odprtino, skozi katero je vdrlo v teku poldruga ure toliko vode, da se je rušilec potopil, preden je priplul do plitvine. Ponesrečena ladja je nagnjena tako, da jo bo mogoče brez posebnih težav spraviti na površje z našo ladjo »Spasilac« v kakih 20—30 dneh. Nesreča je zahtevala enega mrtvega in deset lažje ranjenih. Rušilec »Ljubljana« je bila ob navzočnosti velike množice spuščena v morje lani na Vidov dan in je bila zgrajena v splitski ladjedelnici. Lani 6. oktobra je odpotovalo posebno ljubljansko odposlanstvo v Split, kjer je izročilo novemu rušilcu »Ljubljana« častno bojno zastavo.

Huda nesreča brezposelnega trgovskega pomočnika. V hlevu Terezije Marinove v Zg. Radvanju pri Mariboru so našli orožniki 35 letnega Miroslava Mariniča, brezposelnega trgovskega pomočnika, ki je ležal tamkaj brez vednosti gospodinje že nekaj dni ter ste mu zmrznili obe nogi in odpadli. Nesrečneže so prepeljali takoj v bolnišnico, Marinič je bil v zadnjem času zaposlen s sekanjem leda, kjer je ozebel ter se prehladil. Z zadnjimi močmi se je zavlekel v omenjeni hlev in tam so ga 25. januarja zjutraj po naključju našli.

Padel s strehe osem metrov globoko. Josip Tinko, 34 letni mizarški pomočnik pri Nasimbenijevi žagi v Mariboru, se je podal na

streho, da bi odstranil sneg, ki je zastiral okno. Revez je padel osem metrov globoko na cestni tiak ter obležal nezavesten. S hudimi poškodbami so ga prepeljali reševalci v bolnišnico.

Stara ženica omagala v snegu in zmrznila. 62 letna Marija Marčić se je podala s svojo sestro Fr. Gabrijan od Sv. Jurija ob Pesnici peš na Planico pri Framu. Sestri sta hoteli vzeti tamkaj v najem od posestnika Lešnika hišico. Ko sta kobacali stari ženici v visokem snegu v hrib, je prva obnemogla Frančiška Gabrijan ter ostala pri posestniku Hojniku. Prosila je sestro, naj z njo ostane v toplem zatočišču, a je ni ubogala in je nadaljevala pot v Pohorje proti Lešniku, kamor pa ni prišla. Na Planici tik šole so našli drugo jutro Marijo Maučič zmrznjeno.

Padel s strehe, ko je čistil sneg. Alojz Kralj, 45 letni posestnik iz Kukave v občini Sv. Lovrenc v Slov. goricah, je čistil sneg s strehe. Pri tem delu je padel po nesreči v globino in si je zlomil desno nogo. Ponesrečeni se je zatekel v ptujsko bolnico.

Smrt mlade žene pod kupom slame in snega. 31 letna Vladislava Poredoševa, žena posestnika in delavca v Benkovi tovarni v Murski Soboti, se je podala k velikim oslici slame na dvorišču, da bi nabrala krme za živino. Ko je vlekla slamo iz kupa, se je pod težo snega poveznila na ženo zgornja plast in jo pokopala s snegom vred pod seboj. Ker ni bilo nikogar v

Pregledni zemljevid pokrajin v Severnem morju, katere bombardirajo nemška letala iz svojih oporišč. Angleško otočje je v letalskem območju Nemčije.

bližini, da bi bil priskočil na pomoč podsuti, se je ta zadušila. Ko se je vrnil mož, je ženo zaman iskal pri sosedih, dokler je niso našli mrtve pod slamo in snegom. Smrtno ponesrečena zapuščila sedemletnega fantka. Rajna je bila po rodu Poljakinja. V Mursko Soboto je prišla pred sedmimi leti s svojim možem Karlom, s katerim se je seznanila v Franciji na sezonskem delu.

Brzojavni drog ubil monterja. S postavljanjem brzojavnih drogov je bil v Žirovskem vrhu na Gorenjskem zaposlen tudi 30 letni monter Anton Gladek. Nenadoma je spodrsnil dvoramni drog tako nesrečno, da je podrl na tla Gladeka ter ga je poškodoval tako hudo, da je izdihnil po kratkem trpljenju.

Postni pastirski list za leto 1940 prešinja glavna in vodilna misel: rešitev je v krščanstvu. Prevz. g. knezoškof dr. Ivan Jožef Tomazič govori svojemu ljudstvu z lepo, poljudno in prisrčno besedo. S kratkimi, krepkimi potezami oriše zlo, ki vlada v svetu in tudi v naši domovini. Vzrok je v tem, ker se je svet obrnil od Boga in zavrgel krščanstvo. Izraziti božji sovražniki so komunisti. Bog nas varuj teh božjih in naših sovražnikov! Božjim sovražnikom pripravljajo pot mlačni in malomarni kristjani. Rešitev je v Kristusu in Cerkvi. Kristus vladaj posameznikom, vladaj družinam! Božje in verske postave naj upoštevajo občinske in državne uprave, z božjimi zapovedmi naj računajo v delu in poslu kmetijstvo, obrt, trgovina in industrija. Znanost in umetnost, pouk in izobrazba, nega telesa in šport naj spoštujejo večno veljavne božje resnice ter se naj ravnaajo po zahtevah krščanske dostojnosti. Le na podlagi krščanskih načel bo pravilno rešeno socialno vprašanje, pa tudi narodnostna, politična in druga vprašanja, ki vznemirjajo svet, in preprečeno bo rovarjenje prevratnih sil.

Pozor na izmenjavo 50 dinarskih novcev! 50 dinarski novci imajo veljavo samo do dne 15. februarja 1940. Opozorjamo vse one, ki še držijo ta denar doma radi sedanjih resnih časov, da ga pravečasno izmenjajo, ker sicer bodo ob prihranek!

Važn zdravstvena pridobitev za Maribor. Protijetični dispanzer v Mariboru se preseli s 1. februarjem v nove prostore v Zdravstvenem domu. Prostori so pritlični in dostopni z ulice in obstojajo iz treh sob ter iz sobe za rentgen. Na Češkem izdelani rentgenski aparat je stal 50.000 din in je prirejen za pregled bolnikove notranjosti in za fotografiranje. Novi prostori in nova oprema protijetičnega dispanzerja je eden najvažnejših korakov v borbi proti jetiki, ki zahteva leto za letom v Mariboru toliko žrtev.

je sedaj eno, sedaj drugo. Videl je Krilova, izproženega, sklenjenih rok, z rano na čelu, iz katere je curljala kri, potem Olgopora, sključenega, z rokami na prsni. Čutil je, da se je prenaglil. Napačno je ravnal, da si je po nepotrebnem nakopal dve trupli, ko bi oba moža mogel spraviti v ječo v Odesi. Jetničarji bi se že pobrigali, da bi jima na tihem poplačali račun.

A take misli so ga nadlegovale samo nekaj trenutkov. Šubin ni bil človek, ki bi dolgo razpravljal s svojo vestjo. Tekom let se je že privadil zločinom. Le tega se je bal, da bi se prebivalci Balte, ki jih beda že nekaj časa sem dela trdovratne nasproti sovjetski disciplini, uprli, če bi doznali za to, v naglici izvršeno smrtno kazen. To pa bi omajalo njegov položaj, morda celo njegovo osebo postavilo v nevarnost. Najbolje bo, če se takoj reši teh neprijetnih trupel. Naj se zgrnejo nad njima Dnjestrovi valovi, ki ne izdajo nobene tajne.

»Tovariši,« se je obrnil k vojakom. »dajmo tema tatovoma rib konec, ki ga zaslužita. Dnjestrski somi ju naj požro!«

Vojaki so prasnili v smeh. Za njih je vesela zabava, če mečejo trupla v reko. Pograbil so Krilovo truplo, zanihali z njim nekajkrat in ga vrgli v vodo. Truplo je močno pljusnilo po mirni vodni površini. Nekaj trenutkov je ostalo na vodi, potem pa se je začelo potapljati. Olgoporovo truplo pa se je takoj potopilo ko kamen.

Edina priča zločina je bila kri, ki je bila tekla iz Krilove rane. Šubin je s peskom posul krvavi prostor. Potem je naglo pogledal na nasip. Tam je bilo samo deset konj, ki sta jih dva vojaka držala za uzde.

Smrtni obsodbi torej nihče ni prisostvoval. Šubin si je oddahnil. Mirno bo lahko šel domov nadaljevat svoj obed. Njegov pogled se je za hip ustavil na košari z ribami. Potem se je obrnil h konjenikom in jim rekel:

»Tovariši, to je za vas! Zaslužili ste si dobro večerjo!«

Vojaki so se vrgli na košaro. Vsak je hotel imeti čim lepše ribe. Suvali, tolkli, odrivali so se. Šubin pa se je zabaval nad tem prizorom in bil zadovoljen ob misli, da je smrt dveh ničvrednih ribičev pripomogla desetorici konjenikov rdeče republike do dobre večerje.

Vsak konjenik je skrtil svoj plen, ta v torbo, oni v taško za naboje ali v plašč, ki ga je imel zvitega za sedlom.

Na dano povelje so poskakali na konje. Poveljnik je zasuknil konja na desno in zdiral ob reki. Vojaki so mu naglo sledili, po dva in dva. Kmalu so izginili za gozdičkom mladih vrb.

Šubin je ostal sam. Najprej je s škornji poteptal pesek, ki ga je bil nasul na Krilovo kri. Potem je pograbil košaro in jo zagnal v vodo. Nato se je še enkrat

skusom, kako bi v svoje suhe kraje privabil dež. Zaradi tega imajo celo navado, lenariti, kadar kažejo znaki, da se bliža deževna doba. Bojijo se namreč zameriti višjim silam, da jim ne bi podaljšale suše.

Alli konj sluti nesrečo?

V Renstedtu pri Magdeburgu je bil odšel kmet s konjem v kovačnico po nove podkve. Tam je bilo pet ljudi; ta je hotel imeti to, oni kaj drugega in vsi so začeli klepetati. Kovač se je pripravil, da bi konja podpoval, ko je ta nenadoma začel striči z ušesi in trdo nategovati noge. Kmet ga je hotel pomiriti, a namesto da bi bil konj pomirjen, se je vrpel, vajeti so se pretrgale in konj je

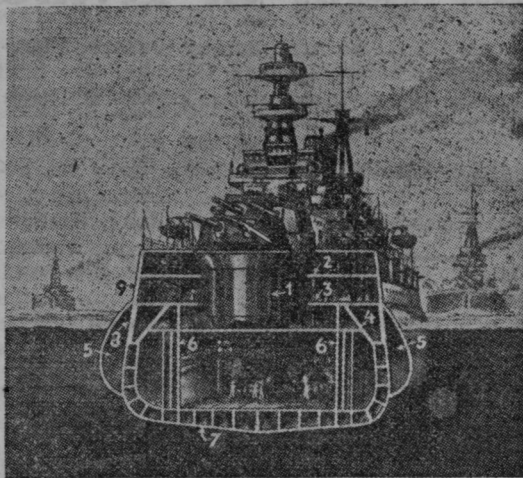
Izredna zima sili ptice roparice v mesta. S Pohorja nad Mariborom se je spustil zadnje dni proti Tržaški cesti velik planinski jastreb in se je zakadil med golobe. Od lakote v mesto prisiljenega roparja je ustrelil g. Franc Sluga s Tržaške ceste. — V Maribor pa se je zaletel za vrabci tudi sokol, katerega so ujeli v Loški ulici.

Peš in z vozovi preko zamrznjene Drave. Letos je Drava zamrznila od falskega jezua do Dravograda. Na mestih je led tako debel, da ljudje hodijo peš preko reke, pri št. Lovrencu pa vozijo celo z vozovi. Zadnje zamrznjenje Drave na omenjeno razdaljo je bilo v hudi zimi leta 1929.

Huda je na kmetih zaradi pomanjkanja vode in zamrzavanja. Iz Slovenskih goric smo prejeli več dopisov, kateri nam opisujejo, kako je sledila letošnji poletni suši huda zima, v kateri so presušili malodane vsi studenci. Redki z vodo oskrbljeni vrelci so oblegani od ljudi, ki prihajajo od daleč peš in z vozovi po pitno vodo. Posebno hudo je prizadeta goveja živina, katero je treba goniti po mnogih krajih tako daleč napajat. Oster mraz in pomanjkanje vode sta povzročila, da počivajo obpotočni mlinci, ker so brez vode in zamrznjeni tako, da morajo kmetje voziti zrnje v oddaljene motorne mline. Največja zapreka je led za vse večje mline tudi ob Dravi in na Muri. Slovenjgoričani že komaj čakajo, da se unese zima in da vsaj radi vode ne bo občutnega pomanjka.

Podražitev mila. Priprosti narod bo precej prizadet v sled podražitve mila, kojega cena je poskočila radi evropskih zapletljajev, ker je nastopilo pomanjkanje surovin, zaradi česar so morali omejiti proizvodnjo mila. Za izdelovanje mila moramo pri nas uvažati okoli 650 vagonov na leto loja, največ iz južnoameriške Argentine in Avstralije. Dalje se rabi za milo še industrijska mast ter ko-

kosovo olje. Naša industrija mila uvaža iz tujine 80 % surovin, od katerih so se nekatere podražile za več nego 100 % in je radi vojne njih uvoz nemogoč ali pa zelo otežkočen. Kljub naštetim nedostatkom in zaprekam pa se je povpraševanje po milu znatno povečalo. Mila je začelo primanjkovati in cene so poskočile. Upanje je, da se bo pri nas vprašanje mila rešilo, kakor hitro bo organizirano zbiranje mastnih odpadkov, katere naša milna industrija nujno potrebuje.

Prerez skozi angleško bojno ladjo »Royal Oak«, ki je bila torpedirana in potopljena od nemške podmornice. Ladja je odrinila vode 29.150 ton in je bila oborožena z osmimi 38,1 cm topovi in z dvanajstimi 15,2 cm topovi. Posadke je bilo 1250 mož. Številke na sliki pomenijo: 1. Stolp za topove s 33 cm oklopom. 2. Zgornji oklopni krov in 3. spodnji oklopni krov. 4. Obstranske oklopi. 5. Obramba proti torpedom. 6. Izstranske cevi za torpede. 7. Dvojno dno. 8. Pasni oklop. 9. Oklop, ki varuje prostore, v katerih bivajo mornarji.

Mežiška dolina

Današnje številke smo poslali v Mežiško dolino poleg rednih številke še posebej toliko, da bo lahko vsakdo dobil »Slov. gospodarjac« v roke. Sedaj pa vabimo naše prijatelje v tej dolini, da rečejo za »Slov. gospodarjac« dobro besedo. Položnice smo tudi priložili. Nakažite vsaj delno naročnino, da bomo tistim, ki lista še nimajo, začeli list redno pošiljati.

Uprava »Slov. gospodarjac«.

Bencin bo na karte od 8. februarja. Dne 8. februarja bo prenehala prosta prodaja bencina in bodo uvedene po celi državi karte. Bencinske karte se bodo izdajale za 1 leto in bodo stale za tovorna vozila 20, za luksuzna 40 din. Napovedujejo, da bodo dobivali taksi po 120—230 l, lastniki poslovnih avtomobilov 80—180, lastniki športnih vozil pa 40—100 l. Kakor zagotavljajo, bodo ostale bencinske cene iste.

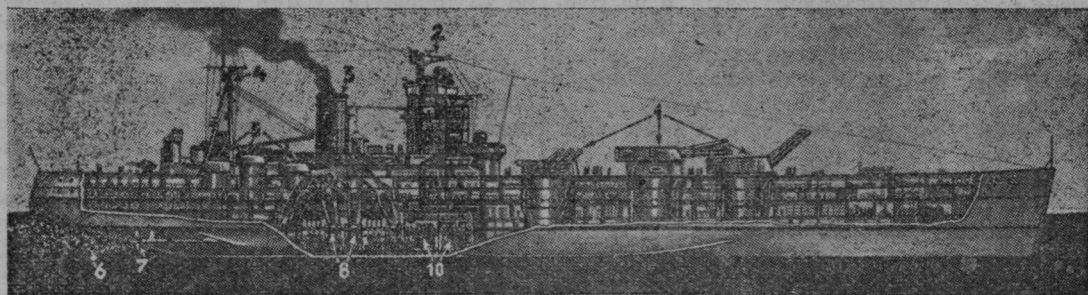
Za postni čas priporočamo naslednje knjige: F. S. Finžgar: Sedem postnih slik. Govori za postni čas. Broš. 12 din, vez. 20 din. — Kopatin: Pasijonski molitvenik. Z rdečo obrezo 16 din, z zlato obrezo 20 din. — Dr. Lukman Fr. Ks.: Martyres Christi (Kristusovi mučenci). Poročila o mučencih iz prvih stoletij. Broš. 76 din, vez. 92 din. — Dr. Lukman Fr. Ks.: Izbrani spisi svetega Cecilija Cipriana. Prvi del: Pisma, Knjižica »O padlih«. Broš. 36 din, vez. 43 din. — Omerza France: Apostolski očetje. Broš. 40 din, vez. 52 din. — Knjige dobite v vseh knjigarnah. — Udje Družbe sv. Mohorja jih dobe 25% ceneje, če jih naroče naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju. 133

Trgovci! Grelice za ušesa razpošilja vsako množino Stermeck, Celja.

Smrtonosen strel radi ljubosumnosti. Mira Frankova, predilka v mariborski tekstilni tovarni in rejenka iz Cirkovec pri Pragerskem si je bila dobra z 28 letnim orožniškim kaplarjem Adamom Tomičem, rodom iz Šida in uslužbenim v Cirkovcah. Ker je Frankova hotela pustiti orožnika, jo je ta poiskal 25. januarja zjutraj v tovarni in jo je ustrelil pri predilnem stroju naravnost v srce, da se je zgrudilo dekle mrtvo. Morilec je nato odložil samokres ter službeni pas. Izjavil je, da si je hotel sam končati življenje s kroglo, pa mu je odpovedalo orožje. Izročili so ga vojaški oblasti. Ljubosumni Tomič je hotel Frankovo že dvakrat ustreliti, a mu je srečno ušla.

Vlomilec povzročil posestnici 5540 din škode. V Framu pri Mariboru se je splazil v spalno sobo za goste pri posestnici Mariji Vajs neznanec in ji je povzročil 5540 din škode. Vlomilec je odnesel 2600 din gotovine, devet dukatov po 10 K, pet po 20 K in pet zlatnikov po 10 frankov.

Roparski umor, ki razburja Savinjsko dolino. Zločinska kronika Savinjske doline beleži lani

Podolžni prerez angleške bojne ladje »Nelson«. — Številke označujejo: 1. Trije stolpi s tremi 40,6 cm topovi. 2. Bojni stolp z osrednjim topništvom, z žarometi ter prostorom za zemljevide in kompase. 3. Dimnik. 4. Jambor. 5. Na vsaki strani po trije stolpi za dva 15,2 cm topa. Ladja ima še dve cevi za torpediranje, mnogo protiletalskih topov in strojnih pušk. 6. Krmilo. 7. Krmilni propeler. 8. Kotel. 9. Cevi za odvajanje dima. 10. Turbine. Med dimnikom in jamborom je vzletališče za pomorska letala.

zdiral na cesto. Za hip so kar onemeli kovač in drugi, nato so skočili za ubežnikom. Hud lov je precej časa trajal, preden so konja prišli in ga odvedli proti kovačnici. A čim so prišli do kovačnice, je ni bilo več — pač pa kup razvalin. Kovačnica se je bila sesula medtem, ko so možje lovili konja. Ali je konj zares čutil in slutil nesrečo, ki je ljudje niso poznali?

Na dnu morja

»Potapljaški stan je najtežji poklic na svetu«, pravi francoski potapljač Charles Courouble, ki se je, kot sam pravi potopil že petnajstičkrat. »Noben poklic ni bolj nevaren za življenje, noben ni tako ogrožen z nenavadnimi prilikami. Ni

ozrl na vse strani. Ko je ugotovil, da ni nikjer nikogar, je zavil proti vasi.

Spotoma si je polglasno poživžgaval. Prejšnji dogodek ga je še samo v toliko zanimal, v kolikor bi mu mogel škoditi, ker pa je bil prepričan, da ljudje ne bodo zanj zvedeli, je bil miren. Dušo je sovjetska revolucija ubila v njem in tako mu niti ni prišlo na misel, da bi se krvavega dejanja kesal kot zločina.

3.

Ribiči so se že zdavnaj vrnili na svoje domove. S svojci so delili prazno prežganko, ki je večji del edina hrana prebivalcev v tem delu Ukrajine. Nekoč je vsaka družina obdelovala vrt in v njem gojila sočivje. Danes so vrtovi pusti in prazni. Čemu saditi in gojiti stvari, ki bi jih izstradani sosedje ponoči pokradli, ali pa bi jih zaplenil vaški sovjet? Ker je vse skupna last, se nihče ne muči, da bi pridelal kaj posebnega — za zajednico. Naj delajo sovjeti kar koli, bo vendar vedno družina ostala tista družabna celica, za katero se bodo ljudje ogrevali.

Po mestih se sovjeti na vse kriplje trudijo, da bi ubili navezanost na družino. Očetom in materam odvzamejo otroke in jih dajo v otroške zavode. Iz malčkov ustvarjajo lastnino sovjetske države, ki jih redi, oblači, izobražuje za brezbožna, brezdružinska bitja.

Iz teh vzgajališč je že prišlo več milijonov mladeničev in mladenk, ki popolnoma odgovarjajo brezbožnemu in brezdružinskemu socialnemu idealu sovjetskih mogočnejev.

Toda po vaseh, v katerih so tri četrtine prebivalstva sovjetske Rusije, je oblast zaradi pomanjkanja sredstev bila prisiljena pustiti otroke staršem. Beda teh otrok je sicer velika, toda greje jih materinska ljubezen in mnogi izmed njih so ohranili v sebi tajni žar krščanskega verovanja, ki sta ga vcepila v njihove duše oče in mati. Četudi je po vaseh in mestih proglašeno, da vera ne obstoja in četudi so vaške cerkve spremenjene v sovjetska skladišča, duhovniki pregnani in pobiti kot stekli psi, Kristus še dalje vlada v mnogih dušah in o Veliki noči se ljudje skrivaj še vedno poljubujejo in si šepetajo: »Kristus je vstal!«

Obitelj ribiča Ivana Krilova je bila ena izmed tistih, ki ni hotela umreti...

Mati, ki je bila neprestano bolna, je mirno životarila.

Pred kakimi petnajstimi leti, ko še boljševizem ni uveljavljala svojega trinoštva v Ukrajini, je bila Elza Krilova marljiva, močna ženska. V marsičem je prekašala vse svoje tovarišice. Nobena ni znala tako lepo urediti hiše ko ona. Z njo je prihajalo sonce in veselje v hišo. Mož je bil ves srečen. Imela sta dva otroke: Natašo

par hudih roparskih zločinov, ki so ostali do danes nepojasnjeni. Pa je že zopet dospela iz Malih Braslovč 25. januarja vest, da je bil tam izvršen v hiši sester Neže in Marije Puncer roparski umor. Tolovaj je vdrl v hišo in zahteval denar. V postelji je zadavil 76 letno Nežo Puncerjevo, njeno sestro pa je pobil do nezavesti. Ko se je 70 letna Marija zopet osvestila, je po-

hitela v sosedno hišo, v kateri prebivata njena nečakinja in njen mož Cilensek, katerima sta stari sestri izročili posestvo. Obveščeni orožniki so bili koj na mestu zločina in ugotovili, da sta bila dva razbojnika, ki sta odnesla 8000 din gotovine. Puncerjevi, kjer pravijo po domače pri Mekusu, sta zelo marljivi in daleč na glasu kot dobri ter mirni ženski.

bokem snegu. Smrtno ponesrečeni fant je najmlajši od petih otrok revne Božnarjeve družine.

Pod plazom se zadušila dva mlada moška

Dne 25. januarja dopoldne je peljal mlinar in žagar Jurij Stanonik v Logu z dninarjem Fr. Mrakom in petimi hlapci na šestih sankah hlode iz grabe. Ob devetih predpoldne se je sprožil s strmega hriba pod Sv. Filipom in Jakobom pri škofji Loki 100 metrov širok snežen plaz in zasul sedem moških ter šest konj. Prva sta se odkopala iz snega gospodar ter en hlapec, ki sta otela enega konja. Nato je odbrzel gospodar po pomoč. Njegovi prošnji se je odzvalo 30 moških iz Loga, ki so po enournem napornem iskanju in kopanju izkopali tri žive hlapce ter štiri konje.

Polni dve uri so se trudili z vsemi močmi, da so prišli do še preostalih dveh, katerima pa tudi umetno dihanje in zdravnik nista mogla več pomagati. Pod debelo plastjo snežnega plazusa sta se zadušila 24 letni samski hlapec iz Poljan in 34 letni dninar Franc Mrak iz Loga, ki zapuščata ženo in štiri otročičke.

Snežni plazovi zasuli ljudi in živino

Huda nesreča radi plazu nad Mariborom

Izredna nesreča radi snežnega plazusa se je zgodila 25. januarja na pobočju Sv. Urbana nad Kamnico pri Mariboru. Posestnik Raner, ki je doma blizu Sv. Urbana, je hotel napraviti skozi visoki snežni gaz, da bi šli njegovi otroci lahko v šolo in bi imeli zvezo s sosedi. V štor je zapregel vole in je hotel s pomočjo žene na ta način predreti snežni gaz do sosedu Hauptmana. Žena je bila na hrodu, da bi uravnavala smer. Na pobočju pa je zalotil oba nenadoma velik plaz in ju je potegnil s seboj z volovsko vprego vred in je zdrčalo vse navzdol kakih 60 metrov globoko v grabo. Pri Ranerjevih je ostala doma samo 78 letna stara mati in štiri otroci od dveh do desetih let. Družini se niti sanjalo ni, zakaj da očeta in matere ni od nikoder. Ko je zmanjkalo drv, je šla stara mati do sosedu Hauptmana, da poizve, kje da sta mlada dva. Sosed je šel pogledat in je kmalu videl, da se je sprožil plaz. Takoj se je podal v Kamnico k županu in ga je obvestil o Ranerju in njegovi ženi. Župan je sklical gasilce in ti so se podali na iskanje zginulih. Po dolgem iskanju in kopanju so zadeli najprej na vole, za temi pa na Ranerja in ženo, ki sta bila seve oba mrtva.

Smrtno ponesrečeni Raner je bil star 44 let, žena pa 31 let. Bila sta pridna in sta z vso vnemo obdelovala svojo posest.

Grozna nesreča je presunila vso kamniško župnijo in mariborsko okolico.

*

Proti koncu minulega tedna je nastopilo južnejše vreme, ki je začelo v bolj goratih

Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede ter trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 35.

krajih prožiti nevarne snežne plazove. Plazovi so povzročili pri Škofji Loki kar dve hudi nesreči, ki sta zahtevali tri mlada življenja.

Dvanajstletni fant smrtna žrtev plazusa

Pri Sv. Andreju blizu Škofje Loke sta kočar Janez Božnar in njegov 12 letni sin Urban s plugom orala gaz skozi snežni plaz, ki je pobral s seboj oba s plugom vred. Oče si je kmalu pomagal izpod snega, a sina je odneslo mimo njega in so ga našli šele po 14 urnem iskanju mrtvega v dva metra glo-

Po svetu

Radi romunskega petroleja se prestavlja vojna pozornost iz zapada proti vzhodu. Odkar je okušala Nemčija med svetovno vojno bogastvo romunskih petrolejskih vrelcev, si je skušala od zasedbe Avstrije, Češkoslovaške in Poljske pripraviti pot do romunske nafte. Nekaj časa je zgedalo, da bo sovjetska Rusija z zasedbo vzhodnega dela Poljske branila Nemcem dostop do Romunije. Nemci so sicer sklenili z Romunijo pogodbo glede dobave velike količine nafte, a na izvajanje te pogodbe niso pritiskali, dokler ni razgalila Finska sovjetsko vojaško nemoč pred vsem svetom. Finske zmage so odprle Nemcem oči, da je boljševiška Rusija nespodobna, da bi se spustila v vojno s kako večjo, v vojaškem oziru dobro organizirano in pripravljeno državo. Očividno že Rusom tako huda prede, da so dovolili Nemcem, da bodo lahko po sovjetski Galiciji prevažali v rajh romunski petrolej. Radi tega so bile v sovjetski del Galicije poslani v zadnjem času nemške čete, pod kojih varstvom bi se naj vršil prevoz iz Romunije in obenem bi naj Nemčija zopet organizirala izrabo galiških petrolejskih vrelcev, ki pripadajo sicer Rusiji, a ta od zasedbe vzhodne Galicije ni ničesar storila, da bi od Poljakov porušene črpalke zopet postavila in začela iz zemlje čr-

pati nafto. Sedaj, ko je očividno, da se hoče Nemčija razmahniti do romunskih naravnih bogastev, sta se postavili na noge tudi Anglija ter Francija, kojih kapital je naložen v romunskih petrolejskih vrelcih. Na eni strani pritiskajo na Romunijo Nemci, na drugi pa Angleži in Francozi. Romunija se je skušala izmotati iz nevarnega položaja na ta način, da je vso svojo petrolejsko industrijo postavila pod diktatorsko vodstvo države. Odslej bo to industrijo vodila država in bo prodajala petrolej sama, ne da bi vprašala za mnenje družbe kot lastnice petroleja. Radi omenjenega postopanja romunske vlade sta najbolj nezadovoljni Anglija ter Francija, ker očitata podržavljenje petroleja nemškemu pritisku. Z nevarno krizo, katera se je pojavila glede romunskega petroleja, se bo sigurno ukvarjala konferenca Balkanske zveze, ki se bo vršila dne 2. februarja v Beogradu. Boj za romunski petrolej bo najbrž prestavil vso vojno pozornost iz zapada zopet proti vzhodu, kjer se je sedanja vojna tudi začela.

Slaba žetev — izgubljena bitka. Mussolini je imel 22. januarja ob priliki izročitve nagrad v žitni tekmi (najboljšim tekmovalcem pri pridelavi žita) govor, v katerem je med drugim poudaril: Žetev žita leta 1939 ni bila takšna, kakor sta bili žetvi dve prejšnji leti.

in Petra. Hčerka je štela deset let, Peter pa jih je imel šest. Nataša je že kot otrok bila zelo lepa. Njene ognjevite oči, sveža barva njenega okroglega obraza, mala smehljajoča usta so polnila materino srce s tihim veseljem. In ko se je oče vrnil z ribolova, utrujen, premočen ter je zagledal hčerko, ki mu je veselo priskakljala naproti, je pozabil na utrujenost in ves srečen privil Nataško k sebi.

Priplazila se je sovjetska zver, iztegnila svojo šapo nad Ukrajino in vse uničila: zadovoljnost, izobilje, prostost. Nataša je postajala od leta do leta lepša in Krilov jo je v duhu že gledal kot ženo Klavska, najstarejšega sina Alekseja Andrejeva. A lepi mladenič je nenadoma izginil. Z domačimi vred ga je tudi Nataša objokovala, ker ga je ljubila z vsem žarom mladega, nedolžnega srca. Čez nekaj let se je izgubljeni sin pojavil kot ljudski komisar v Odesi pod imenom Klavsi Rišin. V Moskvi je dosegel enega tistih izrednih političnih položajev, ki jih moremo vzporediti samo s položaji nekaterih boljševiških prvakov v prvih letih revolucije, ki so se iz nič povzpeli do neomejene oblasti, s katero so tlačili ubogo ljudstvo.

Nataša je sedaj stara petindvajset let. Že dolgo skrbi za hišo. Nadomešča mater, ki ji rak razjeda želodec in je nespodobna za delo. Bolnično stanje je tem hušje, ker domači ne morejo dati zdravil in primerne hrane.

Poleg matere je še drug bolnik pri hiši — Peter.

Pred leti se je bil močno prehladil. Ker ni bilo zdravnika, zdravil in primerne hrane, boleznijo niso mogli popolnoma pregnati. Fanta se je lotila sušica. Njegovo stanje je brezupno. Vsi vedo, da ne bo dočakal starosti.

Nataša je stregla bolnikoma, kolikor je mogla. Od doma je redko šla. Ker je bila v kljub pomanjkanju, ki ga je trpela, lepa, se je bala boljševikov. Kar tresla se je ob misli, da bi srečala kakega boljševika, ki bi jo prijel za roko in ji rekel, naj gre z njim na ženitovanjski urad.

Česar se je Nataša bala, se je nekoč res zgodilo. Nekega jutra je šla na dom Alekseja Andrejeva. Srečal jo je šubinov tovariš Karanzin, ki je že dolgo hlepel po njej. Nataša je vzdrtela, ko ga je zagledala. A le za hip. Zavedala se je, da mora biti močna in odločna.

Karanzin ji je zastavil pot in jo poželjivo gledal.

»Nataša, za ženo te hočem imeti. Pristani na to, drugače gorje tvojemu očetu, ki je bil v službi belih.«

V dekletu se je stresla vsaka žilica, ko je gledala pred seboj Karanzinov zabuhli obraz, rdeči nos in njegove s krvjavo zalite oči. Premagala je strah in na videz mirno odgovorila:

»Karanzin, zdi se mi, da si danes pil preveč vodke.«

Ko jo je rdečkar hotel s silo pograbit, ga je tako sunila, da se je zvrnil po tleh. Ona pa je zbežala.

(Dalje sledi)

samo to, da mora biti potapljač prisenben in odločen, ampak mora biti tudi tako zdrav, da mu nobena reč ne škoduje. Leta 1912 se je Courouble potopil do pogreznjene ladje »Elizabethville« na zahodni afriški obali. Ko je bil ondi v kapitanovi kajuti, se je hipoma vzburkalo morje in razbitina se je zibala sem in tja. Courouble je bil sicer skrbno zaprt za železom obita vrata, vendar so se pri hudem sunku tako močno zaprla, da so mu presekala cev za zrak. Courouble so sicer rešili, vendar ni mogel nikoli dolečno povedati, kakšne misli so ga obhajale ob tisti priliki. A ko se mu na ladji sneli potapljaško čelado, so bili njegovi lasje popolnoma sivi.

*

Dvojna priloga

Današnji številki prilagamo dvojno prilogo. In sicer »Kmečko delo« ter »Mežiška dolina«. Prihodaji mesec bo pa drug okraj prišel na vrsto, da se bomo v teku leta seznanili z vsemi kraji in ljudmi širom naše domovine. — Naši naročniki bodo s to novo prilogo gotovo zadovoljni, mi jo bomo pa še stalno izboljševali. Uprava »Slov. gospodarja«.

Dala je okoli 80 milijonov kvintalov žita, kar je tudi zadovoljivo. Vprašanje je, ali bomo imeli tudi četrto leto dobro žetev. To je naše upanje osobito v teh burnih dnevih. V gospodarski vojni, kakršna je, kakor se zdi, sedanja vojna, dobra žetev mnogo pomeni, slaba žetev pa pomeni isto kot zgubljena bitka. Zadnja tri leta z dobrim žetvami dokazujejo, da smo se Italijani znali boriti ter da smo smotreno in najpopolneje obdelovali zemljo. Upamo, da bomo tudi v tem letu imeli dobro žetev in s tem zagisurali Italijanom, ki jih je 45 milijonov, kruh. Bitko za žito vodimo z istim sredstvom v miru kakor v vojni, ker italijanski narod mora imeti kruh, saj je kruh dobro orožje. Dočim ves svet tone v zmedo, dajejo italijanski poljedelci najlepši zgled miru in discipline. Delajo, vojskovodjem pa prepuščajo, da pripravljajo načrte za obrambo. Italijanski kmet gleda samo na svojo zemljo. On jo ljubi, ker je njegova mala njiva dejansko tudi njegova velika domovina. Italijanski kmet je svoj kruh v potu svojega obraza, toda on je potrpežljiv in poln upanja, zato se bo potrudil, da tudi letošnja žetev prinese vsaj 80 milijonov kvintalov žita.

Štednja do skrajnosti je vpeljana v Nemčiji. Odkar je postal generalni maršal Goering vrhovni poglavar nemškega narodnega gospodarstva v vojni, so se odredbe oblasti poostrele ter segajo do vseh podrobnosti. Tako je predpisano, da morajo s papirjem za zavijanje varčevati predvsem v trgovinah na drobno. Če ni neobhodno potrebno, da se blago zavije, se sploh ne sme porabljeti za to papir. Če pa se porablja, ga morajo kupci prnesti s seboj za drugo, tretjo, četrto itd. porabo. Prav tako morajo kupci prnesti s seboj v trgovino lastno posodo za tekoče blago, ker trgovine steklenic ali drugih posod ne dajejo več. Nastalo je veliko število novih trgovin, ki prodajajo kajpada na karte novo blago samo pod pogojem, ako kupci prinesejo s seboj staro, ponošeno blago, ki ga potem predelajo v druge predmete. V nekaterih trgovinah je dana možnost, da se za staro obutev ali obleko dobi brez nakaznice novo blago s primernim doplačilom. Vsem in-

dustrijam in obrtnim je naročeno, da varčujejo s starim blagom, ki ga pod nobenim pogojem ne smejo zavreči.

Veliki švicarski in katoliški državnik umrl. Dne 26. januarja je bil v Bernu v Švici ob ogromni udeležbi švicarjev in odličnih zastopstev iz Evrope pokopan Jožef Motta, eden najodličnejših predstavnikov Švice in prepričan katoliški politik. Dosegel je starost 69 let in je bil dvakrat predsednik Švice. Pogreba sta se udeležila med drugimi tudi papežev tajnik kardinal Maglione, ki je bil osebni prijatelj rajnega, in predsednik francoske vlade Daladier.

Razmere na Poljskem so predmet, s katerim se zadnji čas prav rad peča vatikanski radio. Ker je znana uloga vatikanskega radia, da namreč mnogokrat služi kot sredstvo, ki se ga poslužuje Sveta stolica za izražanje svojega mnenja, so njegova izvajanja radi stvarnosti in dobre obveščenosti posebno zanimiva. Vatikanski radio je o razmerah na Poljskem med drugim to razglasil: »Ni nobena skrivnost, da občuti sv. Oče veliko bol zaradi poročil o mučeništvu Poljske, s katere neizbežnim vstajanjem vedno računa. Tiho upanje sv. Očeta, da bo versko življenje na Poljskem dalje obstojalo, se ni izpolnilo. V novem letu prihajajo iz Varšave, Krakova, Poznanja in Šlezije vsak dan poročila o skrutitvah vsake vrste. Ta poročila so taka, da jim je komaj mogoče verjeti, a so resnična. Iz dokazov prič izhaja, da niso strašna dejanja proti brezpravnemu ljudstvu, ki je ostalo brez domovine, omejena samo na področje, ki so ga zasedli sovjeti. Kršitev osnovnih človeških pravic na Poljskem, ki je pripadla Nemcem, je še večja in bolj smotno urejena. Najbogatejši deli zahodne Poljske se brez nadaljnega odvzema pravim lastnikom, katere pošiljajo v opustošene kraje okoli Varšave. Okoli 70% poljskega ljudstva je danes izpostavljenega lakoti, ker se vse zaloge živil prevažajo v Nemčijo. Vršene verskih dolžnosti je temu ljudstvu prepovedano. Cerkve smejo biti odprte samo v nedeljo dve uri. Oče krščanstva trpi s Poljsko in moli k Bogu za mir, dostojnosti in pravičnost.«

Lokomotiva povzila osem delavcev, 12 hudo ranila. Med Postojno in Št. Petrom je bilo 24. januarja zaposlenih na progi 32 delavcev, ki so odkidavali sneg, da bi vlaki ne imeli prevelikih zamud. Delavci so bili tako zatopljeni v hitro delo, da so preslišali bližajoči se vlak. Lokomotiva je zavozila v skupino 32 delavcev ter je do smrti povzila osem, 12 pa hudo ranila. Proga je na kraju nesreče nepregledna in radi tega strojevodja delavcev ni mogel videti. Ponesrečeni so doma s Krasa.

Kratke tedenske novice

Zastopnik ameriškega predsednika Roosevelta pri Vatikanu Miron Taylor je depotoval v minulem tednu v Rim in bo vršil službo pravega veleposlanika pri Sveti stolici.

Požar na italijanski ladji »Orazio« v Lionskem zalivu na Francoskem je zahteval 110 človeških žrtev. Število pogrešanih znaša 110 in med temi je 60 mornarjev ter 50 potnikov.

Nemci so potopili v minulem tednu leta 1934 zgrajeni 1430 tonski angleški rušilec »Exmouth«. Z ladjo se je pogreznilo v morje tudi 174 mož posadke.

Anglija in Francija bosta zasegli vse tovore ladje, da si oskrbita na ta način zadostno število ladij za prevoz vojnih potrebščin.

Skupina francoskih poslancev je prispela dne 27. januarja v London na obisk.

Prvo delo v Parizu osnovanega poljskega narodnega sveta ali parlamenta je bilo sprejetje resolucije, ki izraža naklonjenost Finski.

V Belgiji je bilo v zadnjem času prepovedanih 19 podeželskih časopisov radi protidržavnega pisanja.

Na široko zasnovana ameriška dobrodelna akcija je dobila od nemške vlade dovoljenje, da organizira na zasedenem poljskem ozemlju pomožno akcijo v korist poljskega prebivalstva.

290 jezikov, med katerimi je mnogo mrtvih, in narečij obvlada nemški jezikoslovec dr. Ludovik Harald Schütz, kateri živi v Frankfurtu ob Odri.

Poveljnik prve kanadske divizije, ki je prišla nedavno na Angleško, je general A. G. L. Mac Naughton. V pretekli vojni je bil major in se je prosil v mnogih bojih. Večkrat je bil ranjen in za svoje zasluge je postal že s 30 leti general. Kot tak je bil najmlajši general angleške vojske.

6667 težkih bomb so zmetali ruski sovjeti v enem tednu na finska mesta, ki so daleč proč od bojišč. S temi bombami so ubili 18 ljudi, 109 pa ranili. Vsak od drobecv bomb ubiti Fincev je stal sovjete dve bombni letali in šest letalcev.

Finski letalec Jorma Sarvanto je uničil v štirih minutah šest sovjetskih letal.

Sovjetski letalci so bombardirali po finskih mestih 15 bolnišnic, ki so bile daleč vidno označene z rdečimi križi. Ubilih je bilo poleg vojnih ranjencev sedem zdravnikov in 30 bolniških strežnic.

Pozimi 1839/40 so v Pensilvaniji v Združenih ameriških državah napeljali prvi iz zemlje prireli petrolej v pripravljene tanke.

Trgovska pogodba med Združenimi državami in Japonsko je prenehala v noči na 27. januar. Ako ne bo došlo do obnovitve trgovskih odnosov, bo porazno udarjena Japonska, katera je prodajala v Ameriko vso svilo, od Amerikancev pa je prejela večino orožja in streliva za vojno s Kitajci.

Od začetka sedanje vojne je že bilo potopljenih 268 ladij s skupno tonažo 1.003.651 ton.

Nikoli ni bilo vojne, ako bi vladale svetu krščanske žene in matere!

Kanadski parlament je bil nenadoma razpuščen in bodo nove volitve marca.

Stoletja državne pokojnine

Mehiška vlada je sklenila, da bo ustavila državno pokojnino, ki so jo plačevali že 300 let. Pokojnino so prejimali potomci starega mehiškega cesarja Montezume, v zadnjem času morda samo zvitih ljudi, ki so se za takšne potence izdajali. Ze leta 1832, ko so ustanovili mehiško republiko, so sklenili, da bodo to pokojnino plačevali samo še začasno, potem pa se ni noben uradnik finančnega ministrstva dalje brigal za stvar. Nekdo je sedaj izračunal, da je država od l. 1832. plačala potomcem azteškega vladarja okrog 200 tisoč angleških funtov šterlingov. Nato je finančni minister predlagal, naj se to plačevanje takoj ustavi.

Avgust Šenoa:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

*

»A kaj boste storili, kum Mato?« je vprašal duhovnik.

»Prosim vas, gospod, pokličite mi sina!«

Kaplan je storil po njegovi besedi in kmalu je stal Andrija pred očetovo posteljo.

»Sin,« je rekel stavec, »z Bogom sem se spravil, hočem se tudi z ljudmi. Stopi k sosedu Martinu, da ga prosim, naj pride k meni! Jaz bi šel sam k njemu, ko bi me kazen božja ne bila prikovala na posteljo. Prosi ga lépo v mojem imenu, reci mu, da bo moji duši laže, Bogu pa milo!«

»Bom, oče,« je odvrnil mladi veselo začuden in je odhitel k Martinu. Nekaj časa je minulo, preden so se odprla vrata, na katerih se je prikazal mirnega, resnega lica sosed Martin.

»Hvaljen Bog!« je rekel Martin in snel klobuk.

»Na vekomaj, kum!« je odzdravil bolnik in kakor od sramu obrnil oči k zidu.

»Klicali ste me, kum Mato,« je nadaljeval Martin, »kaj bi radi?«

32

»Klical sem vas, ker sam ne morem priti. Na!« je rekel bolnik in ponudil levico, »sprejmite vsaj to, ko mi je desnica za nič! Dajte, pomiriva se, ali hočete? Odpustite! Bil sem neumen. Vrag mi ni dal miru. Kri se je vžgala. Toda dobil sem svoje plačilo. No, glejte samo, tu ležim kakor kak Lazar.«

Martin je prijel roko, pokimal z glavo in rekel:

»Ljudje smo, dragi sosed, od Boga je vsem odpuščeno, a če ste mene s čim užalili, naj vam bo odpuščeno od mene; če sem vam pa jaz kaj prizadel, odpustite tudi vi meni! Jaz ne nosim zamere v srcu. Hvala Bogu, da je naju milost božja na mir in pokoj navrnila, da si bova, kar sva si prej bila, dobra, složna soseda. V sreči sva se razšla jezna, v nesreči sva se našla prijatelja. Tudi to Bog ve: kar nesreča skuje, to drži močnejše, kakor da je skoval kovač.«

»Sedi, kum!« ga je bolnik povabil.

Martin je sedel.

»Hvala ti za tvojo dobroto! Tebe so ranili ljudje kakor mene. Da, da, dobro je, da se dva varujeta tretjega. Tebi so zažgali seno in koruzo, čujem.«

»Da!«

»Ali je mnogo škode?«

»Mnogo, mnogo!«

»Hudo mi je.«

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Star preužitkar umrl. V Dobrovcah v župniji Slivnica pri Mariboru je umrl v visoki starosti 93 let preužitkar Janez Kac. Rajni je bil v mlajših letih v Severni Ameriki, kjer si je pridobil precej premoženja. Bil je blag in miroljuben mož, katerega bo pogrešala vsa okolica. Blagopokojnemu svetila večna luč — preostalim naše sožalje!

Smrt starčka. Milo so zapeli zvonovi župne cerkve velikonedeljske ter naznanjali pretužno vest, da se je poslovil za vedno od nas posestnik Alojzij Rek z vinorodnega hrička na Runču, v starosti 82 let. Pokojni je rad pomagal vsem, naj si je bil bogat ali siromak, s svojo tesarsko obrtjo in z malim zaslužkom je šel vsakemu na roko. Pogreb dragega pokojnika se je vršil od hiše žalosti in ga je vodil g. kaplan Joško Klemenc iz Ribnice na Pohorju k farni cerkvi velikonedeljski, kjer je bila sv. maša zadušnica. Nato se je sprevod pomikal na mirodvor ob veliki udeležbi znancev in prijateljev. Dragi pokojnik, naj Ti sveti večna luč — bolani ženi ter rodbini pa iskreno sožalje!

Vsemogočni poklical k sebi vzor-moža. Žalostna novica se je raznesla po vsej fari in okolici, da nas je zapustil daleč na okrog znani Jakob Ozmeč, posestnik pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, v 72. letu starosti. Rajni je bil brat že pokojnega g. dekana Jožefa Ozmeč ter voditeljice Marijanišča v Mariboru. Bil je skrben oče in zgleden vzgojitelj svojih otrok ter zvest svetovalec svoji ženi. Njegovo delo pa ni bilo posvečeno samo domači hiši in gospodarstvu, marveč je posegala njegova skrb tudi v skupno hišo vseh župljanov, saj je bil 37 let cerkveni ključar. Kot

pošten in varčen človek je dolga leta deloval v upravnem odboru tukajšnje posojilnice. Vsestranska delavnost in požrtvovalnost ga je pritegnila za člana občinske uprave, obenem pa tudi za odbornika krajevnega šolskega odbora miklavževskega. Rajni Jakob je bil znan konjerejec, posebno veselje pa je v prostem času posvečal lovu. Bil je dolgoleten naročnik »Slov. gospodarja« in drugih listov. V katoliškem duhu je vzgojil sedmero otrok, kateri so večinoma že poročeni. Na njegovi zadnji poti ga je spremljala velika množica sorodnikov, prijateljev in znancev, kar je bil dokaz, kako je bil rajni priljubljen in spoštovan. Pogreb je vodil g. dekan Bratušek ob asistenci štirih gg. duhovnikov. V častnem spremstvu so v sprevodu korakali gasilci in lovska družina. Ob odprtem grobu se je poslovil od rajnega v imenu občine in posojilnice g. Novak Matevž. S težkim srcem in žalostjo ter solzami v očeh je orisal delo pokojnika domači g. župnik. V imenu lovskega društva se je poslovil tovariš Anton Golenko. Cerkevni pevci so zapeli ganljive žalostinke. Iz nedolžnih otroških ust pa se je zasilila pesem v slovo svojemu vsestranskemu dobrotniku. Dragi Jakob, počivaj v miru! — Hiši Ozmečevi naše iskreno sožalje!

Jetika je pobrala očeta šestih otrok. Pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah je pobrala nezipsna jetika 32 letnega Hinteregerjevega Pepeka, pridnega delavca in očeta šestih otrok. Blagemu očetu boji lahka zemlja domača!

Dva smrtna primera v Slov. Krajini. Pred dnevi je v lepi starosti 70 let v Filovcih umrl posestnik Janez Lovrenčič, oče salezijan-

skega duhovnika, ki se sedaj nahaja v soboškem Martinišču. — V Lipovcih pa je zatisnila oči k večnemu počitku posestnica Jakob Terezija, mati slikarja in profesorja risanja na soboški gimnaziji, ki jo je ovekovečil na eni izmed svojih najlepših slik, katere je doslej razstavljal. Naj jima bo lahka zemlja, a preostalim naše iskreno sožalje!

Bog je pozval k sebi 86 letnega dedeka. Dne 23. januarja so v Srednji Bistrici žalostno peli zvonovi in naznanjali tužno vest, da je po kratkem trpljenju zaspal v Gospodu ljubljeni dedek Donko Marko. Pokojni je dosegel starost 86 let. Bil je skozi vse svoje življenje vzoren gospodar, kar je pričal njegov pogreb, katerega se je udeležilo zelo mnogo pogrebcev, ki so ga spremljali na zadnji poti. Naj mu bo lahka domača zemlja — preostalim pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Cerkveni ključar umrl. Žalostno so peli zvonovi v Galiciji pri Celju zadnjo pesem možu, katerega je čislala in ljubila vsa župnija. Bil je to Franc Dimc, kmet iz Podgore, dolgoletni cerkveni ključar naše župne cerkve. Rajni je bil zelo priljubljen, kar je pokazal njegov pogreb, katerega se je udeležilo veliko ljudi od blizu in daleč. Ob odprtem grobu so mu cerkveni pevci zapeli ganljivo žalostinko. Naj mu vsemogočni Bog bogato poplača vsa njegova dobra dela! Naj počiva v miru!

Neznane smrti je v Frankolovem umrla 79 letna Roza Sojč, posestnica v Belem potoku. V soboto, 20. januarja, jo je Vsemogočni poklical k sebi, v ponedeljek nato smo jo pa ob obilni udeležbi sorodnikov in sosedov pokopali. V svojem življenju je posprenila h krstnemu kamnu kot botra 70 otročičev. Naj ji bo zemlja lahka — sorodnikom pa naše sožalje!

Oliver Stanley, novi angleški vojni minister

General Ironside, šef angleškega generalnega štaba

Generalni major A. Sihvo, poveljnik finskih letalcev

Sovjetski general Mehlis, vodja političnega oddelka rdeče armade

»Hvala! Bog je dal, Bog je vzel. Tako je sojeno. Bog bo dal, pa bo spet vse dobro.«

»Še za besedo te prosim, Martin. Podriva tisti nesrečni plot med najinima domačijama!«

»Ni treba. Izgorel je do zemlje.«

»Bogu hvala tudi za to! Bog daj, da ne bo nikoli več plota med nama!«

»Ne bo ga, če Bog da.«

»Jaz ne mislim le tako, jaz mislim več. Vidiš, na tvoji domačiji je le eno dekle, na moji le en fant; če še ta dva izgineja brez semena, ne bo več treba ognjišča, domačiji se bosta sami od sebe podrli in pokopali bosta naše staro, pošteno ime. Daj, da ne bo tako! Naj bosta obe hiši skupen dom najinih otrok in če ne bo več tvojega imena, bo vsaj kri tvoja živela pod mojim imenom. Glej, ta moj Andro se nekako razume s tvojo Maro in vem, da sta se že zmenila, ker mi je sam rekel, da noče nobene druge kakor Maro in da sta si že davno v besedi. Bila sva sprta, ko je Andro prišel. Silil sem ga, naj se ženi, pa mi je rekel, da se hoče, toda le s tvojo Maro. Sam si lahko misliš, kako mi je nato vzkipele žolč. Zaradi tega je sin tudi šel zdoma. Srce ga je bolelo. Zdaj je vse dobro, zdaj te tu vprašam, ali mi daš Maro za mojega Andra. Če ti je prav tako brez drugih snubokov, kakor je navada, reci!«

»Ni nama treba snubokov,« je odgovoril Martin. »Kakršna sva zdaj jaz in ti, itak nisva za hrup in pitje. Meni je ljubo, če je Andriju prav,« se je obrnil Martin k mlademu stražmojstru, ki je stal žarečih lic zraven kaplana.

»Hvala za vprašanje, kum Martin,« se je nasmejaval Andro, »jaz nisem nič nasproten, samo hitro mora biti.«

»Eh da, glej ga!« se je nasmehnil bolnik. »Ali gori?«

»Ne gori, oče. Prej ko bo, bolje bo, ker sva se, hvala Bogu, že dosti načakala.«

»Počakaj, Andro,« je rekel Martin, »da svojo revščino spet popravim! Zdaj na pogorišču bi bila žalostna svatba. Bog bo dal dobro leto pa bom pokrpal svojo nesrečo.«

»Za to si ne delaj skrbi, Martin,« mu je segel Mato v besedo. »Imam jaz tudi še kak groš in kar je moje, je tudi tvoje. Bog nam daj dobro leto, ampak čakali ne bomo.«

Še sta ostala kmeta v pogovoru in sta drug drugega tolažila. Ko je mladi kaplan želel »Lahko noč!«, se mu je Mato od srca zahvalil, češ da je šele zdaj postal pravi človek.

*

Mara ni bila v hiši, ko je prišel Andro po Martina, ampak je bila zadaj na vrtu. Ko se je vrnila v hišo, se

Krilo ni primerno za vojno

V tej vojni se bodo morali boriti britanski škotski polki v hlačah in ne več v običajnih škotskih krilih. Izšlo je povelje, ki pravi, da se mora krilo pri vseh teh polkih nadomestiti z novo britansko vojno uniformo. Popolnoma pa slovito krilo vendarle ne bo izginito, ob svečanih prilikah ga bodo škotski vojaki še nosili.

*

Dragoceno pismo

V avstralskem mestu Sydneyju so pred kratkim na javni dražbi prodali pismo, zaradi katerega bi se bili zbiratelji kmalu stepili. To ni bil kakšen posebno važen zgodovinski dokument, temveč je pismo vsebovalo le nekoliko nepomembnih stav-

Ali si že obnovil naročnino?

Smrt preužitkarja. Iz Podvrha pri Braslovcah je preminul v celjski bolnišnici 70 letni preužitkar Mihael Strnad. Naj počiva v miru!

Smrt rojakinje v Franciji. Delavstvo Prekmurja vsako leto zapušča rodni krov ter odhaja v hlad-

no tujino za zaslužkom. Večina se jih sicer vrne, a mnogi tam pozabijo na prelepi domači kraj ter stalno ostanejo tam, a nekaterim zopet nelzprotna smrt prepreči povratek. Tako je pred kratkim v Franciji umrla naša rojakinja Kuzma Rozika iz G. Bistrice. Po nesrečnem naključju jo je namreč ubil električni tok. Z njo so domači zgubili svojo največjo oporo. Naj počiva v miru!

dobijo pri Jašu in Gornjeku lepe denarce za svoj les: Pa kaj, ko so se cene v trgovini tudi dvignile. V začetku maja se bo v naši župniji obhajal sveti misijon, ker ga že 30 let ni bilo. Pri- dejo misijonarji iz Celja.

Slovenska Krajina

Murska Sobota. V tukajšnjem delavskem domu je odprta javna knjižnica Delavske zbornice v Ljubljani in to vsak torek in petek od 16 do 18. Knjižnice se lahko vsakdo poslužuje, zato je velikega kulturnega pomena. — Preteklo soboto in v nedeljo je igralo naše Prosvetno društvo veseligr »Dva para se ženita«, ki je prav dobro uspela in tudi obisk je bil zadovoljiv. — Za okrožnega sodnika je imenovan g. dr. Franc Češarek, ki je doslej služboval v Prevaljah. To imenovanje je bilo neobhodno potrebno, ker je na našem okrožnem sodišču doslej še vedno premalo sodnikov in so sedanji vse preveč zaposleni.

Turnišče. Prejšnji petek je bila v murskosobotski bolnišnici operirana posestnica Ana Zadravec, roj. Terboča. Ker je njeno stanje zelo resno, jo priporočamo v molitev, ker bi ob morebitni smrti bili njeni otroci — katerih je pet — veliki revčki. — Pred kratkim se je poročil g. Ignacij Pergar. Želimo mu v zakonskem stanu obilo božjega blagoslova!

Renkovič. Vsi se še dobro spominjamo hlapca Čahuk Deziderja iz Gorice, ki je nekaj časa služil pri tukajšnjem trgovcu in gostilničarju Koren Jožefu ter dogodka s 500 din. Ko ga je namreč go-

Dopisi

Dravska dolina

Sv. Križ pri Dravogradu. Ker pride Svečnica ravno na petek, ne bo tukaj sv. opravila. Naslednji petek pa se že pričnejo postne pobožnosti v sledečem redu: ob 8.30 sv. križev pot, ob 9 orglana sv. maša, nato postna pridiga in ob 10 slovesna sv. maša. Bo pa še med imenovanimi opravili več tihih sv. maš in več spovednikov na razpolago. Ker pade letos dan Marijinega oznanjenja na velikonočni ponedeljek, bomo torej v ponedeljek in torek shodovali pri Sv. Križu.

Mislinska dolina

Sv. Vid nad Valdekom. Daleč smo proč od prometa, sedaj še posebno, ko nas je zapadel debel

sneg, da nikamor ne moremo. Za par dni pa smo bili zadnji teden čisto odrezani od širnega sveta, ker nas tudi pošta za nekaj dni ni mogla obiskat. A tudi pri nas je vedno kaj novega, kar morda zanima. Poslušajte, v letošnjem predpustu so pri nas kar dve poroki in ene pol. Fanika Obšlar je objubila zakonsko zvestobo in ljubezen Mihaelu Zaponšek. Ivanka Križanova pa je malo dalje pogledala čez meje domače župnije, pa si je izbrala za zakonskega tovariša vrliga mladeniča Ivana Merzdovnik iz št. Ilja pod Turjakom. Njenemu bratu Karlu pa se je Kolandrova Anica na Stražah najbolj dopadla, v kateri upa tudi v kratkem najti zakonsko srečo. — Lesna trgovina je postala bolj živahna. Cene lesu so se dvignile. Kmetje so veseli, ker

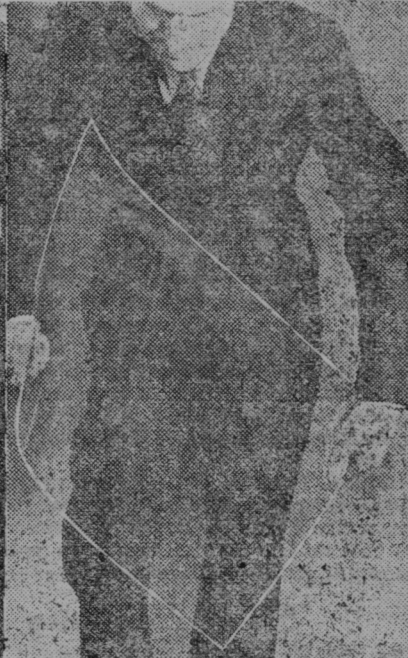
Sovjetska letala zelo pogosto letajo nad Finsko. Slika nam predstavlja dva posebno izurjena finska strelca »pri delu«

Sovjeti bombardirajo vsoevprek največ civilno prebivalstvo. Finska mati nese od bombe ranjenega otroka na obvezovališče.

Karel Edison, sin velikega ameriškega izumitelja, pri zaprisegi kot novi mornariški minister Zedinjenih držav

Na novo iznajdeno mehko steklo, ki se da poljubno upogniti in ga bodo uporabljali pri izdelovanju godal

kov, ki jih je bilo vrhu tega še težko prebrati. Vendar je doseglo visoko vsoto, kajti bilo je pismo, ki ga je bil napisal slavni pomorščak lord Nelson. Niti to, da ga je napisal kratko po bitki pri Trafalgarju, ni odločalo o ceni, temveč njegova privlačnost je bila v tem, da ga je moral pomorski junak napisati z levo roko. Lord Nelson je, kakor smano, v bitki pri Trafalgarju dobil smrtne poškodbe in je zavoljo njih tudi umrl. Kos topovske kroglice mu je bil še prej raztrgal desno roko, tako da je moral svoje zadnje pismo napisati z levico.

Dvboj s žvižganjem in žvrgolenjem Poleg vseh drugih bomo imeli sedaj še borbo za svetovno prvenstvo v

je zelo začudila, da očeta ni doma, a še bolj, da ga tako dolgo ni od nikoder. Sedla je na prag, gledala v široki svet, v to lepo jasno nebo in mesec in zvezde. Povsodi okoli je bil blag mir, samo njeno srce ni bilo mirno, to srce ji je pripovedovalo o očetovi nesreči in Andrijevi ljubezni.

Vtem so se odprle duri pri sosedu Matu, skozi nje pa je stopil — svojim očem ni mogla verjeti — Martin, njen oče.

»Lahko noč, kum Martin!« se je oglasil Andrija.

»Pozdravite mi Maro!«

»Bog daj lahko noč, Andrija! Bom,« je odzdravil Martin.

Nekaj jo je prijelo za srce, odhitela je v hišo, ali hitro za njo je vstopil tudi oče.

»Dober večer, oče!« je pozdravilo deklo očeta in ga pri tem gledalo plaho in radovedno.

»Bog daj!« je rekel kmet in vrgel klobuk na mizo.

»Poslušaj, Mara! Ali so ti skrinje polne?«

»Skrinje?« se je začudila Mara. »So, oče.«

»Poglej dobro, če so!«

»Zakaj, oče?«

»Da ne bo sramote, ko jih popelješ na drugi dom!«

»Kam?«

»K Andriju. — Kum Mato te je zasnubil za svojega sina. No! Ali ti ni prav?«

»Ha! Ha! Ha! Je, prav! Prav, prav, dragi oče!« se je nasmejala skozi jok in se z roko prijela mize, da se ne bi sesedla od presilnega veselja.

X.

Danes volijo v mestu novo gosposko. Eni hočejo, naj ostane stara, drugi, da pride nova. Bog ve, na katero stran se bo sreča nagnila.

Že je odbila ura osem, ob devetih pa se začnejo volitve v mestni hiši. S strehe se vije zastava, rdeča je, bela in modra. Po stopnicah prideš v veliko dvorano, kjer so po stenah slike svetnikov, kraljev in banov. Sredi dvorane je velika miza, z zelenim suknom pokrita, na mizi je lesena skrinjica na dva ključa, v to se mečejo listki skozi ozko špranjo. Na čelu mize sedi star gospod, njemu na vsaki strani po eden. Pisar zлага papir, proti soncu ogleduje pero, gleda na veliko uro, na kateri nihalo počasi sem in tja niha. Blizu je deveta, tri ure pozneje, opoldne, se bo že vedelo, komu se je sreča nasmehnila.

Tiho je v hiši, živo je pred njo. Ljudje se zbirajo v množicah. Tam stoji šop mojstrov; na glavi imajo bele listke. Nekaj si šepčejo in gledajo po strani na drugi trop, ki nosi rdeče listke. Rdeči dvigajo glave, smejejo se belim, eh, danes so oni gospodarji.

»Glejte, glejte! Gospod Galovič prihaja!« se je oglašilo med rdečimi.

spodar postal v Lendavo v trafiko in mu dal s seboj 500 din, s katerimi bi naj plačal tobak, si je hlapec denar pridržal ter ponaredil gospodarjevo pismo, s katerim je dobil tobak na up. Do nov grede pa je ponaredil potrdilo lendavskega trgovca, češ da je tobak plačan. Vendar pa je njegova prevara kmalu prišla na dan, zato je pobegnil nekam na Notranjsko, kjer je stopil v službo in naslednji dan že pri sosedovih vlomil ter odnesel razne stvari precejšnje vrednosti, nato pa pobegnil. Vendar pa so mu kmalu prišli na sled in pred dnevi je bil na okrožnem sodišču v Murski Soboti obsojen na pet let in pet mesecev robije, 840 din denarne kazni ter na trajno izgubo častnih državljanjskih pravic. Kazen je zato tako visoka, ker je že bil večkrat kaznovan in je nepoboljšljiv zločinec.

Obmurje. Vsi prebivalci obmurških krajev še danes čutimo kvarne posledice, ki nam jih je prizadejala zadnja povodenj. In ko sedaj opazujemo ledeni oklep reke Mure, ki je že dalj časa popolnoma zamrzla, smo upravičeno v velikih skrbeh. Kajti če se bo začel led naglo taliti in velik sneg, kakršnega ni bilo že od leta 1929, hitro kopneti, bodo ponovno nastale strašne poplave. Poleg nevarnosti za polja in livade pa obstaja upravičena bojazen za veržejski most, ki je že v slabem stanju in ga bodo verjetno plavajoče ledene plošče ter velik pritisk vode odnesle. Zato bi bilo prav, če bi merodajni činitelji že sedaj obrnili na to dejstvo nekoliko več pozornosti.

Dobrovnik. V tukajšnji otroški vrtec, ki je bil nedavno ustanovljen, kakor smo to svoječasno poročali, se je vpisalo takoj v začetku nad 50 otrok, kar je za eno skoraj popolnoma madžarsko vas vsekakor lepo število. To število se bo poleti gotovo še zvečalo. Ker pa oč. sestram primanjkuje gmočnih sredstev za nabavo igračk, zato se obračajo na usmiljena srca, da jim priskočijo na pomoč z igračkami ali pa z denarjem, s katerim bi iste nabavile. Kajti to je velikega narodnega pomena, ker se bodo otroci že v otroškem vrtcu naučili slovensščine in s tem bo delo naših učiteljev znatno olajšano. Darove sprejema upravljateljstvo ljudske šole v Dobrovniku.

Dolina Lendava. Kakor nam je znano, spada železniška proga Čakovec—Lendava po sporazumu v območje zagrebškega železniškega ravnateljstva. Zato je Lendava sedaj bolj navezana na Zagreb kot poprej. Po novem voznem redu v območju zagrebškega ravnateljstva je Lendava sedaj dobila direktno zvezo z Zagrebom in to z onima vlakoma, ki odhajata iz Lendave ob 18.20 in ob 0.45 ter prihajata v Lendavo ob 18.04 ter ob 0.15.

Kobilje. Pretekli teden je na pravni fakulteti ljubljanskega vseučilišča diplomiral g. Pavle Berden, agilen delavec v katoliških vrstah. K uspehu mu tudi ni iskreno čestitalo! To je že drugi diplomirani jurist pri Berdenovih.

Slovenske gorice

Sv. Jurij v Slov. goricah. Pretekli ponedeljek sta stopila v zakon Toplak Franc in Fartinja in Alojzija šumandi iz Malne. Oba sta iz zavednih katoliških slovenskih družin. Želimo jima srečno in blagoslovljeno življenjsko pot. Veseli gostje

»In gospod Bradič!«

Gospod Galovič je stopal slovesno proti mestni hiši. Kako tudi ne? Danes je važna oseba, danes ga bodo volili. Pa tudi gospod Bradič koraka ponosno, še nov klub si je kupil in ga pomaknil na stran.

Stopila sta k rdečim.

»Živio, gospod Galovič! Živio, gospod Bradič!«

»Dobro jutro, gospodje meščani! Kako? Kako?«

»Hvala, gospod Galovič, danes je dobro.«

»Ali ste dobili pri 'Zvezdi' zajtrk?«

»Smo, smo, hvala!«

»Dobro vino, kaj?« se je nasmejal Galovič in si zavihal brke.

»Seveda! Sam škof bi ga pri maši pil.«

»Iz moje kleti! Imam ga še več!« je pristavil Galovič važno.

»No, ali ste kaj katerega ovna spreobrnil?« je vprašal Bradič s hripavim glasom.

»Smo, smo. Sinoči. Deset smo jih ulovili pri Belem konju.«

»No, to jih bomo danes skresali!« se je pokašljajal Bradič. »Danes bo prišel vrag po svoje. A ti neumni belci še vedno mislijo, da jim bo kak Elija pripeljal bataljon angelov iz nebes.«

»Angeli nimajo pravice glasovati,« se je zasmejal prvi rdeči.

Tedaj je odbila v stolpu ura devet,

ob slavlju niso pozabili na veliko župnijsko željo: postavitev Slomšekovega doma. Nabrali so 232 dinarjev, za kar ženinu, nevesti in vsem gostom najlepši: Bog povrni!

Cvetkovič. Tukajšnja gasilska četa je imela dne 14. januarja svojo redno skupščino. Izvoljen je bil razen dveh stari odbor. To kaže, da je bivša uprava dobro delovala v gasilski četi. V zadnjih treh letih si je nabavila novo motorno brizgalno in okrog 300 m cevi, ustanovila kulturno-pravnetni odsek, nabavila 200 zabavnih in poučnih knjig. Novizvoljeni odbor si je nadel tudi nalogo, razširiti gasilski dom in zgraditi stolp za sušenje cevi. — Zadnje nedelje se je poročila Micka Kovačec z Ivanom Bokša iz Mohovca. Za naš kraj je to izredno malo porok, čeprav imamo veliko kandidatov, ki so vsled hude zime zmrznili v noge, da ne morejo po neveste; drugi se boje vojne; tretji pa spet zaradi debelega snega ne morejo po neveste, ker se je sneženi plug potegnil samo iz gornje vasi do cerkve, južni del pa ni pretirjen in je popolnoma odcepljen od prometa. Tako je vzrokov precej... — Vsled pomanjkanja petroleja moramo zgodaj iti spat, le par izjem imamo, ki imajo dovolj petroleja, da lahko luščijo košice in češje perje; vendar pa to ni glavni namen bedenja, ampak ples z vsemi svojimi kvarnimi posledicami...

Sv. Urban pri Ptuj. V minulem letu je bilo v naši fari rojenih 91: 44 dečkov in 47 deklic. Umrlo jih je 75, in sicer 37 moških in 38 žensk, 1 uboj in 1 samomor. Oklicanih je bilo 23 parov, poročenih 15 parov. Sv. obhajil je bilo 13.375. Med umrlimi se je na sedmini za pokojno Anc Irgl v Janežovskem vrhu nabralo za mariborsko bogoslovje 120 din. Tudi društva dobro delujejo, posebno Fantovski odsek in Dekliški krožek, ki so imeli v preteklem letu več gledaliških prireditev, med temi je Dekliški krožek priredil skupno s šolskim osebjem lepo božičnico, na kateri so bili obdarovani revni otroci z različnimi darili. Obdarovanih je bilo nad 80 otrok.

Savinjska dolina

Celje. Že dolgo ne pomnijo Celjani tolike množine snega, kot ga je zapadlo letos. V zvezi s tem so nastale hude prometne ovire ter je za en dan skoro popolnoma zavrla dotok podeželjanov v mesto. Večina avtobusov ni vozila, dokler niso bile ceste preorane. Vlaki, ki vozijo skozi Celje, so imeli velike zamude. Tako je imel enkrat popoldanski brzovlak nad tri ure zamude. K sreči pa so osebni vlaki vozili še precej redno. Z zadnjim snegom se je izpolnila goreča želja smučarjev, katerim je bilo prej premalo snega in so se že bali, če ne bodo prišli na svoj račun. Veselili so se ga tudi številni brezposelni in drugi revni sloji, ki so pri odmetavanju in odvažanju snega nekaj zaslužili. — Število brezposelnih na področju Javne borze dela v Celju narašča. V desetih dneh se je pomnožilo za 130 ljudi. Delo pa dobi: 30 rudarjev, pečar, 18 kuharic, 10 kmečkih dekel, dve natakarici in dve sobarici. — Na Ostrožnem pri Celju se je pojavila slinavka in so radi tega uklinjeni vsi živinski sejmi v Celju. — Okoliška kmečka dekleta so svoječasno ustanovila svoj poseben krožek s sedežem v Lokrovcu. Močan krožek, ki

šteje nad 90 deklet, se prav živahno giblje. Vsako prvo nedeljo je v opatijski cerkvi sestanek vseh deklet ter so ob tej priliki vedno zanimiva predavanja. Na sporedu je tudi petje, zato je vsak sestanek prijeten in domač, zato pa vedno tudi težko pričakovani. Dekliško družino vodi delavna gospodična Pavla Lednikova iz Lokrovca.

Sv. Jurij ob Taboru. Kakor so se naši predniki ozirali v bližnje griče, kdaj bo zagorel kres in naznanil nevarnost, tako tudi v teh razburljivih časih nestrpno pričakujemo poročil iz radia in časopisov. V vas pa prihajajo razni ljudje, prinašajoč novice, s katerimi pitajo lahkoverne ljudi. Uspevajo pa s tem le tam, kjer nimajo nobenega časopisa pri hiši in so potem navezani na ustna in »verodostojna« poročila. K sreči pa je takih družin le malo; večina jih je preskrbljenih z dobrimi časopisi.

Gomilsko. V bližnji Grajski vasi je te dni praznovala svoj 80. rojstni dan Hacetova mama, Neža Lončar. Daleč okrog je poznana po svoji ljudomilosti in pristni slovenski gostoljubnosti, verna, v gospodarstvu skrbna, je še mladostno čila in živahna. Že 40 let je vdova in vdano je prenašala težki križ, ki ji ga je Bog naložil s smrtjo njegove sina-abiturienta pred 30 leti. Zaupajoč v božjo previdnost je vse udarce junaško prenašala; to jo je naredilo za močno ženo. Želimo ji, da bi v miru uživala zadnja leta in da bi ji lahko še mnogokrat častitali k njenim jubilejem!

Laški kraj

Sv. Rupert nad Laškim. Eden izmed številnih prizorov letošnje zime. Mlad fant je bil pri sedcu na žganjekuhi ter se ga — pošteno se ne more reči — kanonsko nadeval. Na precej dolgi poti proti domu glava ne mara stati pokonci, ampak silil proti sneženim tlom; Francek je nenkrat skoro zakopan v mehki, a strahovito mrzi sneg. K sreči ga — bilo je že ponoči — zapazi Oblakov pridni čuvaj ter z glasnim lajanjem prigarja fanta, naj zapusti svoj nevarni položaj. Siromak bi rad, pa ne more. Ko skrbni pesek le ne odneha s svojim prizadevanjem, zagleda zgubljene, zapuščenega siromaka gospodinja, pokliče ljudi, ki spravijo smrtnega kandidata k topli peči, da se je sčasoma »razkadič«. Pravijo, da je oče fantu drugi dan pošte no navil ušesa: mrcina, saj si vojak, pa hočeš tako sramotno podlež vragu alkoholu! — Zima je pri naz, da poka; zameteni in zasneženi smo v naših bregih in klancih, da ne moremo nikamor; petroleja nam je že zdavna zmanjkalo in slišimo o tej vojaško tako dragoceni tekočini samo še govoriti, kako se zanj tepajo ali hočejo tepsti Nemci in Angleži in Francozi in Turki in vsi — Drva smo v hudi zimi pokurili, v hosto pa je strahovito nerodna pot, pijača nam v kletih zmrzuje in razganja sode, krompir je v mnogih shrambah popolnoma zmrznil; mlade svinje ne vzdržijo strahovitega mraza in so tupatam otrpnile. Navzlic hudi zimi pa se čvrsto gibljemo v društvenem življenju; v nedeljo, 21. januarja, smo imeli v župnišču lepo uspelo proslavo svete Neže z deklamacijami, govori, petjem in smešnicami.

»Pojdimo, gospodje!« se je obrnil Galovič dostojanstveno k rdečim. »Čas je, da opravimo svojo dolžnost, potem pa pridite tam čez ulico v krčmo, tam čaka dober guljaž. Ti, Bradič, moraš ostati na straži; pazi na Jelenjčane! Ti so naša zadnja puška, ti pridejo okoli pol dneva. Pojdimo, gospodje!«

Dostojanstveno je šel Galovič po stopnicah mestne posvetovalnice, za njim pa tropa rdečih, visoko je dvigal glavo, saj je vedel, da bo kmalu gospodar v tej hiši. Prezirljivo se je režal, ko se je priklonil volilni komisiji, povedal je svoje ime in vrgel rdeči listek v skrinjico, za njim pa ostali rdeči. Ko so opravili, so vsi spet šli, le Bradič je ostal; postavil se je k vratom, vtaknil roke v žep in z dostojanstvenim preziorom gledal slavno vilno komisijo. Bil je angel varuh rdečih. Toda prihajali so tudi beli in ko mu je zabrusil mladi odvetnik Andrič: »Servus, domine collega! Kdo bo katerega?« — je zamomljal večni kandidat Bradič: »Za zajtrk vas bomo imeli.«

Bila je že deseta ura. Vedno več ljudi se je nabralo. Odvetniški pisarji, trgovski pomočniki in drugi kortesi so letali sem in tja, po stopnicah gor, po stopnicah dol in ponujali volilec eden bele, drugi rdeče glasovnice. V dvorani si je Bradič zapisal vsak rdeči, Andrič pa vsak beli glas. Ob desetih je bilo za rdeče šestdeset glasov, za bele štirideset.

posnemanju ptičjega petja. Kanada in Japonska se bosta borili za ta naslov. Po drugih deželah nista povpraševali, vidi se jima samo ob sebi umevno, da more biti prvak le v eni teh dveh dežel. Kanadec Charles Johnson je na ameriški celni znan kot posnemovalec ptičjega petja in stremi v tem oziru za naslovom svetovnega mojstra. Ko je slišal, da je na drugi strani oceana neki 34 letni Japonec Sueiči Tanaka na isti način slaven, ga je pozval na dvoboj — seveda le z usti in ustnicami. Tako se bo v juniju prihodnjega leta, leta olimpijskih iger, odločevalo tudi vprašanje, kdo zna na svetu najboljše žvižgati in žvrgoleti kakor ptič.

(Dalje sledi)

*

Posavje

Razbor pri Zidanem mostu. V zadnjem času smo vse delo posvečali elektrifikaciji našega kraja tako, da je upanje, da za veliko noč bomo že svetili z elektriko. Ljudje se vedno bolj zanimajo za elektriko, ker ni petroleja. Sedaj so že začeli z delom in že postavljajo drogove in v kratkem bodo začeli napeljavati žico. Nekateri so si že dali napeljati po svojih stanovanjih električno žico za razsvetljavo. Zelo se govori tudi

glede razborskega vodovoda in šele potem bi bilo možno ustanoviti potrebno gasilsko društvo. Govori se tudi, da bomo dobili drugo leto sejmišče. Prosimo merodajne ljudi, da posredujejo zaradi tega pri oblasti. — Nekaj časa je bila tudi tako huda zima, da je kar drevje pokalo, a se je mraz vendar malo unese. — Čudno je tudi to, da bo letošnji predpust tako malo porok. Nekateri se plašijo vojne, a ste brez skrbi, pri naš vojni ne bo. Kar s pogumom naprej. — Imamo tudi kmetijski tečaj, katerega voditelj je Ivo Švarč, šolski upravitelj.

Društvene vesti in naznanila

Veliko predpustnega razvedrila bo nudil Ljudski oder v Mariboru v dvorani Zadrudne gospodarske banke na Svečnico in v nedeljo, 4. februarja, ob petih popoldne. Predprodaja vstopnic v podružnici Tiskarne sv. Cirila na Aleksandrovi cesti.

Sv. Peter pri Mariboru. Dekliški krožek priredi na Svečnico in naslednjo nedeljo, vsakokrat po večernicah, v samostanski šoli poučno igro »Roka božja«.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Marješki fantje in dekleta prav pridno delujejo v katoliških organizacijah, le škoda, da nimamo dvorane. Tako smo kljub raznim zaprekam igrali na Štefanovo lep misterij »Teophilus«, pri katerem je nastopil tudi domači cerkveni pevski zbor ter nam lepo zapel par pesmi. Dne 21. januarja smo imeli farni sestanek, na katerem je govoril bivši poslanec g. Žebot iz Maribora. Za pustni čas zaingramo na Svečnico in na pustno nedeljo popoldne po večernicah v šoli veseloigro »Micki je treba moža«. Zabave bo obilo.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Katoliško slov. izobraževalno društvo vprižori na Svečnico po večernicah v Domu veseloigro »žena na tolgic«. Vsi od blizu in daleč vladno vabljeni!

Sv. Jurij v Slov. goricah. Na Svečnico priredi Dekliški krožek v društveni sobi kratek »farni sestanek« za žene in dekleta. Istega dne bo po večernicah veseloigra »Dva para se ženita«, ki jo pripravljata Prosvetno društvo. V nedeljo, dne 4. februarja, pa bo »farni sestanek« za može in fante. Po večernicah ponovitev igre.

Sv. Anton v Slov. goricah. Prosvetno društvo ponovno vprižori na Svečnico ob treh popoldne v Društvenem domu lepo igro v treh dejanjih »Krivoprišežnik«. Sodeluje nova domača godba.

Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. Prosvetno društvo »Ljudska knjižnica« vprižori na pustno nedeljo, 4. februarja, popoldne po večernicah burko »Sumljiva oseba«, v dveh dejanjih. Smeha na cente! — Isto nedeljo pa se vrši občni zbor krajevne Kmečke zveze, in sicer zjutraj po sv. maši, v gostilni Hanželič. Vabijo se vsi člani, da se obnega zboru udeležijo!

Velika Nedelja. Prosvetno društvo priredi na pustno nedeljo veseloigro v treh dejanjih »Sumljiva oseba«.

Sv. Urban pri Ptujju. Na Svečnico popoldne po večernicah bo imel tukajšnji novo ustanovljeni tamburaški zbor svoj prvi nastop v šoli, ker je dvorana farnega doma zasedena. Na sporedu je burka v treh dejanjih »Lesena peč«.

Bogojina v Slov. Krajini. Naše Prosvetno društvo skupno s Fantovskim odsekom priredi na pustni torek tri burke: »Dvoboj g. Glavana«, »Natakar Zepez« in »Denar za doktorski izpit«.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Bralno društvo priredi v nedeljo, 4. februarja, veseloigro »Stara skrinja« in za nameček še burko »Izposojena rodbina«. Sodelujejo pevci in tamburaši.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Ponovno vabimo na pretresljivo-veličastno narodno dramo iz ciganskega in turškega življenja »Črna žena«, ki jo igramo na Svečnico ob treh. Celo v Franciji in Ameriki so to čudovito igro večkrat igrali. Nepopisni so prizori ob ciganki Nigani, trpinkki Zalki, »možu dveh žena« Francetu, gluhecu Stefelju in dr. Na pustno nedeljo, 4. februarja, pa pripravimo na Ptujski gori »farne smučarske tekme«. Odhod po nauku za fante (ob pol treh). Tekmuje lahko vsak, a najbolj zanimivo bo gledati — in se smejeti!

Št. Janž na Dravskem polju. Fantovski odsek in Dekliški krožek priredita v nedeljo, 4. februarja, ob treh popoldne dve burki: »Prisiljen stan je zaničevan« in »Brez županovega dovoljenja«.

Slov. Bistrica. Pevski zbor priredi na pustno nedeljo ob šestih zvečer v dvorani Slomškovega doma prav pester družabni zabavni večer pri pogrjenih mizah.

Poljčane. Prosvetno društvo uprižori na pustno nedeljo, 4. februarja, v prosvetni dvorani ob treh popoldne komedijo »Dva para se ženita«.

Loče pri Poljčanah. Naše Prosvetno društvo »Slomšek« priredi na šolskem odru dne 2. in 4. februarja popoldne po večernicah veseloigro v treh dejanjih in šestih slikah »Lumpacij Vagabund ali zanikrna trojica«.

Polzela. Loterija Fantovskega odseka je preložena nepreklicno na velikonočni ponedeljek, dne 25. marca. Sedaj je še čas, da si nabavite srečke in postanete na ta način srečen lastnik katerega lepih dobitkov, ki se bodo izžrebali za pirhe. — Igralci Prosvetnega društva se pripravljajo, da bodo vprižorili krasno igro iz našega narodnega življenja: »Plavž«. — Na Svečnico bodo imele svojo prireditev mladenke Dekliškega krožka. — Vsa naša družina: Fantovski odsek in Dekliški krožek, pa se pripravljata na skupno akademijo na Jožefovo, 19. marca, na katero že sedaj opozarjamo.

Galejca pri Celju. Prosvetno društvo uprižori v nedeljo, 4. februarja, ob pol treh popoldne pri tov. Supergerju v Zavrhu tri burke, primerne za pustni čas, in sicer: »Zaklad«, »Zamorec« in »Pustna potica«.

Vransko. Kmečka zveza bo priredila 13. februarja v Slomškovem domu strokovni tečaj za kmetovalce, na katerem se bo obravnavala sledeča snov: vzreja mlade živine; kulturno in socialno življenje slovenskega kmeta; varovanje zdravja pri živini. Predavali bodo kmetijski referent okrajnega načelstva, banske uprave in zastopnik Kmečke zveze. Ker je to prvi tečaj te vrste na Vranskem, opozarjamo vse naše kmete, da se ga udeležijo v velikem številu, saj bodo imeli sami od tega največjo korist.

Belevede. Prosvetno društvo priredi na Svečnico ob treh popoldne v šoli burko v šestih slikah »Lumpacij Vagabund ali zanikrna trojica«.

Šmarje pri Jelšah. Prosvetno društvo pripravljaja prijateljem naše mladine nekoliko pustnega razvedrila. Na pustno nedeljo, 4. februarja, bo priredilo izredno šaljivo komedijo »Politikant« v Katoliškem domu ob treh popoldne.

Sv. Rupert nad Laškimi Fantovski odsek priredi na Svečnico igro »Rokovnjača«.

Videm ob Savi. Na Svečnico ob treh popoldne ponovijo igralci Prosvetnega društva veseloigro »Dva para se ženita«. Prijatelje vesele zabave vladno vabimo! Za Veliko noč pa pripravljamo krasno našo igro »Naša kri«, ki jo je napisal znani naš pisatelj Finžgar. Sploh bo naša Prosveta pokazala letos večjo delavnost. Imeli bomo več predavanj za naše očete in matere ter poleti na prostem igro »Mildova Zalaz«, po možnosti pa tudi nastop naših fantov iz Fantovskega odseka in deklet iz Dekliškega krožka. Vse prijatelje dobrega tiska pa vabimo v boj za naše liste. V vsako hišo »Slov. gospodarja«. Čas je, da spoznamo, da so le dobri listi naši pravi prijatelji!

Sv. Andraž v Slov. goricah. Sadjarska in vrtarska podružnica bo imela redni občni zbor dne 11. februarja po rani sv. maši v domači šoli. Ker gre za napredek sadjarstva, ste vsi vladno vabljeni na občni zbor!

Slov. Bistrica. Na Svečnico bo imel od devetih popoldne g. kapetan Toš iz Celja v samostanski dvorani poučno predavanje o protiplinski obrambi. Predavanje je zelo aktualno za meščane kakor za okolice.

Vransko. V nedeljo, 21. januarja, so se zbrali člani in članice z odborniki Kat. prosvetnega društva na svoj občni zbor. Poročila raznih društvenih odborov pričajo o pridnem delu društva v pretekli poslovni dobi. V tem letu se je dovršila zgradba novega društvenega doma, ki smo ga ob blagoslovitvi krstili za »Slomšekov dom«. Ta slovesnost se je vršila ravno ob 35 letnici obstoja društva, dne 13. avgusta 1939. Slovesna prireditev se je vršila pod pokroviteljstvom g. bana Marka Natlačena, ki se je prireditve osebno udeležil. Dolgoletna želja je izpolnjena: svoj dom imamo! Mnogo truda je bilo treba, da so se prebredle težave in zapreke, ki so se nam stavile. Veliko požrtvovalnost so pokazali člani društva, ki so nabrali v gotovini 104.844 din. Veliko so darovali tudi naši ljudje v stavbnem lesu in opravljali brezplačno delo in vožnje pri stavbi. Dogradili smo, četudi jih je stala polovica ob strani. Za zimski čas smo nabavili precejšnje število novih knjig, da si bomo z njimi krajšali dolge zimske večere. Za prihodnje poslovno leto je bil izvoljen stari odbor.

Prošnje za odpis davčnih zaostankov

Na podlagi § 1. Uredbe z dne 22. decembra 1939, M. s. št. 1667, se morejo na prošnjo zainteresiranih oseb odpisati zaostanki, ki se pokažejo koncem leta 1937 na davkih, taksah in kaznih za davčne in taksne prestopke, v kolikor bi plačilo teh zaostankov pomenilo gospodarski polom dolžnika.

1. Odpis se bo izvršil po odločbi:

a) za znesek do 50.000 din finančne direkcije;
b) za znesek preko 50.000 din ministrstvo financ.

2. Rok za vlaganje prošnje je določen do dne 23. marca 1940.

3. Pred potekom tega roka, in sicer 15 dni prej, mora davčna uprava opozoriti davčne zavezance, da poteče že dne 23. marca 1940, rok za vlaganje prošnje.

4. Prošnje se morajo vlagati posamezno. Če ima davčni zavezanec zaostanek na davkih, davčnih kaznih, taksah itd., mora vložiti le eno prošnjo. Prošnjo mora oddati pri pristojni občini; v kraju, kjer je sedež davčne uprave, pa pri tej upravi. Ako ima kateri davčni zavezanec zaostanek pri več davčnih upravah, mora vložiti pri vsaki upravi posebno prošnjo.

5. Prošnja mora vsebovati podatke o celokupni imovini davčnega, odnosno taksnega zavezanca z izjavo, da nima nikake druge premožne ali nepremične imovine. Poleg dokazov, katere davčni zavezanec sam po svoji volji prošnji priloži, mora biti priložen še:

a) izvleček iz zemljiške knjige;
b) potrdilo o imovinskem stanju prosilca.
Ako prosilec ne stanuje v občini predpisa davkov, mora priložiti prošnji dve potrdili, in sicer:

a) od občine, v kateri ima predpis davkov,
b) od občine stanovanja.

Prošnje in priloge oseb, ki se smatrajo za kmetovalce po členu 32., točka 15, zakona o neposrednih davkih in malih obrtnikov, katerim se odmeri pridobitna pavšalna, kakor tudi onih prosilcev, katerih davčni predpis v letu 1933 ni presegal zneska 200 din, so oproščene od plačila taks za prošnje in priloge. Na prošnjo prizadete stranke izda davčna uprava, pri kateri ima predpis davka, potrdilo, da znaša predpis v letu 1933 do 200 din, brez taks. Na podlagi tega potrdila lahko zahteva davčni zavezanec, da se mu izdajo vsa potrdila, ki jih prilaga prošnji za odpis, brez plačila taks, vendar mora to potrdilo priložiti prošnji kot dokaz.

Občine morajo vsakega 15. v mesecu predložiti vse tamkaj vložene prošnje davčni upravi, ki jih v roku enega meseca preizkusi in stavi predlog.

§ 2. Uredba določa, da se davčnim zavezancem, ki so na podlagi § 1 Uredbe z dne 22. decembra 1939 o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih oproščeni zemljarine, odpiše po službeni dolžnosti ves davčni zaostanek, takse in kazni za davčne in taksne prekrške do konca leta 1939. Vplačila, izvršena do konca leta 1939, bodisi, da so bila izvršena v gotovini ali v 3% obveznicah za likvidacijo kmetijskih dolgov, se ne vrnejo.

(Odpisati se ne more: skupni in splošni davek na poslovni promet knjigašev, rentnina po čl. 71 zakona o neposrednih davkih, uslužbeniški davek in vojnica.)

Kmečka trgovina

Zakaj tako primanjkuje petroleja?

Medtem ko se dobi petrolej v Romuniji in Italiji v poljubnih količinah, je pri nas tako pomanjkanje že cele tri mesece, da morajo ljudje z mrakom v postelje in ni petrolejske razsvetljave niti za bolniške sobe!

Karte za petrolej!

Trgovci sami pravijo, da bi bilo treba uvesti na petrolej, kolikor ga je še, karte. Le pri tej uvedbi bi prejemale petrolej resnično potrebni, ne pa tudi spekulanti in ljudje, kateri so oskrbljeni z električno lučjo. Petrolej v elektrificiranih krajih bi moral v kraje, kateri so izključno navezani na petrolejsko sobo.

Kakor hitro se je pojavilo pomanjkanje petroleja, so se porodile tudi brezvestne spekulacije s to robo. Brezposelni mestni postopači kupujejo petrolej pri trgovcih in hajdi z njim v hribe ali v daleč od prometa ležeče kraje, kjer ga prodajajo kmetom po verižniških cenah in je revež sploh vesel, da si vsaj tuintam nekoliko posveti, čeprav za drag denar.

Da bodo v Sloveniji se nahajajoče zaloge petroleja kolikor toliko pravično porazdeljene, se glasi klic trgovcev in prizadetih: država naj uvede karte na petrolej.

Očitki petrolejskemu kartelu

Trgovec Gustav Goll je javno v časopisju označil glavnega krivca, da je Slovenija tako rekoč radi vojne že brez petroleja. G. Goll piše, da zalaga Slovenijo s petrolejem petrolejski kartel tvrdk Standard in Shell. Temu kartelu očita g. Goll med drugim tudi:

Naši dobavitelji rafineriji »Aquila« v Trstu ste (Standard in Shell) lani odstopili 5% delež vašega dobička samo zato, da nam Slovencem ne prodaja petroleja, bencina in olja ter da vam ne bi mogel nihče več konkurirati. Dalje je izšla po krivdi tvrdk Standard in Shell naredba, da se zniža monopolna taksa, in sicer za vas, inozemske tvrdke, za 2 din pri kilogramu, za vse ostale domače tvrdke pa samo za 0.25 din. Torej ste z napačno kalkulacijo dosegli, da plačujete sedaj za 1 kg petroleja skupno 2.64 din na državnih dajatvah in tovarnah manj kakor mi (trgovci). Mi plačujemo za carino, doprinos, davke 126.04 din, vi samo 55.65 din; tovarnino do Maribora 84.60 din, vi samo 65.90 din; monopolno takso 375 din, vi samo 200 din na 100 kg. skupaj 585.64 din, vi samo 321.54 din. Ker pa je petrolejska cena določena, bi ga morali mi prodajati v izgubo.

To znižanje monopolne takse ste dosegli na naslednji način: ker niste hoteli več prodajati petroleja, ga je povsod v državi zmanjkalo. Ko ste bili poklicani na odgovor, ste s povsem napačno kalkulacijo dokazali, da imate pri petroleju izgubo in da ne morete konkurirati domačim uvoznikom, čeprav ste že itak plačevali, kakor zgoraj razvidno, 116.94 din manj carine in tovarnine.

V tej nepravilni kalkulaciji pa ste dokazali, da stane vas petrolej 1.75 din več kakor male tvrdke in na ta način dosegli, da se sedaj vam računa monopolna taksa za 1.75 din manj kot domačim uvoznikom.

Ker že od 6. septembra 1939 dalje nismo smeli več trgovskih cistern pošiljati po petrolej, smo ga morali že v jeseni kupovati pri vas. Ker vam nismo mogli več konkurirati, pa ste povišali prodajne cene od 7.10 din na 8 din in višje. Od 8. novembra 1939 pa nam sploh niste hoteli dati niti 1 kg petroleja več, ker ste dobro vedeli, da bo vsak uvoz petroleja nemogoč.

Na ta način je izostala v Sloveniji prodaja petroleja 500.000 kg in je podeželsko ljudstvo brez razsvetljave.

Ob koncu svojih ugotovitev poziva g. Goll narodno zastopstvo, naj doseže, da se znižata domačim tvrdkam carina in monopolna taksa, nakar se bo prodajal petrolej v zadostnih količinah in 1 din za kilogram ceneje, kakor sta jih sedaj določili tuji tvrdki Standard in Shell.

*

Mi tem očitkom kar ne moremo verjeti in zato ne bomo čakali na tožbo, na katero poziva g. Gustav Goll obe tvrdki. Mi danes zahtevamo, da oblast razjasni to vprašanje, ki povzroča po kmetijskih krajih vedno več upravičene nejevolje, in poskrbi, da bo dovolj petroleja v krajih, kjer ni elektrike!

Kolikor vemo, je banska uprava že sporočila v Beograd naše upravičene pritožbe.

Dodatek k našemu članku o organizaciji mlekarstva na štajerskem

»Mlekarski list«, glasilo Zveze mlekarških združenj v Ljubljani, je natisnil v svoji prvi številki naš članek o organizaciji mlekarstva na štajerskem. K našemu članku je objavil »Mlekarski list« dostavek s trditvijo, da niso krivi sedanjega stanja mlekarstva na štajerskem neuspehi mlekarških združenj, ampak je glavna krivda v tem, da je bila doslej organizacija mlekarstva na štajerskem preveč prepuščena zasebnikom, dočim je kmet ostal ob strani in čakal, »kdo da več«, kakor tudi v dejstvu, da je bil prevrat na avstrijskem mlečnem trgu prehitel in presilovit.

Proti koncu pa se glasi dostavek »Mlekarskega lista« doslovno takole: »Kar se tiče zahtev pisca (»Gospodarjevega«) napram posameznim činiteljem, ki naj bi se zavzel za štajersko mlekarstvo, pa seveda iskreno želimo, da bi vsi ti in še drugi poklicani činitelji to čimprej storili. Vendar moram opozoriti, da je tudi na krajevnih činiteljih mnogo ležeče, mnogo več kot misli pisec. Naloga krajevnih činiteljev je namreč, pripraviti vse kmečke ljudi do tega, da bodo združili tudi pravilno pojmovali in z njimi sodelovali, ne pa jih smatrali le za dobrodošlo »konkurenco«, ki naj prisili zasebnike, da bodo tudi oni mleko bolje plačevali.

Kam privede nerazumevanje združništva, nam prav lepo kaže sledeči primer, ki sem ga nedavno ugotovil na štajerskem. Nekje imajo združno mlekarstvo, ki pa je v najemu. Najemnik je s poedinimi odborniki prav dober in, če treba, tudi posodi temu ali onemu kak stotak, kar seveda izrablja na ta način, da skuša združno drugod prikrajšati. Tako se mora tajnik, ki je učitelj, boriti za interese mlekarne z njim in z odborniki-kmeti.

In če bi prišel v ta kraj recimo zastopnik banske uprave, Združene zveze ali naše zveze in jim skušal kaj dopovedati o pravem združnem mlekarstvu, si lahko mislimo, s kom bi potegnili.

Pregled lanskega sadnega pridelka v Sloveniji

Statistika lanskega sadnega pridelka nam daje spodaj objavljena slika, v kateri je tudi označena primerjava sadnega pridelka leta 1939 z letom 1938.

	število dreves v tisočih		pridelek v tis. stotov	
	1938	1939	1938	1939
slive	866	874	14.5	174.4
jabolka	2338	2358	225.4	467.36
hruške	739	746	27.6	119.8
orehi	179	182	4.4	12.9
češnje	215	219	15.9	32.8
kostanji	260	243	26.0	31.0
višnje	12346	12788	784.0	1122.0
marelice	19287	20280	1021.0	1372.0
breškve	77235	79649	3856.0	6140.0
kutina	5108	5108	211.0	313.0
ostalo sadje	8614	8766	53.0	33.0

*

Lanski jabolčni pridelek je bil izvožen v Nemčijo, v češko-moravski protektorat in nekaj jabolk je šlo celo v Egipt. Od sliv je šlo nekaj vagonov v Nemčijo, ostalo od zelo obilnega pridelka se bo predelalo v žganje, veliko sliv so posušili in precej jih je bilo predelanih v mežgo.

V najkrajšem času bodo najbrž ukinjene živinske zapore in dovoljeni živinski sejmi v Mariboru

Višji veterinarski svetnik dr. Zvonko Zemljč v Mariboru je obvestil naš list v posebnem članku, v katerem je opisal pojav in zdravljenje slinavke in parkljevke lanske leto v Slovenskih goricah. Ker radi pomanjkanja prostora nismo mogli objaviti celega opisa, prinašamo le v izvlečku ugotovitev, da je obolelo lani na omenjeni nalezljivi bolezn 75% živali radi malomarnosti. Danes je zdravstveno stanje parkljarjev po okuženih dvorcih po Slovenskih goricah toliko napredovalo, da se bodo predvidoma v najkrajšem času lahko ukinile nad občinami izdane zapore in dovolili splošen živinsko-trgovski promet. Znova bodo odprti živinski sejmi v Mariboru, ki so regulator za cene živine iz Slovenskih gor.

Da se slinavka ne bi razširila v neokužene dvorce, je dalo okrajno načelstvo Maribor levi

breg zaščitno cepiti zdravo govedo v onih dvorcih, ki so zaradi prometa in neposredne bližine okuženih dvorcev najbolj ogroženi, da se okužijo. Cepilo se je v Dolnji Počehovi, Pesniškem dvoru, Dragučovi, Voseku, Pernici, Močnu, Lormanjih in Šetarovi, skupno 397 goved.

Po do danes doseženih uspehih državne preizkusne postaje ministrstva poljedelstva, ki je potrebno cepivo dalo brezplačno na razpolago, bo imuniteta cepljenih goved trajala pet do šest mesecev.

Kmečka samopomoč

(Pismo iz Sv. Jurija ob juž. žel.)

V sto in stotisoče letno gredo izgube slovenskih, zlasti še štajerskih kmetov, ker nimamo organizirane zanesljive poročevalske službe o kmečki trgovini. Šentjur je na glasu kot dober sadjarski kraj. Malokatera železniška postaja na Spodnjem štajerskem je, ki bi imela tolikšen promet s sadjem kot šentjurska. Pa so se jeseni pokupile velike množine jabolk izključno po ceni 1 din kilogram. Vsi trgovci so vedeli povedati le en vzrok: nikjer ni višje cene! Povsem slučajno je nekdo ugotovil, da se v Šmarju pri Jelšah plačujejo jabolka po 2.75 din kilogram. Seveda je jasno, da so potem tudi naši kmetje dosegli kmalu zadovoljivejšo ceno. Vsak mora priznati tudi trgovcu nek zaslužek, ako pa en trgovec v kraju eno samo jesen zasluži pri jabolkih 70.000 dinarjev, je to že vsota, ki ni prisluzena pravično. Šentjur in Šmarje, dva soseda, in vendar tolika razlika v ceni. Takšna nepoučenost! Drug primer. Pred par tedni je bila v šentjurski ceni lepih volov po 6 din kg nekaj običajnega. Pa so šli tiste dni naši prekupci tja proti Pohorju in od tam dali prignati lepe vole, plačane po 4.75 dinarjev. Razume se, da jih izvoznikar ni plačal potem gotovo nič izpod 7 din kilogram.

Vprašajmo se, ali bi taki primeri bili mogoči, če bi kmetje vedeli za zanesljive cene v drugih krajih? Nikakor ne! Prav je, če se stavijo predlogi, naj oblast določi najnižje cene kmečkim proizvodom. Vendar so v tem še nemajhne težave. Mnogo prej bi si lahko kmetje pomagali, če bi se vsaj takih cen držali, ki jih kupec lahko prizna v kakem drugem kraju. Kmetje, pomagajmo si sami! Izhod za to se mora najti! »Slovenski gospodar« nam tedensko dela brez dvoma veliko uslugo, ko prinaša poročila o kmečki trgovini. Lahko bi se število raznih poročil še izpopolnilo, če bi kmetje sami pošiljali poročila. Ni za zameriti poročevalcem, če tuintam, morda iz najboljšega namena, zapišejo malo višjo ceno kakor dejansko obstoja.

Za nas štajerske kmete bi morda uspelo tako le urediti to zadevo: osrednje kmetijske, stanovske, strokovne in združne organizacije naj bi zbrale poročevalce iz vseh najbolj važnih krajev za glavne izvozne pridelke. Ti bi naj bili obvezani stalno in resnično poročati uredništvu »Slovenskega gospodarja« o gibanju cen v posameznih krajih. Tako zbrana poročila naj bi se objavljala v »Kmečki trgovini«, ker je na »Slov. gospodarja« naročenih večina kmetov. Morebitne stroške take poročevalske službe naj bi krila Kmetijska zbornica, od katere doslej še ne čutimo neposrednih koristi z ozirom na naše pripevke.

Da bi se pa kmetje res lahko držali vztrajno objavljenih cen, naj bi Osrednja kmetijska združba v Mariboru posredovala nakup, oziroma vnovčila pridelke, najprej iz onih krajev, kjer bi bile cene najnižbejše. Seve, za to so potrebne krajevne zadruge. O blagovnem združništvu pripomnim to, da — če bi bili ljudje zanj dozoreli pred desetimi leti — bi ga takrat lahko sijajno uvedli, ker naše hranilnice skoraj niso vedele, kam z denarjem. Danes, ko so jim rezerve radi kmečke zaščite skoraj pošle, je od te strani kakšno kreditiranje skoraj nemogoče. Treba pa je prijeti — združništvo bo za našega kmeta imelo vedno večji pomen, čim bolj se bo vojna zavlekla. Že zdaj, ko se je komaj začela in ko je še daleč od nas, čuti naš kmet tako zelo njen vpliv. Čim prej bo slovenski kmečki stan spoznal rešitev v združništvu, čim prej bo sebi odgovarjajoče združništvo znal vpeljati in voditi, tem prej bo lahko rekel: Sposobni smo, da za primeren trud dosežemo tudi primerne cene!

Gospodarske zanimivosti

Izvoz naših vin. Iz Slovenije smo v mesecu decembru 1939 izvozili v Nemčijo 134.286 litrov štajerskih vin. Ves izvoz naših vin je znašal v letu 1939: v Nemčijo 1,561.543 litrov, v Češko-slovaško 20.874 litrov, v Holandijo 891 litrov, na Poljsko 4922 litrov.

250 vagonov govejega mesa je bilo od 1. oktobra 1939 izvozenega iz naše države.

Previdnost pri prodaji vina! Po ljutomersko-oromoškem okrožju so radi izredno ostre zime pozeble nekatere sorte vinskih trt. Radi pozebe, ki je nastopila sigurno že tudi po drugih vinorodnih krajih, priporoča »Slov. gospodar« previdnost pri prodaji vinskih zalog.

Zastoj našega lesnega izvoza v Nemčijo. Naše odposlanstvo je zahtevalo na oktobrskem sestanku jugoslovansko-nemškega odbora zvišanje cen našemu lesu, na kar pa Nemci niso pristali. Ker cene lesu niso bile zvišane, je tudi zastal naš izvoz lesa v Nemčijo. Ponovni sestanek jugoslovansko-nemškega odbora se bo vršil 10. februarja nekje v Nemčiji, najbrž na Dunaju. Na tem sestanku bodo ponovno razpravljali o povlisku cen lesu. Naš izvoz lesa je v zadnjem času porastel v razne druge države, predvsem v Italijo.

Splošen porast cen od novembra na december 1939. Cene so znatno porastle od novembra na december lanskega leta, in to predvsem industrijskim izdelkom, uvoznim in izvoznim proizvodom, manjši je dvig cen kmetijskim pridelkom. Skupen dvig cen od novembra na december 1939 znaša 4.70%.

Kože divjačine

so imele v Ljubljani na tozadevni dražbi sledeče cene: lisice v prosti prodaji 100—120 din, na dražbi 120—180 din, kune zlatice 1300—1500 din, na dražbi 1400—1700 din, kune belice 400—500, na dražbi 750—900 din, lisice poljske 110—124, lisice gorske 120—180 din, kune zlatice posebni komadi do 2000 din, kune belice 750—900 din, dihurji 110—140 din, vidre 500—600 din, vidre posebni komadi 750 din, zajci zimski 10 din, srne letne 25 din, jeleni 41 din, damjaki (sarenjaki) 29 din, jazbeci 75 din, divje svinje 30 din, divje mačke 44 din, pižmovke 40 din, ververice (zimске) 14 din, podlasica rjava 3 din, podlasica (bela) 35 din, mačke domače 10 din, zajci domači 3 din, polhi brez zanimanja.

Cene goveje živine na sejmi

Voll. Ptuj 3.50—5 din, Kranj prvovrstni 6.50, druge vrste 6, tretje 5.50 din, Ljubljana prvovrstni 6—6.50 din, druge vrste 5—5.50 din, tretje vrste 4—4.50 din kg žive teže.

Biki. Ptuj 3—4 din kg žive teže.

Krave. Ptuj 2.75—3.75 din, Kranj prvovrstne 5.50, druge vrste 5, tretje 4.50 din, Ljubljana prve vrste 4—4.50, druge vrste 3.50—4 din, tretje vrste 2.50—3 din kg žive teže.

Telice. Ptuj 3.75—4.60 din, Kranj prvovrstne 6.50 din, druge vrste 6 din, tretje vrste 5.50 din, Ljubljana prvovrstne 6—6.50 din, druge vrste 5—5.50 din, tretje vrste 4—4.50 din kg žive teže.

Toleta. Kranj prve vrste 8.50 din, Ljubljana prvovrstna 6—7 din, druge vrste 6 din kg žive teže.

Goveje meso. Ljubljana prima 12—14 din kg, II. 10—12 din, III. 8—10 din; Kranj I. 12—14, II. 10—12 din kg.

Telečje meso. Maribor 12 din kg.

Goveje kože. Ljubljana 16 din kg.

Telečje kože. Ljubljana 18 din kg.

Svinje

Plemenske. Ptuj 6.25—7 din kg.

Pršutarji. Ptuj 7.25—7.75 din, Kranj 8.50 do 9.50 din, Ljubljana 8—8.50 din kg žive teže.

Debele svinje. Ptuj 8—8.50 din, Kranj 10 do 11.50 din kg žive teže; mladi pujski 7—8 tednov stari so stali v Kranju 150—260 din komad; kilogram žive teže v Ljubljani 9—9.50 din.

Svinjsko meso. Ljubljana 16—18 din, Kranj 14—18 din, Maribor 13—14 din kg.

Šlanina. Ljubljana 16—18 din, slanina suha 21—22 din; Maribor 15 din kg.

Svinjska mast. Ljubljana 21—22 din, Kranj 21—22 din kg.

Svinjske kože. Ljubljana 13 din, Kranj 12 do 14 din kg.

Cena konjem

Ptuj 1200 do 2000 din komad, žrebeta 1000 do 2400 din komad.

Cene kmetijskih predelkov, kurivu in moki

Ljubljana

Pšenica 2.45—2.55 din, ječmen 1.95—2.20 din, rž 1.95—2.15 din, oves 2—2.30 din, koruza 1.85 do 1.95 din, fižol 5—8 din, krompir 1.50—2 din, seno 0.70—1 din, slama 0.30 din, jabolka I. vrste 6 din, II. 4 din, III. 3 din, suhe hruške I. vrste 8 din, II. 5 din, III. 4 din, pšenična moka 3.60 do 4 din, koruzna moka 2.40—2.50 din, ajdova mo-

ka 4.50—6 din kilogram. — Trda drva 100 do 110 din kub. meter, jaje 1—1.50 din, mleko liter 2—2.50 din, surovo maslo 28—34 din, čajno maslo 36—40 din kilogram.

Maribor

Zito: pšenica 2 din, rž 1.75 din, ječmen 1.75, koruza 1.50 din, oves 1 din, proso 2 din, ajda 1.25 din, proseno pšeno 4 din, ajdovo pšeno 4 din, fižol 5—6 din kg. — Mlečni izdelki: mleko 2 do 2.50 din liter, smetana 10—12 din, surovo maslo 28—32 din, čajno maslo 36—40 din, domači sir 8—10 din kg. — Jajce 1.75 din. — Sadje: jabolka 4—8 din, hruške 5—8 din, suhe slive 10 din, celi orehi 8 din, luščeni 28 din kg — Krma: seno 110—120 din, otava 110 din stot. — Perutnina: kokoš 22—32 din, piščanec 14—35 din, puran 45—65 din komad. — Zelenjava: krompir 1.50 do 2 din, čebula 2.50—3.50 din, česen 8—10 din, kislo zelje 4 din, kisla repa 2 din, karfičola 10, hren 7—9 din, endivija 10 din, radič 12—14 din kilogram. — Zelje in ohrovt glava 3—4 din, zelena 0.50—3 din, endivija 0.50—3 din, por 0.50,

Koledar »Slovenskega gospodarja« — razprodan!

Sporočamo, da nimamo več koledarja »Slovenskega gospodarja«. V tisočih je šel v roke naših kmetov, ki vedo, kako dobro jim more služiti. Novega natisa ni mogoče napraviti. Drugo leto naj tisti, ki ga šele zdaj naročajo, hitreje naročijo, da ne bodo spet zamudili!

redkev 0.50 din komad. — Zelenjad v kupčkih po 1 din.

Sejmi

5. februarja živinski in kramarski: Sv. Peter pod Svetimi gorami; goveji, konjski in kramarski: Murska Sobota — 9. februarja živinski in kramarski: Pilštanj, Slov. Konjice — 10. februarja prva sobota v mesecu samo svinjski sejmi v Križevcih, okraj Murska Sobota — 10. februarja živinski in kramarski: Sv. Jurij pri Celju.

Razgovori z našimi naročniki

Državna podkovska šola. A. Z. Zanimajo Vas pogoji za sprejem v državno podkovsko šolo. V Sloveniji imamo banovinsko podkovsko šolo v Ljubljani, kjer se prične vsakega četrta leta tečaj, ki traja šest mesecev. Pogoji za sprejem v šolo so sledeči: treba je napraviti najmanj šest tednov pred pričetkom tečaja pismeno prošnjo, kolekovano z banovinskim kolkom za 10 din, na »Upravo banovinske podkovske šole v Ljubljani« ter ji priložiti: 1. krstni list, 2. zdravniško spričevalo (da je prošlec duševno in telesno zdrav), 3. šolsko odpustnico (da je dovršil ljudsko šolo), 4. domovnico (da je naš državljan), 5. npravstveno spričevalo (da je dobrega moralnega vedenja), 6. pomočniško spričevalo (da je izučen kovaški pomočnik in da je delal najmanj dve leti kot pomočnik), 7. poslovno knjižico, potrjeno od zadruge. Na koncu tečaja se polaga teoretični in praktični izpit iz podkovstva ter absolvent nato lahko dobi dovolitev obrtne oblasti za izvrševanje podkovske obrti.

Služba pri železnici. F. K. Odslužili ste svoj kadrovski rok, bili ste zelo dober radiotelegrafist ter bi radi zaprosili za državno službo pri pošti ali pri železnici. — O pogojih za sprejem v službo pri pošti smo medtem na tem mestu že pisali. Dnevničarji-sluzitelja dobe mesečno v 2. draginskem razredu 850 din, v 3. drag. razredu 750 din, sluzitelji 730, odn. 705 din, zvančičniki v 2. drag. razredu 790 din, v 3. drag. razredu 840 din. — Ako hočete priti v železničarsko službo, napravite prošnjo na direkcijo ali na kako progovno sekcijo, ker morate biti sprejeti najprej kot delavec. Ko se bo videla Vaša uporabnost, Vas bodo dodelili drugam (k prometu, v brzojavni oddelek). To se lahko zgodi v par dneh, normalno pa v dveh do treh mesecih. Kot delavec boste imeli 22 din dnevne plače, potem pa boste prevedeni za dnevničarja-sluzitelja ali dnevničarja-zvančičnika ter prejemalei nekaj dinarjev več, zaslužili pa tudi na kilometrinah. Za sprejem za delavca bo treba predložiti rojstni in krstni list, šolski izkaz in npravstveno spričevalo. Pozneje pa, ko boste prevedeni za dnevničarja, še ostale dokumente, o katerih smo že pisali, da so potrebni pri sprejemu v državno službo. Definitivno nastavljeni sluzitelji II. skupine dobiva mesečno v 3. drag. razredu 745 din, v 2. drag. razredu 770, sluzitelj I. skupine 215 din več; zvančičnik II. skupine (z najmanj 6 razredi osnovne šole) v 3. drag. razredu 790 din, v 2. drag. razredu 835 din, zvančičnik I. skupine (z dvema razredoma kake srednje šole) v 3. drag. razredu 955 din, v 2. drag. razredu 1005 din. Dobro bi bilo, da bi Vašo prošnjo kdo (kak bivši poslanec) priporočal. V 2. drag. razredu so kraji, v katerih je sedež okrajnega načelstva, ostali kraji so v 3. drag. razredu; Ljubljana je v 1. drag. razredu in ima višje drag. doklade.

Izročitev posestva. H. Š. Imate posestvo, obsegajoče 6—7 oralov s staro hišo in starim gospodarskim poslopjem ter ga nameravate izročiti sinu in oceniti na 24.000 din. Vprašate, ali je cenitev prenizka in ali lahko sestavite izročilno pogodbo sami brez notarja, ali lahko v njej določite, da naj prevzemnik obdelava in hasnuje tudi tista zemljišča, ki bodo pripadala po Vaši in Vaše žene smrti drugim dedičem. Nadalje, kdo mora pogodbo podpisati, ali jo lahko kateri iz-

med dedičev spodbija in kakšna plačila bodo zadel prevzemnika. — Izročilno pogodbo sestavite lahko sami med seboj in ni potrebno sodelovanje notarja. Podpišete jo naj vsi pogodbeniki. Podpisov prič ni treba, pač pa bo treba legalizirati (lahko pri sodišču) podpise oseb, ki izročijo svoje posestvo drugim ali ki dovolijo kako obremenitev svojega posestva v zemljiški knjigi. — To boste predvidoma VI in Vaša žena. Ako nameravate nekatera zemljišča prepustiti drugim otrokom in ne prevzemniku, bi Vam svetovali, da napravite prevzemno pogodbo s sinom prevzemnikom le glede tistega dela zemljišča, ki pripade in ima ostati sinu-prevzemniku. Tako bo njemu treba plačati manj prenosne takse, ki znaša sedaj skupno 7% (državna 6%, banovinska 1%) prometne vrednosti izročene posestva. Ali je Vaša ocenitev pravilna, Vam brez ogleda posestva ne vemo povedati; vprašajte kakega sodnega cenilca iz Vašega okraja. Tista zemljišča, katera mislite prepustiti drugim dedičem, lahko izročite sinu prevzemniku v obdelavo in hasnovanje temeljem zadevnega ustnega dogovora ter napravite testament, v katerem določite, komu imajo pripasti po Vaši smrti. Izročilno pogodbo bi lahko izpodbijala nujna dediča (brat in sestra prevzemnika), ako ne bi dobila vsaj polovico zakonitega dednega deleža. Ako imate VI in Vaša žena na izročnem posestvu izgovorjen prevžitek, skoro gotovo že bo podan razlog za spodbijanje izročilne pogodbe. — Izročilne pogodbe ne pozabite prijaviti davčni upravi v 15 dneh po sklenitvi. Pri sodišču boste morali prositi za odobritev prenosa lastnine. Ko bo prenos odobren in desetek plačan, predlagajte na kak uradni dan še prenos lastnine izročene posestva na prevzemnika ter eventualno vknjižbo Vaših prevžitkarskih pravic. Pogodbo je kolikovati z 10 din kolikom, predlog na vpis lastnine v prid prevzemniku z 22 din 50 p kolka in 2 din 50 p sodne markice. V pogodbi navedite, da prevzemna vrednost posestva odgovarja prometni vrednosti.

Obisk sestre v Nemčiji. N. N. Vaša sestra bi šla rada s svojo hčerko obiskat drugo sestro, ki biva v Nemčiji. — Najprej mora sestra zaprositi za potni list, in sicer pri pristojnem okrajnem načelstvu ter za dovoljenje potovanja v Nemčijo. Nato bo morala zaprositi za dovoljenje potovanja v Nemčijo tudi nemški konzulat v Mariboru ali Ljubljani. Pripominjamo, da nemški konzulat le v izrednih in nujnih primerih daje dovoljenje za potovanje v Nemčijo.

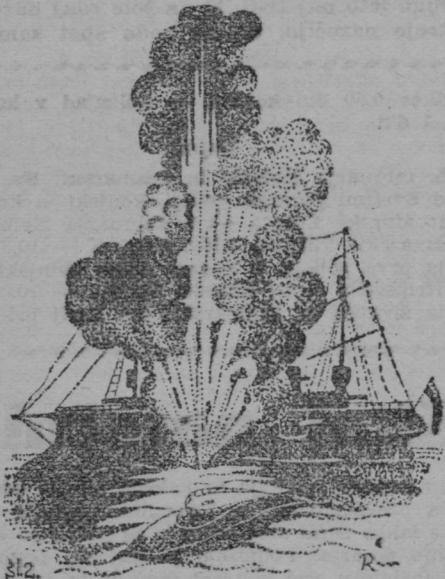
Širina občinskega kolovoza. N. N. Čez Vaše polje vodi občinski kolovoz. Ker je svet flonnat, hodijo ljudje često po njivi poleg kolovoza, in sicer delajo to par let. Pred tem niso hodili po Vaši njivi. Vprašate, kako širok mora biti občinski kolovoz, ker bi radi dali odmeriti in zavarovati svoje njive. — Širina občinskega kolovoza po zakonu ni točno določena. Širok mora biti pač toliko, da je mogoče uporaba v svrhu, v katero je bil kolovoz napravljen. Vsakogar, ki hođ izven kolovoza po Vaših njivah, lahko tožite na opustitev take hoje. Ako je kolovoz blaten, to ni nikak razlog, da bi ljudje hodili po Vaši njivi ter Vam delali škodo, marveč se morajo točno držati cestišča.

Junaki podmorja

(Nadaljevanje)

Ko se je podmornica skušala odstraniti od oklopnice, je namah strašansko počilo. Velikanski plamen se je dvignil do neba, a z njim

steber vode. Posadka oklopnice je onemela. Kaj bo zdaj? Ali se bo potopila? Ali bodo vsi utonili? Ne! Oklopnica je mirno plavala, kot bi ne doživela tako razburljivega trenutka. Mina ni imela zaželjenega učinka. Mornarji podmornice so res bili bliskovito opravili svojo nalogo. Ko je eksplodirala mina, so vsi skočili v morje, ker so mislili, da se bo poleg sovražnikove oklopnice potopila tudi

podmornica. Med plavanjem pa so videli, da se ni zgodilo podmorja kakor tudi ne oklopnice prav nič žalega. Zato so se vsi takoj vrnili na podmornico in izrabili zmedo sovražnika ter se srečno umaknili in se vrnili v domačo luko.

To je bil prvi, akoprav ponesrečen napad podmornice na sovražnikovo oklopnico. Splošni vtis tega prvega podviga podmornice je bil zelo dober, zato so južne pokrajine Združenih držav Amerike sklenile, da bodo iznajdbo čimprej izpopolnile.

Dva inženirja, Clintop in Howgate, sta napravila načrte za novo podmornico. Gradili so jo v ladjedelnici pristanišča New Orleans. Tik pred dogotovitvijo pa je mesto padlo v roke sovražniku. Pred umikom so morali zato podmornico razstreliti in uničiti, da bi ne prišla v sovražnikove roke.

V drugi ladjedelnici so zato začeli graditi novo podmornico. Srečno je splavala v morje. Nanjo so polagali velike nade. Vendar se je potopila že pri prvi poskusni vožnji. Posadka se je vsa rešila.

Zgradili so v tretjič novo podmornico, ki je bila 18 m dolga. H krmilu so postavili častnika, gibala se je pa potom ročnega pogona. Osem mornarjev je moralo vrteti os, ki je

imela na koncu pritrjen gonilni vijak. Podmornico torej niso gnali stroji, pač pa človeške mišice. Oborožili so jo z minami, kajti te-

daj še niso poznali torpednih izstrelkov, s katerimi so danes podmornice oborožene. Podmornica je tedaj imela to nalogo, da se je tajno približala sovražni ladji, ji pritrčila ob boku mino, ki bi morala sovražnika pognati v zrak.

Začela se je prva vožnja podmornice. Poročnik Payne je prevzel poveljstvo. Ko je posadka stopila v notranjost podmornice, je privozil mimo ogromen parnik, ki je dvignil velike valove. Valovi so se zaleteli v podmornico in jo napolnili z vodo. Podmornica se je potopila kot bi bila iz samega svinca. Poročnik Payne se je komaj rešil, ostala posadka pa je našla smrt v podmornici.

Trajalo je nekoliko dni, preden so dvignili podmornico z morskega dna. Ko so očistili podmornico utopljenec, je poročnik Payne ponovno prostovoljno prevzel poveljstvo nad podmornico. Prav tako se je javilo tudi prostovoljno osem mož za službo na podmornici. Čim je zatem izplavala iz luke, se je potopila. Šest ljudi je utonilo, trije so se rešili, med temi tudi poročnik Payne.

Mnogo truda je zahteval ponoven dvig podmornice. Vendar čez teden dni je podmornica že plavala po morsk gladini. Sedaj je prevzel poveljstvo nad njo inženir Aunley. S podmornico so sedaj poizkusili srečo na reki Cooper. Ko je inženir Aunley bil prepričan, da je podmornica v redu, je vzel ponovno v službo osem prostovoljcev. Podmornica se je brez pogrške pogreznila. Ko se je pa hotela dvigniti na površino, ni šlo. In zopet je vsa posadka devetih mož našla svoj hladen grob v podmornici.

Tako vidimo, da je praktična uporaba podmornice zahtevala mnogo, mnogo človeških žrtev. Vredno je, da se spomnimo teh junakov podmorja, ki so za napredek tehnike žrtvovali svoja dragocena življenja.

Poklicni ameriški pomorščaki so se ustrašili teh zaporednih podmorničkih nesreč. Marsikateri srčen mornar, ki se je javil v podmornično službo, je našel v njej svoj hladen grob. Misli se je že, da bo ideja o podmorski vojni dokončno propadla, ko se je javil neki konjeniški poročnik, Dixon po imenu, da bi prevzel službo in vodstvo na podmornici. In zopet se je javila prostovoljno kopica pomorščakov. Ni jih bilo strah, dasi so vedeli, kako nesrečno so končali vsi podmornični poskusi sigurne plovbe in potapljanja.

(Konec prihodnjt)

SMEJTE SE!

Nečak: »Teta, jaz sem vesel, da nisem bogat.«
Teta: »Zakaj pa?«
Nečak: »Ker to mora biti zelo drago.«

Gospodinja: »Ali vam nisem rekla, da morate paziti, kdaj bo juha vrela?«
Služkinja: »Saj sem storila to: juha je začela vreti ob dvanajstih in petdeset minut.«

Novi železniški čuvaj: »Fant, odženi kravo od proge! Vlak prihaja!«

Pastir: »Krava bo že pazila nasel Vsak dan se da počohati od tovornega vlaka...«

Fantek: »Tetka, zakaj pa mažeš puder na obraz?«

Tetka: »Zato, da bi bila lepa.«

Fantek: »Ali brez pudra nisi lepa?«

Profesor: »Kako pa se imenuješ, deklica?«

Deklica: »Marija Koprivnik, očka.«

Učitelj: »V kateri bitki je bil Aleksander Veliki ubit?«

Učenec: »Mislim, da v svoji zadnji bitki.«

Vzgojiteljica: »Kaj bo rekel očka, ko bo zvedel, da si odlomila vejo z breskve?«

Mala Jožica: »Gotovo bo rekel, da so breskve bolj slabo napravljene kot pred vojno.«

»Očka, povej, zakaj ima žirafa tako dolg vrat?«
»Ker je glava tako daleč od trupa.«

Nemirna vest

Prvi vlomilec: »Sinoči pa se naju je držala smola!«

Drugi vlomilec: »Kaj smola, ampak trgovca preganja nemirna vest!«

Prvi vlomilec: »Iz česa to spiepaš?«

Drugi vlomilec: »Ker ne more ponoči spati.«

UGANITE!

Tone in Ivan sta štela svoj denar. Tone je rekel: »Daj mi dinar, pa bova imela enako število denarja!« — »Ne,« je odvrnil Ivan, »daj ti meni štiri denarje, potem bom imel dvakrat toliko denarja ko ti!« — Koliko denarja je imel vsak izmed teh dveh dečkov?
(Tone štirnajst, Ivan pa šestnajst dinarjev.)

Sin pravi: »Moj oče in jaz imava skupaj 54 let; moj oče in ded skupaj 109 let; moj ded in jaz skupaj 85 let.« Koliko je vsak star?
(Sin 15 let, oče 39 let, ded 70 let.)

Večkrat se zmoči, a nikoli se ne more odprati.
(Čero pri pisanju.)

POIŠČITE!

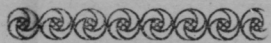

Na sliki je pet napak. — Poiščite jih!

Spanje ga je rešilo

Veliki raziskovalec Afrike, David Livingstone, je bil v občevanju z zamorskimi domačini nad vse prijazen in zaupljiv. Nekega dne se je bližal v sredini Afrike vasi, v katero še ni bil stopil bel človek. Njegovi ljudje, ki jih je bil poslal naprej, so pribežali nazaj z znaki groze in mu dejali, da ne sme naprej, kajti v tem kraju živijo morilci in ljudožrci. Livingstone pa je bil zelo utrujen in je odšel vseeno v vas, pa je prosil poglavarja za gostoljubje. Poglavar ga je povabil naj sede v krogu njegovih vojščakov k ognju. Med večerjo je Livingstone spoznal, da ga kanibali v resnici nameravajo dati v svoje lonce. Ker pa je bil tako truden in je zaupal v božjo pomoč, se ni prav nič pobrigal za svojo rešitev. Legel je in takoj zaspal. Ko je poglavar to videl, je menil: »Zaupal nam je popolnoma. Ne moremo mu storiti ničesar.« Livingstoneju se ni zgodilo nič.

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvo-tiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro solidno in po najnižjih cenah

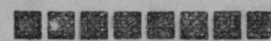
Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Cekov. račun št. 10 602

Telefon interurb. št. 2113

Oglas

v „Slov. gospodarju“

imajo

najboljši uspeh!

DRUŠTVENE VESTI

Črešnjevci pri Slov. Bistrici. Tukajšnje Prosvetno društvo priredi na pustno nedeljo popoldne v Slomškovem domu veseloigro »Dva para se ženita«.

Sv. Tomaž pri Ormožu. »Narobe svet« je naslov velezabavne komedije, katero bo vprizorilo Prosvetno društvo na Svečnico in na pustno nedeljo po večernicah.

Št. Ilj pri Velenju. Na pustno nedeljo vabi Fantovski odsek v toplo zakurjeno dvorano ob treh popoldne na igro »Micki je treba moža«.

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

Šivilja ali druga mlajša oseba dobi oskrbo za malo hišno pomoč. Murmayr, Maribor, Gregorčičeva. 144

Učence za krojaštvo se sprejme. Lorber, Košaki-Maribor. 145

Kravarja išče za takojšen nastop Twicklovo posestvo, Krčevina pri Mariboru. 142

Hlapca h konjem, delovnega, poštenega, okoli 30 let starega, sprejme v stalno službo Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 5. 141

Kuharica-šivilja, ki opravlja tudi ostala domača dela, išče dobro in stalno mesto. Naslov v upravi. 124

Sprejem fant za raznašanje pečiva. Hadner, Pesnica. 126

Sprejem vinarja s 3 delovnimi močmi, Cvikel, Vinička gora 18, Sv. Barbara pri Mariboru. 128

900 dinarjev mesečno lahko vsak zasluži s prodajanjem ali izdelovanjem potrebnih predmetov. Pošljite znamko za odgovor! P. Baltič, Ljubljana 7, Podhrimb 5. 134

POSESTVA:

Posestvo, njiva in travnik, približno štiri orale, na Požegu, občina Ješenca pri Račah, se prodaja. Brinovec Ivan st., Zgornja Bistrica pri Slovenski Bistrici. 138

Kupim posestvo: Savinjska dolina do Poljčan. Katarina Goršek, Udmat, Laško. 147

Kupim srednje veliko vinogradno posestvo v okolici Maribora. Tudi kupim prvovrstne debele svinje. Ponudbe na Črnec Alojzija, posestnica, Pobrežje-Maribor, Nasipna 28. 140

RAZNO:

Konje, posamezno ali par, dobre za vožnjo, kupim. Vprašati: Grašič Franc, Fram 31. 127

Kupujte poročne prstane 14 in 6 karatne pri »grajskem urarju« Maribor. Kupujem staro zlato in srebro. 125

Kompletne stanovanjske opreme, železno pohištvo in otroške vozičke dobavlja poceni »Obnova« F. Novak, Glavni trg 1 in Jurčičeva ul. 6. 71

Še ni prepozno, da naročite prvovrstne cepljenje v znani Knezovi trsnici Sv. Jurij ob Ščavnici. Zahtevajte ponudbe! 135

Pridno kmetsko dekle iščem. Kocmut. Studenci-Maribor, Obrežna 29. 136

Molzači — oskrbovalci goveje živine — volarji, konjarji, offerji — delovni, pošteni, mlajši ljudje — dobijo stalno službo pri dobri oskrbi in plači na veleposestvu Rogoški dvor, p. Hoče. 137

Veveričje in druge kože divjačine kupuje J. Ratej, Slovenska Bistrica. 130

Papir za zavijanje (makulatur) dobite po 2 din za kg v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5.

Dolgoročno posojilo dobijo vsi sloji pri Slovenski banki »Moj dom«. Zastopstvo Celje, Gregorčičeva 3. Priložiti znamko za 3 din. 146

Počne iz ovčje volne (klobučevina) ter klobuke, doma izdelane, dobite najceneje pri Babošek Vladko, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska 5. Sprejemam popravila klobukov od 10 do 25 dinarjev. 143

Cepijene trte, obvarovane od črvov (ogrocv), lepo razvite in dobro ukoreninjene nudi, dokler traja zaloga, I. trsničarska zadruga v Sloveniji, p. Juršinci pri Ptuj. Cenik zastoj! 114

Nakupujem vsakovrstno ZLATO po najvišji ceni. K. Ackermann nasl., draguljar, Ptuj, Krekova ulica 1. 85

Važno za prašičjereje! Vsakemu, ki redi prašiče, pošljem brezplačno zavitek in navodilo »Mastelin«. Pišite na naslov: Ivan Magdalenc, Rače. 65

Vinsko trsje, korenjaki, 100% zajamčeno, dobite pri Dolinšek, Črešnjevci, p. Selnica ob Dravi. Osebno naročite in prevzamete tudi pri Dolinšek, Kamnica pri Mariboru. 63

Drevesca: češnje, breskve, nizke vrtnice in spenjavke, vinsko trsje in ključe, jablane itd. dobro kupite v drevesnici Jelen, št. Ilj pri Velenju. 29

Kože kune, lisice, dihurja, vevertice, divjih zajcev ter ostale divjačine kupujem in plačam po najvišjih dnevnih cenah. Sprejem v strojenje in barvanje. Peter Semko, Maribor, Tyrševa 7. 129

Čist čebelni vosek in odpadke od sveč stalno kupuje tvornica Reich Josip, Tezno pri Mariboru. 39

Priporočam se Kupčičeva drevesnica in trsnica na Ptujski gori! 1600

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovice, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljšje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

POZOR! JESEN-ZIMA. Zavoljo preselitve trgovine prodajam zalogo po znižanih cenah, akoravno so cene zavoljo pomanjkanja volne in bombaža poskočile, Vam po lanskih cenah nudim in sicer: Paket Serija R 14—18 m kakor obče znano dobro uporabnih ostankov barhentov in flanelov za obleke in spodnje perilo 128 din. Reklamni paket serija K vsebina 18—22 m boljšega flanela v najlepši sestavi paket 130 din. Nadalje specialni paket ORIGINAL Kosmos D z vsebino 15—18 m Ia. barhentov in prvovrstnih flanelov za izjemno ceno 150 din. Paket serija Z 3—3.20 m dobrega sukna, za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč in sicer: Z-1 130, Z-2 160, Z-3 200, Z-4 250, Z-5 300 din. Vsak paket poštne prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Izrabite ugodno priložnost in pišite takoj; navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler zaloga traja. — Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem Razpošiljalnica KOSMOS, Maribor, Razlagova 24/II. 1529

Preklična izjava. Jaz podpisani Ivanuša Ivan, posestnik na Humu 38 pri Ormožu, preključem in obžalujem vse žalitve, katere sem iznesel napram g. Kubik Josipu, upravitelju graščine Negova, v zvezi s smrtjo svojega brata, ker sem se prepričal, da temeljijo iste na podlagi napačnih informacij. Zahvaljujem se gospodu Kubik Josipu, da je odstopil od nadaljnega kazenskega pregona zoper mene. — V Gornji Radgona, dne 27. decembra 1939. — Ivan Ivanuša, Hum 38, Ormož. 132

Kam bidne svetiljke

vseh vrst, namizne, viseče, nabavite najugodnejše pri PINTER & LENARD, d. z. o. z., MARIBOR. 139

Pozor, ženin - nevesta!

Volno, svilo in vse druge potrebščine v veliki izbiri in še stari ceni, vama nudi le trgovina z manufakturo in konfekcijo 102

I. PREAC, Maribor, Glavni trg 13

Postranski zaslužek

do 1000 din in več mesečno zamore doseči vsakdo v vsakem kraju, ako je pošten, pismen in le malo marljiv. Ponudbe pod »Ljudsko zavarovanje« na anončno ekspedicijo Hinko Sax v Mariboru. 103

Nov redilni prasek za prašiče. Za 1 prašiča zadostuje samo 1 zavitek za 6 din. Poštnina povzete za 1, 2, 3 ali 4 zavitke 6 din, od 5 zavitkov naprej 12 din.

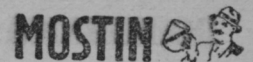
Prašek za pitanje goveje živine. Pospešuje močno rast in hitro zdebelenje govedov in telet. Veliki zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 zavitek 6 din, za več zavitkov 12 din.

Prašek za pomnožitev in izboljšanje mleka pri kravah ter izvrstno hranilno in redilno sredstvo. 1 zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 zavitka 6 din, od 3 zavitkov naprej 12 din.

Konjin povečava pri konjih apetit, jih vzdržuje sveže in bistre ter preprečuje najpogostejše konjske bolezni, posebno katar, 1 zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 zavitka 6 din, od 3 zavitkov naprej 12 din.

Mostna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 steklenici 15 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, s poštino 26 din.

RUMOL

esenca za izdelovanje rumna z domačo slivkovo. Steklenica za 2 l ruma 8 din. Poštnina 6 din.

Drogerija KANC, Maribor, Slovenska ulica

Zaloga v Celju:

Trg. Loibner, Krajca Petra cesta 17

Zaloga v Ptuj:

Drog. Skočir, Slovenski trg 11

Ko pridete v Maribor

ne zamudite

si neobvezno ogledati bogato zalogo nove trgovine

„**LAMA**“ d. z. o. z. Jurčičeva ulica 4

HRANILNE KNJIŽICE, 3% OBVEZNICE
in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje 18

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR, Aleksandrova cesta 40.

ZA NOVOPOROČENCE

venčke, šopke, izdelujemo po naročilu najceneje, perje za postelje že od 8 din naprej, izgotovljene blazine in pernice dobiš pri 54

»LUNA«, Maribor samo Glavni trg 24.

Kmetovalci, pozor! Staro železo, kovine, rabljene stroje, cunje, papir kupuje po zelo visokih cenah, kar se blagovolite prepričati, tvrdka Justin Gustinčič, Maribor, Ulica kneza Koclja in podružnica Tezno, vogal Ptujске in Tržaške ceste. 1927

TRTA

Cepljenke najodličnejših vrst ter ključi in korenjaki Kober 5BB, Teleki 8B, Chas-selas 41 B. Prvovrstna kakovost, sorta zamčena.

Veletržnica in drosesnica:

Prvi Jugoslavenski Loznjaci

Daruvar.

1713

Ceniki zastoj in poštnine prosto!

Albumi, spominske knjige

v veliki izbiri in po ugodnih cenah
v Tiskarni sv. Cirila — Maribor, Ptuj

Kupujte pri naših oglaševalcih!

Ljudska posojilnica v Celju

zadruga z neomejenim jamstvom

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno odpoved pa po 5%.

Vse vloge izplačuje točno po dogovoru

V S A K P R E V D A R E N S L O V E N S K I G O S P O D A R
Z A V A R U J E

S E B E , S V O J C E I N S V O J E I M E T J E L E P R I

V Z A J E M N I Z A V A R O V A L N I C I v LJUBLJANI 92

PODRUŽNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice.

GL. ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

K R A J E V N I Z A S T O P N I K I V V S A K I F A R I !

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici

Gosposka ulica 23

v Mariboru

Ulica 10. oktobra

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.—.

Mežiška dolina

OB KONCU LETA

Staro leto če jemlje slovo,
Naj vzame kmet svinčnik v roko,
Dohodkov vsih naj račun napravi
In spodaj naj vse stroške postavi,
Da rajtenga mu natanko pove,
Kako gospodaril čez leto je.
Že skušnija nas podučí,
Kako se kak račun naredi:
Dohodki so to, kar Bog ti da,
Kar zemlja rodila ti je blaga.
Med stroške pa to zapiše se,
Kar vzeli so ti potem ljudje.
Le kar popiješ in pa poješ,
Le to za dobiček šteti smeš.
Kar si semena na njivo vsjal,
To boš med svoje stroške djal,
In če si poleti kaj našel,
To boš pa med dohodke vzal.
Od tega pa bodi še odšteto,
Kar posli zajedli so celo leto,
In če jim o božiču plačo daš,
Potem prav lahek račun imaš,
Ker v žepu več solda ne dobiš,
Iz tega lahko sklep narediš:
Da tvoj dobiček je šel po vodi;
Če nimaš zgube, vesel še bodi!
K dohodkom vsako tele zapiši,
In če ti crkne, ga zopet zbriši,
Kar snejo ti miši in podgane,
Kar piskrov potrejo dekile zaspane,
Za kar so te ljudje goljufali
In kar so ti berači pobrali,
Pa kar je v škodo ti šio pri hiši,
Vse skupaj med zgubo zapiši!
Glej, kaka sreča, da pisati znaš,
Da lahko sam svoj račun peljaš,
In da podučí račun te tak,
Da si — in ostaneš siromak!

Priobčil Jurij Krof.

Nekaj lanskih kupcij v prevaljskem sodnem okraju

Veržun Ivan v Črnečah je kupil od Repotčnika Ivana s Selovca posestvo vl. št. 3 k. o. Selovec,
Strasser Jurij, zid. mojster v Guštanju od Raab Alojzije hišo vl. št. 32 k. o. Guštanj,
Hric Franc in Brumen Elizabeta v Črni od Germačnik Ivane hišo vl. št. 20 k. o. Ludranški vrh,
Rebernik Pavel in Marija na Črneški gori od Mežnarja Melhijorja posestvo vl. št. 11 k. o. Črneška gora,
Kordež Franc na Navrškem vrhu od Rener Terezije posestvo vl. št. 19 k. o. Navrški vrh,
Erjavac Marija na Tolstem vrhu od Ježa Ivana posestvo vl. št. 8 k. o. Tolsti vrh,
Rastočnik Marija na Tolstem vrhu od Broman Magdalene posestvo vl. št. 65 k. o. Tolsti vrh,
Bojnik Ivan, trgovec v Slov. Gradu, od Pugelnika Ivana, trgovca v Libeličah, na dražbi hiše in posestvo vl. št. 6 in 7 k. o. Libeliška gora in vl. št. 14 in 37 k. o. Libeliče (za 165.000 din),
Gorenšek Josip na Brdinjah od Gorenška Franca, uradnika v Guštanju, hišo vl. št. 28 k. o. Preški vrh,
Gostenčnik Elizabeta na Breznici od Povha Florijana, uradnika v Celovcu, hišo vl. št. 36 k. o. Dobrova,
Gorenšku Francu, uradniku v Guštanju, je izročila Streicher Elizabeta hišo vl. št. 30 k. o. Guštanj,
Herman Rozalija je kupila od Kebra Janeza, delavca v Solčavi, kočjo vl. št. 9 k. o. Strojna,
Stropnik Valentin od Stropnika Franca posestvo vl. št. 15 k. o. Lokovica,
Kogelnik Marija od Pitina Josipa posestvo vl. št. 15 in 21 k. o. Dobrava,

KOTLJE

Naša župnija šteje 820 duš. V preteklem letu je bilo rojenih 17, in sicer osem dečkov in devet deklic, od teh 13 zakonskih in štirje nezakonski. Umrlo pa jih je osem in sicer pet moških in tri ženske. Najvišjo starost je dosegla Uršula Založnik, ki je prekorčila 89 let. Sicer pa imamo v župniji še starejše ljudi. Ta pregled kaže, da so Kotlje zelo zdrav kraj in zato ni čudno, da so za tujce tako privlačne. Za vstop v zakonski stan se je odločilo sedem parov. Pet jih je praznovalo svojo poroko v domači cerkvi, dva bolj sramežljiva para pa sta se dala poročiti v Mariboru.

GUŠTANJ

Naša fara ima zdaj 2500 duš. Lani se jih je rodilo 57, umrlo je 24 farmanov, oženilo pa se je 20 parov. Prosvetni dom smo si postavili z velikimi žrtvami. Manjka še marsikaj, vendar upamo, da ga bomo letos poleti slovesno odprli. Treba nam je le edinstvi in sloge.

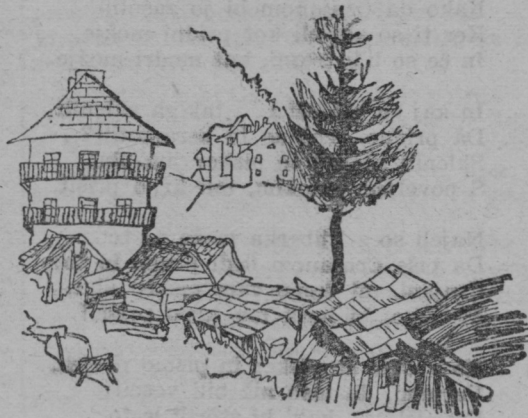
KOPRIVNA

Lani je bilo pri nas 13 rojenih, umrlo jih je sedem, oženili pa so štirje pari. Duš ima naša fara okoli 420.

Mohorjani v Mežiški dolini

Zanimiva je primerjava sedanjega števila članov Mohorjeve družbe s števili iz prejšnjih dob. Leta 1876. je bilo v Mežiški dolini 269 Mohorjanov, 1888. leta 333, 1915. leta 737, 1922. leta 482, 1929. leta 624 in leta 1939. je bilo v Mežiški dolini 557 Mohorjanov.

Značilna hiša iz starih Prevalj

Od starih še Prevalj šeta hiša stoji, stoji,
starih pa Prevalj venč ni, venč ni.
Vse je minovo, zginovo bo vse,
ostava le stara mogočnost bo še.

*

Zalesnik Alojzija od Lahovnik Helene iz Farne vasi kočjo vl. št. 93 k. o. Libeliška gora,

Slemnik Marija od Čarfa Alojza posestvo vl. št. 12 k. o. Guštanj,

Petrač Rudolf od Verdnika Ivana na javni dražbi vl. št. 16 k. o. Suhi vrh (za 17.000 din).

Lesjak Katarina, pd. Ratiška v Bistri, na javni dražbi Peršeče posestvo na Šelenbergu (za 77.650 din),

Cehner Ivanka, trgovka v Libeličah, na javni dražbi posestvo Franca Ringa vl. št. 62 in 85 k. o. Libeliška gora (za 78.600 din),

dr. Ramšak Adolf, zdravnik v Črni, na javni dražbi Podovšovnikovo posestvo vl. št. 4 k. o. Koprivna-Peca (za 66.500 din).

Risbe za to prilogo je napravil prevaljski rojak akademski slikar Fr. Golob.

Sn šov na rajžo u Šentanu

Za prazneke sn djav, gram pa še jaz nmavo po sviete, ko je zaj štaka moda, da iz mesta v hrbea tešijo. Na Prevaleah sn stopu na coh, sn djav, pojdem

na Dovgo brdo in u Šentanu,

ko mi je šete kraj iz mvadeh liet v lubem spomine.

Lukamatija je močno pihu proute štoparjevemu mojstu; je težko vlieku, če smo glih bili samo triji v vagone.

»Ali gre kdo čez mejo?« je pobaru kondehter.

Mi smo vsi triji odkimali: ka nas bo pa vliekvo grta črez mejo, saj še vuft ni doara od tiste strane. — Kuj ko nas je potegnu skuoze ta mali tunel, smo bili že

na Homperzi.

Prej časi štu ni bovo štacjona, pa so baj Šentanievci tk dovgo drnazgali, da so jem ga napravili. Baj bi bli meli še neki pvačet tuj zatuo, pa šentanievci so se kr umuznili, da je ceva rieč zaspava.

Vsiem veda kni prav, da je štacjon tam, kir je. Anji bi ga radi bliže k meji prestajli, da be Havzerja bolj pr roke meli. Nobart je baj že bova komesija, pa so Pluodrove oče v imeni Šentanievcev djale, da iz šete moke ne bo kruha pa je vse pr starem ostavo.

No, štu sn sn koj tk grieda spomanu, ko sn po Dovge brde liezu.

Pr Rutnke

be se ogvasu, da bi miznjeka koštu pa mavo pomarnvu z mamu in oacem, ki so zmirom doare volea, če glih jem križu kne menka. Pa nes nemam cajta, Rutnkave oacea pa so tk gvišno na jage, ko je zaj teste cajt; naj be le ustrielele kakega poka!

Kavha, Pógača, Obéra sn pustu na desne in sn jo mahnu na vrh. Odštod je liep pogled po cele Lokovici do Amunovega vrha: lies pa gniva pa travnek vse dov do Pliberškega podna. — Obrnu sn se nadov proute

Pluodrovemu mlinu in žage.

Nes je vse tiho štu. Ko bojo pa prazneke menole, bo pa ta mvade Pluodrov ruod že druž mlev pa žagu, da bo veselea. Da be jem le vada kne zmrznuva! Prajijo, da je s šentanievsko Rieko dvie barte v lete križ: pozime, ko mraz prtisnea, in v jesen, ko na Bevšeku in v Jamnice moašt prešejo ...

Pa najmo šentanievsko Rieko in stopmo

h Pluodru!

Pluodrove oacea štu so pa an mož! Zmirom so doare volea, če glih da majo povno skrbe za duom; jihna zadna besieda je zmirom: Buh bo že dav, da bo menovu. Če vas pot niemo prpela, se same prepričajte! Po stare pavrške navade vam bojo postrigle s kruhom in moaštom. Če oče ne bo doama, vam bojo pa mate postrigle. Kedar berem no čujem, da je »kmet steber države«, zmirom spomenem na Pluodrovih oče. V jihne hiše Buh vare, da be duo črez duhovneke al črez vero al pa črez Svovence ka reku! Drgače so dober čvavek; če pa ka tajga čujejo, taj pa zarabuzijo:

»Moj dovta, od kod pa se, da štk narobe mornješ?!«

Jaz nes nemam cajta, da be jeh objesku, dan je zaj ob nedieleh kratek, sonce se že proute Pece pomika, mrm kr napre. Se bom drugo bart zgvasu, vunta nobart, ko bo kukuca peva.

Hitro jo mahnem niemo Kolmana, varha šentanievskih cerkvieneh kluču.

No, zaj sn pa le prpihu u Šentanu. Dva-nest hiš se je stisnovno okole farne cierkle, da jeh je kar za čedno gorsko ves. Banska uprava jem bo baj še vado pomava napelet pa še elektreko be vohko duoble, ko be kup potenle. Pluodrova ni delč, mogoče bojo po malem pa le pogruntale kk.

Saj vole šentanievcem kne menka, kuj gnarja an velek koaš!

So pa še druje reče, da segajo farmanom u dievžeak. Cierku be bovo trieba od zuna poprajte pa faraf pokret, da gospuodu na gvavo ne bo tekvo, ke dar je dežovje. Veda, je križ, če ovce nemajo dojste vovne, pa še kak bidar je mogoče vmies.

Šuole so šentanievce tuj potriebne. Vidu je nison od znotri, pravile pa so me, da je u mežnariji an razred, da je tk tesn, da učitelj ali učiteljica porednega šuovarja še za vase streast knea more, ko še do nega pret knea more. Štuo je pa le vejka škoda, jaz pač mislem, da majo poredne otroke zatuo dovge vase, da jeh vohko pocukamo zane.

K Riflno be še stopu nan gvažek črničevga pa Kramovčevu hišo be vam še prkazu; štuo so se rodile organiste, kejar jeh je bovo trieba za domačo farno, pa še vun so jeh psvale; adn je še u Lublane, Buoh ga žive!

Saj prajim, niso kr, tk šentanievce! Berejo rade in Slovenskega gospodarja je še kr preci. Mislem, da ga bojo lietos u vsako hišo naruoče, tk bo prav. Slovenski gospodar je naš list.

Še kapelco svete Uršule grem objeskat poa pa pot pod noaje.

Pr Gornke

je vse tiho. Oačea Senica in Folt gvišno študirata kako novo modo, ko skrbita šentanievcem pa še drujim za hvače, jopiče in lajbeče. Če oče prave rasaste hvače, take, da ponoče same stojijo pr poste, jeh dobite štuo. Po vadet pač mrte, al jih oče na lesu al pa kr navadne.

Stare oačea Senica so pa aden testeh mož, ke so bele zaveden Svovenc že pod staro Avstrijo in se niso bale nobenga nemčurja, naj je biv še tak gospuod. Srečno novo leto, oačea Senica, pa vuhko nuoč!

Ko jo ocn ubrat dovta pruote Sekavu pa napre v Rieko, pa vidn, da je ciev vrh okovo Sv. Uršule zagrajen. Aha, se mislem, bano vinska dreviesna! Prav je! Šentanievce so je vriedne in potriebne.

Le korajžne bodte, šentanievce, pa grušk in jabok na vaše pungratea, in ko bojo že rodilea, bote druž vohko zapele testo staro pesm:

Z nobenim purgarjem pa jaz knea tavšam,
ker moja kajžica na travnce stoji-i-i.

Pluodrovi oačea jo še znajo, le pobarajte jeh!

MEŽICA

Statistika za leto 1939.

Naša župnija, ki šteje okoli 2300 duš, izkazuje za minulo leto sledeče podatke: rojenih je bilo v domači fari 46 (23 dečkov, med temi dvojčka, in 23 deklic), to je štiri več kakor leta 1938. Od teh je nezakonskih kar 12 (šest več kakor leta 1938.). Otroci, ki so se rodili v bolnišnicah v Črni in v Slovenjem Gradcu, seveda tukaj niso všteti. Umrlo jih je 24 (osem manj). Od teh je bilo 15 moških, devet žensk in trije otroci. Umirali so največ starejši ljudje, najstarejša je imela že 92 let. Smo pač v zdravem planinskem kraju. Sprevideni so bili vsi razen dveh, ki sta umrla nagle smrti. Poročenih je bilo v domači farni cerkvi 19 parov. Sv. obhajil se je podelilo 5900. Smo pod Peco doma, koder vladajo bolj hladni vetrovi.

Daleč smo od sveta, toda življenje je pri nas prav živahno. V dolini podjetnost svinčnega rudnika, po bregovih onkraj in takraj Meže pa se potijo kmetje okoli samotnih domov, da bi si pridelali svoj kos trdega zdravega kruha. Les in živina, to je edini dohodek — njive dajo le malo pridelka; zato pa slovi koroški mošt. Malo trpek je, toda čist in zdrav, kakor je življenje med temi gorami.

Razburkano je bilo preteklo leto tudi za mežiški kot. Saj smo tik plota doma in prekratni dogodki so butali tudi v našo dolino

kakor valovi nemirnega morja. Mežičani pa so viharjev že vajeni. Ravno lani je Prežihov Voranc v Požganici zanimivo popisal, kako se jim je godilo pred dvajsetimi leti. Rod Dudašev in Gnid sicer še ni izumrl, toda v sencu sive Pece raste narod, ki je tod že od nekdanj trebil šume in požigal strme frate, rod, ki je s svojim znojem, s svojo besedo in s svojim srcem temu razklanemu svetu vtisnil svoj pečat. Ta rod ima odprte oči za utripe tujine, toda trezno presoja sladke besede in zna ločiti zrnje od plev. Cela vrsta krepkih, starih, domačih imen, živ dokaz, da je bilo nemčurstvo tukaj od nekdanj le umetno zasejan plevel. Tu so Ladinik, Potočnik, Stovčnik, Predovnik, Gutovnik, Libnik, Stropnik, Pustnik, Močilnik, Vodovnik, Zarednik, Smrečnik, Osojnik, Škudnik, Ručnik, Mlačnik, Gradišnik in Desetnik, pa še Logar in Jakopič, Kunc, Jež, Kozel, Jelen in Maček, Jug in Krajnc, Škof in Kralj in še Navršnikov sosed Adam, ki gleda na libuško stran. Prišlek se po vetru in piščalki obrača, stara korenina pa ostane zarita v zemljo in trdno skalo. Nekaj Nacevoj je srce potegnilo k Nacijem, za njimi žalujejo samo neutolažljivi upniki, zato pa imamo tudi spokorjene grešnike, ki prelivajo grenke solze ob spominu na egiptovske lonce. Škoda, da Kuštrov oče nič več pesmi ne zlagajo, lansko leto je dalo dovolj snovi. Mogoče bi zakročili še katero o novem premogovniku na Lokovici, ali o novi električni centrali, ki bo nekaj edinstvenega v osrčju šumahovega vrha, ali pa celo o naših občinskih očetih, ki »sredi naše vasi zasadili so lipice tri« ...

Miha, če nešnji cajt nemaš aneh pametnih cajtnj pr hiše, si ciev terc. Jas sn reku, lietos si bom mru Gospodarja naročet.

PESEM O MOŽIČARJIH IN ČRNJANIH

V Možici so nekdanj si glave belili,
Kako da Črnjanom bi jo zasolili,
Ker ti so sloveli kot pridni možje,
In če so b'li trezni, kot modri možje.

In kaj so v Možici to tak'ga sklenili,
Da pridne Črnjane bi osramotili?
Sklenili poslati so pisker jim ubit
S poveljem visokim, mu krpo prišit.

Najeli so s Pliberka moža za to,
Da piše Črnjanom tudi pismo le to:
Črnjani, mi damo vam pisker ubit,
Prosimo, bi hotli mu krpo prišit!

Ko v Črni so pisker in pismo prejeli,
Verjemi, da niso nič bili veseli;
Premišljajo, kak' bi storili le to,
Da Črna Možici v zasmeh več ne bo.

In dolgo so modre si glave belili,
Kako bi Možici to šalo vrnili;
Četudi slovijo kot modri možje,
Pomagat' si vendar nobeden ne ve.

V županovi hiši pa trešči jim v glavo,
Kaj bilo po mislih njihovih bi pravo,
Sklenili vrniti so pisker jim vbit
S pristavkom, da treba ga prej obrnit'.

To kronika črnska nam ve sporočiti,
Ki visi v cesarjevi hiši na niti,
Da Zajec župan se za mizo je vsedel
In v pismu Možičarjem to le povedal:

»Od nas se še zmirom lahko kaj učite,
Tudi znamo zakrpati piskre ubite,
Pa pisker, če hočete, da bo zašit,
Narobe ga morate prej obrnit'!«

Ko zopet v Možico so pisker dobili,
So tuhtali, kak' bi povelje spolnili;
Pa, ker ga ni bilo mogoče zvršit',
Ostal je v Možici tist' pisker ubit.

Priobčil Jurij Krof.

Lodrant Ožbe:

Po božjih poteh Mežiške doline

Prebivalci Mežiške doline že od nekdanj radi romajo. Božja pota: Sv. Višarje, Gospa Sveta, Brezje, Marijino Celje, Sv. Gora pri Gorici so med tukajšnjimi ljudmi splošno znana. Neredko se najdejo med njimi tudi taki, ki so poromali že daleč v svet: k sv. Antonu Padovanskemu, v Rim, v Lurd in celo v Sveto deželo. Jeruzalemski romarji so med ljudstvom v prav posebni časti.

Moderni čas je kljub tolikemu napredku glede prometnih sredstev daljšim romanjem v večjih množicah precej nenaklonjen. Mlajši napredni rod nima za pobožno romanje več pravega smisla, starejšina pa večinoma nedostaja potrebnih sredstev za dolga potovanja. Tudi bližina državne meje v znatni meri ovira obisk marsikatero priljubljene božje poti. Zato pa sedaj izživljajo ljudje svojo ljubezen do romanja v glavnem z obiskovanjem romarskih cerkva Mežiške doline same in nje bližnje okolice.

Zimski čas je za romanje bolj neugoden. Komaj pa začne pomladno sonce malo vzbujati naravo iz zimskega spanja, se že zbudi v marsikaterem srcu romarska žilica. V petkih postnega časa obiskujejo naši ljudje posebno radi božja pota, posvečena Jezusovemu trpljenju. Take cerkve so predvsem Sv. Križ na Dravogradu, cerkev na Gradu pri Slovenjem Gradcu v starotrški župniji in Božji grob na Humcu pri Pliberku. Sleđnja radi vedno težjega prehoda državne meje skoro ne pride več v poštev. Prava romarska sezona pa se prične po veliki noči.

»Velka noč se približuje,
fantom žalost oznanjuje;
velka noč minula bo,
fantje mi pa pojdemo ...«

tako poje koroška narodna pesem. Kam pa pojdejo fantje, da se tako žalostno poslavljajo? I kam, k vojakom! Zato pa usmeri marsikak brhek fant iz Mežiške doline drugo nedeljo po veliki noči svoj korak proti Sv. Lenartu na Platu. Saj je vendar sv. Lenart patron in zaščitnik vojakov.

Cerkvica sv. Lenarta na Platu je prav zanimiva. Postavljena je v samotnem gozdnem bregu Jankovca, ki je bil v starih časih zavetišče vojaških ubežnikov. Okrog in okrog cerkve je potegnjena veriga, predmet raznih pripovedk. Še dandanes mora vsakdo, ki je prvič priromal tu gor, ugrizniti v to verigo, da ga ne bodo boleli zobje. Ker je zobobol jako huda reč, ljudje pridno grizejo verigo. Le žal, da dandanes to ne pomaga več prav izdatno, ker manjka ljudem one žive vere, ki so jo imeli naši predniki. Veriga okrog cerkve je bila prvotno baje skovana iz samega zlata — pa to je predolga povest.

Isto nedeljo, ko se gredo fantje priporočati sv. Lenartu za srečen potek vojaške službe, imajo dekleta svoj shod pri Marijini cerkvi na Svetem mestu blizu Žvabeka v Spodnji Podjuni. Težavna in dolga je pot iz Mežiške doline na Sveto mesto; treba je priti čez gorski masiv Strojne. Oddaljenejšje se podajo na to božjo pot že v soboto pred svetomeško nedeljo. Ker je pot samotna in je treba prekoračiti državno mejo, ki je za to slovesnost navadno štiri in dvajset ur odprta, ne romajo dekleta posamič, ampak v večjih skupinah. Pot si krajšajo s prepevanjem pobožnih Marijinih pesmi, vmes pa zadoni tudi kaka spodobna koroška narodna.

V nedeljo, ki je najbližja godu sv. Jurija, najodličnejšega vigrednega svetnika, gredo Mežičarji v procesiji čez Bleke k Šentjurju v Zgornjih Libučah, da se tam zahvalijo Bogu za srečno prestano zimo. Zadnje čase ovira to božjo pot državna meja pri Rehtu.

Marijin mesec majnik pričnejo prebivalci spodnje Mežiške doline s procesijo k Sv. Križu nad Dravogradom. Približno v istem času se vijejo po poljih vse doline Markove procesije,

kjer prebivalstvo javno izpričuje vero svojih prednikov in prosi Vsemogočnega, da bi blagoslovil sad zemlje. Te procesije, ki se nadaljujejo križev teden, so tako razvrščene, da se obiskujejo farani sosednjih župnij in da dobi tudi vsaka podružnica vsaj en obisk. Oh, tako lepo je romati v teh vigrednih sončnih jutrih po božji naravi, ki se prebujajo k novemu življenju!

Na praznik Najdenja sv. križa (3. maja) se zbirajo kmetje in delavci iz Mežice, Črne, Koprivne in Javorij okrog ljubke cerkvice sv. Helene v Podpeci. Ob severni steni bele cerkvice, levo od glavnega vhoda, sameva sam, samcat grob. Koroška slovenska prst krije tu zemске ostanke jugoslovanskega vojaka. Na nagrobni plošči pa bereš, da:

Tukaj počiva Jovan Vatković, srbski junak, ki je padel za našo domovino v bitki za Črno dne 28. maja 1919.

O binškoštih roma poleg štajercev tudi mnogo Korošcev iz Mežiške doline k Sv. Križu pri Belih vodah. To romarsko cerkev je posvetil 3. avgusta 1862., malo pred svojo smrtjo, služabnik božji, škof Anton Martin Slomšek. V ondoto spominsko knjigo je ob tej priliki napisal svoj labodji spev, pesem: Pohvala svetemu križu. Njen pričetek se glasi:

O križ! na visoko postavljen,
zastava premage si nam!

Ta božja pot je kaj dolga in težavna. Treba je priti za Uršljo goro do št. Vida, kjer grade novo cesto, ki bo vezala Mežiško in šaleško dolino. V bližini št. Vida se nahajajo prastare jame z znaki, da so bile nekoč v pradavnini obljudene. Sedaj pa čakajo svojega raziskovalca.

»Če svet' Anton me vlihal bo
in dal mi bo mozička...«

vzdihuje ostarela devičica iz Mežiške doline, ko se sredi meseca junija, na god sv. Antona Padovanskega, vzpenja po strmem bregu iz Vuzenice proti cerkvi sv. Antona na Pohorju, ki je priljubljena božja pot zaročencev in onih, ki bi radi taki postali. Pa tudi starejši svet se kaj rad zateka k temu svetniku na zelenem Pohorju ter ga prosi pomoči v številnih človeških težavah in nadlogah. Veliko jih roma, da bi izpolnili zaobljubo, ki so jo naredili, ko so izgubili kak predmet in ga na priprošnje svetega Antona zopet našli.

Ko pride mesec julij, se zbere na Urhovo nedeljo mlado in staro okrog lepe cerkve svetega Urha na visoki Strojni. Tudi ta cerkev je bila ob prenovitvi leta 1848. posvečena od škofa A. M. Slomškega, kar izpričuje napis na cerkvenem svodu. Pred cerkvijo je ta dan postavljen velik škaf blagoslovljene vode, s katero polnijo ljudje steklenice in kanglice. S to vodo škropijo potem okrog domov, da bi jih Bog na priprošnje sv. Urha obvaroval strupenih kač in druge golazni. Lepo je na Strojni, ko se vije procesija z Najsvetejšim na Pokaržnikov vrh. Tisočletne planine Uršlje gore, Raduhe, Olševe, Pece in Obirja tvorijo ozadje temu veličastnemu prizoru. Ko zadoni na vrhu iz duhovnikovih ust evangelij — božja beseda, začuti se tako zakrknjeno srce prav živo božjo bližino. Po procesiji je slovesno opravilo, med katero odmeva pokanje topičev, da bi človeka skoro oglušilo.

Po končanem opravilu zapoje pevci ono staro:

»Bodite pozdravljeni,
romarji in farmani,
ki ste prišli na ta hrib,
svetga Urha počastit«

tako milo, da se orosi marsikatero oko.

Praznik sv. Ane, zavetnice naših mater, privabi zlasti mnogo starih in mladih mamic s kopico otrok na prijazni griček nad Lešami, kjer kraljujeta tesno skupaj vsak v svoji cerkvi sv. Volbenk in sv. Ana. Zgodovina postanka teh dveh cerkva, od katerih ima zgornja, ki je posvečena sv. Volbenku, še kriptično z dragocenim marmornatim oltarjem, je zavita v megleno pravljičico. V cerkvi sv. Ane vzbujajo posebno pozornost starinoslovci, prav dobro ohranjeni, kasetasti leseni strop.

Značilen vodnjak na Prevaljah

Ko b' prevaljske purgarce volit že smele,
bi gvišno kokar nad župóna letele,
naj spraji že prevaljske pumpe v penzjón,
če óce še óstat — župón.

*

Joza, za pavra druje cajtnge kniso; za pavra je kuj »Slovenski gospodar«.

Sv. Ani je posvečena še druga cerkva, čisto v gornjem koncu Mežiške doline ob državni meji na Lužah. To cerkev vidijo vsaj od daleč vsi oni številni romarji Mežiške doline, ki romajo prvo soboto v mesecu avgustu preko Sv. Jakoba v Koprivni čez Sleme med Raduho in Olševo k Devici Mariji Snežnici v Solčavo, da se tam priporočijo svoji nebeški materi in prosijo Vsemogočnega, naj bi jim ajdo, ki so jo ravnokar vsejali, obvaroval slane, da bi jo srečno spravili pod roke.

Dan po Veliki Gospojnici, ki je patrona cerkve Device Marije na Jezeru, največje župnije v Mežiški dolini, romajo od blizu in daleč k Sv. Roku na Sele pod Uršljo goro, kjer previjlja samotne dneve odlični pesnik in pisatelj Fr. Ks. Meško.

Mnogo prav vkoreninjenih prebivalcev Mežiške doline poroma kako nedeljo v mesecu avgustu ali septembru k sv. Uršlji, ki ima na vrhu Uršlje gore veliko, staro cerkev, posvečeno leta 1602. od ljubljanskega škofa Hrena. Novjši svet, ki se je v Mežiško dolino šele pred nedavnim priselil in nima za domačo govorico pravega smisla, pa rajši dela izlete na »Urško« ali »Plešivec«, kakor to goro tudi imenujejo. Z vrha je krasen razgled po bližnji in daljni okolici. Na severozapadu se vidi ob lepem vremenu, tudi prava Urška gora, ki pa je blizu Celovca v Nemčiji.

Tisti, ki so jih bolele oči, so se v prejšnjih časih zatekali zlasti na god sv. Lavrencija (5. septembra) k sv. Luciji v Dobu blizu Pliberka. Državna meja pa je tudi to romanje skoraj onemogočila.

Topli poletni dnevi so pri kraju, deževna jesen je tu. Žalostno se vlačijo megle od Olševe in Pece čez Mežiško dolino proti Strojni in Štebarskem vrhu. Z meglami prihajajo v dolino prehlad in razne druge težave. Bojazen pred boleznijo napoti v jeseni premnožega prebivalca Mežiške doline na Brinjevo goro nad Prevaljami, kjer imata svojo kapelico sv. Kozma in Damjan, pri Bogu mogočna priprošnja-ka za ljubo zdravje.

Dne 4. decembra je god sv. Barbare, zaščitnice rudarjev, ki jih je v Mežiški dolini prav mnogo. Radi tega so imeli prvo nedeljo v mesecu decembru v časih, ko je bil premogovnik na Lešah še v obratu, leški rudarji svoj shod pri cerkvi sv. Barbare nasproti prevaljske farne cerkve. Zanimivo jih je bilo gledati, ko so

korakali v svojih črnih uniformah z usnjenimi zapasniki skozi Prevalje. Češčenje sv. Barbare pa je vedno bolj in bolj pojemalo, kakor je pojemala tudi zaposlitev rudarjev v premogovniku, dokler ni ta bil popolnoma opuščen.

Na koncu naj omenim še kapelico sv. Cirila in Metoda na Peci, mimo katere hodijo vsako poletje v velikih trumah moderni romarji — turisti. O, da bi ustavili tudi ti pred kapelico svoj korak in počastili sv. brata, ki sta prinesla našim prednikom luč svete vere — one žive vere, s katero so postavili naši predniki številne cerkve po dolini reke Meže in po hribih, ki obdajajo to dolino — one žive vere in trdnega upanja, s katerim so se vse čase tako radi zatekali k božjim priprošnjikom, svetnikom na številnih božjih potih — onega trdnega upanja, da bo s pobožnim romanjem po zemlji olajšano zadnje romanje, ki čaka vsakega zemljana, romanje v srečno večnost.

ŠOLE V MEŽIŠKI DOLINI

V Mežiški dolini je trinajst ljudskih šol in štirje otroški vrtci. Šoloobveznih otrok je sedaj približno 2500; učiteljev je 24, učiteljic pa 33, torej skupno 57 in štiri otroške vrtnarice. Če porazdelimo učence enakomerno na učitelje, pride približno 44 otrok na vsakega.

Vse šole nimajo svojih lastnih poslopij, deloma pa so ta premajhna.

V splošnem lahko razdelimo šole Mežiške doline v dve vrsti. Ob glavni cesti so štiri velike šole, od katerih ima guštanjska sedem, mežiška devet, črnska deset, prevaljska pa celo štirinajst oddelkov. Poleg tega je na vsaki teh šol še otroški vrtec. Učenci teh šol so v pretežni večini delavski, saj leže vse štiri šole v sredi industrijskih krajev.

Druga vrsta šol pa je kmečka. Te šole so ali v samotnih kmečkih vaseh in zaselkih, kot n. pr. št. Danijel, Lokovica, Podpeca, Kotlje in Šelenberg, ali pa na visokih hribih. Tri od njih, in sicer Javorje, Koprivna in Strojna, so v višini nad 1000 m.

Nekatera šolska poslopja so nujno potrebna preureditve in razširitve. Najbolj pereče je vprašanje šolskih prostorov na Prevaljah, kjer je za 14 oddelkov na razpolago le devet učilnic, pa še te so take, da niso za šolo prav nič primerne. Tudi št. Danijel je nujno potreben novega šolskega poslopja. Zemljišče je baje že na razpolago, a do zidave bo nemara prešlo še precej časa.

Zanimiv boj je okrog zidave nove šole v Koprivni. Medtem ko stoji farna cerkev z župniščem, kjer je sedaj tudi šola, na prijaznem sončnem hribu, je oblast na željo nekaterih sklenila postaviti novo šolsko poslopje na samotnem kraju v dolini, ker menijo, da bodo tam otroci bolj prihajali v šolo. Vendar pa pravi večina tamošnjih kmetov: »Če so mogli naši predniki vsa leta hoditi na hrib v cerkev, bi tudi naši otroci lahko hodili tja v šolo.« Gotovo bo škoda, da se bosta ločili cerkev in šola. Na hribu bo sameval župnik, v dolini pa učitelj.

Ponos Mežiške doline pa je meščanska šola v Mežici. Ob ustanovitvi je imela dosti nasprotnikov. Bali so se, da bo ta šola vzgojila preveč šolane mladine, ki je ne bo kje zaposliti. Vendar je ta strah povsem neopravičen spričo bliskovitega razvoja industrije, ki potrebuje vedno več izobraženih, kvalificiranih delovnih moči kot pa navadnih težakov.

Za strokovno izobrazbo doraščajoče mladine skrbe strokovni tečaji ter kmečko in gospodinjsko nadaljevalne šole, ki jih vodi učiteljstvo pozimi na više organiziranih šolah v dolini.

Razen tega posluje na Prevaljah že dvajset let državni filet-tečaj kot podružnica Osrednjega zavoda za pospeševanje ženske domače obrti v Ljubljani.

Štefi, piši, piši u Marperh po »Gospodarja«, ti ne bo žev! Še zažihran si, če ga pruoiti pvačuješ.

Ksaver Meško:

PUOBIČ S STROJNE

Sn mihen Strojčček,
pa velik še bom,
bom bukov gvant nosu,
za furmana bom.

Bom furu, bom jucku,
bom fajfco mev,
bom z ježvo si poku,
po Kieki si pev.

Boj' Micke gledôle,
ka neki pelôm,
bom pvahe koj vozu,
se 'm avžvov koj sôm.

Koroške volitve

Bili smo mladi, življenja kipeči, navdušeni, polni idealov. Ves svet bomo preobrazili, smo sanjarili, Koroško, začarana Trnjulčico, bomo odrešili.

Prišle so državnozbornske volitve. V Podjuni sta bila kandidata: Grafenauer naš, gospod na Miklavčevem pod Reberco pri Železni Kapli, pivovarnar Fric Seifritz, nasproti- niški.

Pa smo zapluli z razpetimi jadrji v politične valove.

Začela sta pliberška kaplana, Teul, »lepi Tone«, zdaj že davno pod grudo, v Bilčovsu v Rožu počiva, in Hornböck, izredno nadarjen, krasen pevec, povsod na mestu. Dobro je vedel, s čim bo ljudi najlaže pritegnil: z gledališkimi igrami je začel. Z okolice je vse drlo k njim.

Nasprotniki so brž začutili, da bi mogel biti to krepek udarec njihovi sicer na vse načine zavarovani nadmoči. In so se srdito zaletavali v igre. Če sta se kje dva sprla, takoj: »Die igre' ist schuld — igra je kriva.« Ako je zbolelo komu živinče, poginilo morda celo: »Die igre' ist schuld.« Ako je kdo umrl, najsi že tako star, da ni bil več za svet in za življenje: »Ja, die igre' ist schuld.« Ljubi Bog, kaj vse premore nedolžna slovenska igra!

Za njima prevaljska kaplana, Ferdo Lavrinc in Nace Glinig, rojen Pliberčan, nemško vzgojen, a tedaj že ves naš — le bolehati je že začel, umrl na domu v Pliberku leta 1906. sprevidel sem ga tam za smrt, težko, težko nama je bilo slovo. Oblezla sta vse prevaljske hribe in pridobivala ljudi, kar ni bilo pretežko, ker sta bila oba tako ljubezniva fanta, da jima ni mogel kdo zlahka kaj odroči.

Jaz sem vtaknil zjutraj po zajtrku kos kruha v žep in sem romal do večera po šentdanijskih in strojnjskih hribih. K vsem sem šel, le v tri najbolj oddaljene hiše ne. In so vsi prišli, samo teh treh ni bilo.

Na Strojni je bil stari gostilničar Pokršnik huđo bolan. »Saj bi rad, pa ne morem,« je tožil. — »Oče, kaj pa, če bi se pripeljali?« — »Pripeljal? Moj Bog, saj na poti umrem.« — »Ne boste, oče. Kar vole naj zaprežejo in vas potegnejo dol.« — »Pa mislite, da res ne bi umrl na poti?« — »Ne boste! Vam dam svoj žegen, pa kar korajžno!« — »Bomo videli — bomo videli. Bog, Bog, kako sem za nič!«

Prišle so volitve. Bil sem volilni komisar za šentdanijsko občino, kakor pri vseh volitvah — tedaj smo duhovniki še nekaj veljali, celo pri huđo nemških oblasteh! In ker nisem po nobenih volitvah za trud, pota in brzojavke ničesar zahteval, ampak sem storil vse iz »ljubezni do domovine«, sem dobil po vsakih volitvah lepo pohvalno pismo.

V volilni komisiji je bil tudi edini Nemeč v župniji, res Nemeč, a sicer ne napačen. Vsi drugi so bili naši možje.

Mirno so potekale volitve. Prišli so vsi, le treh ni bilo. Pa se nisem jezil nanje. Očital

sem sebi: »Zakaj pa nisem šel k njim! Zapostavljene se čutijo. In po pravici!«

In še enega ni bilo: očeta Pokršnika. A so možje trdili, da pride.

Čas je hitel, že je bila ura.

»Schluss!« (Konec!) je zahteval trgovec. Kar je prihitelo po stopnicah gor nekaj fantov: »Pokršnik se peljejo!«

Res smo zaslišali mimo cerkve dol proti Riflnovi gostilni ropotati težek voz. Stopili smo nekateri k oknu. Res, močna vola počasi in modro-previdno vlečeta po grapasti cesti velik voz. In na vozu v kupu slame oče Pokršnik! Možje so ga dvignili, nesli ga gor po stopnicah.

»Glejte, oče, da ste se živi pripeljali! In besedo ste držali — Bog vas živi!«

»Bog, Bog!« je zdihoval mož, »kako sem jaz za nič! In ta voznja, ti poti! — Ali bom pač prišel še živ na Strojno?«

»Boste, boste, oče. Nič strahu! Tak hrust!«

»Deset minut je že čez uro,« pripomni trgovec.

Bil sem v huđi zadregi. Kot komisar bi moral strogo spoštovati zakon.

»Res. — A naj komisija odloči, ali še smejo voliti,« sem se skušal rešiti.

»Seveda — seveda,« od vsepovsod. »Bolan mož — in takšna pot — pa bi naj zastoj prišel?«

»Ali je kdo proti?« sem vprašal.

Trgovec je sicer neprijazno gledal, ugovarjal ni.

»Ker nihče ne nasprotuje in morda tudi vse ure prav ne kažejo, kar volite, oče.«

In je oddal svoj listič za Grafenauerja.

*

Po volitvah sem hitel v Prevalje, brzojaviti v Celovec. Že v dekretu za komisarja je bilo pisano, naj, ako količkaj mogoče, počakam, da dobim sporočilo, kdo bo izvoljen.

Čakal sem, z menoj Lavrinc in Glinig.

Proti večeru pride brzojavka: »Gewählt Seifritz — izvoljen Seifritz.«

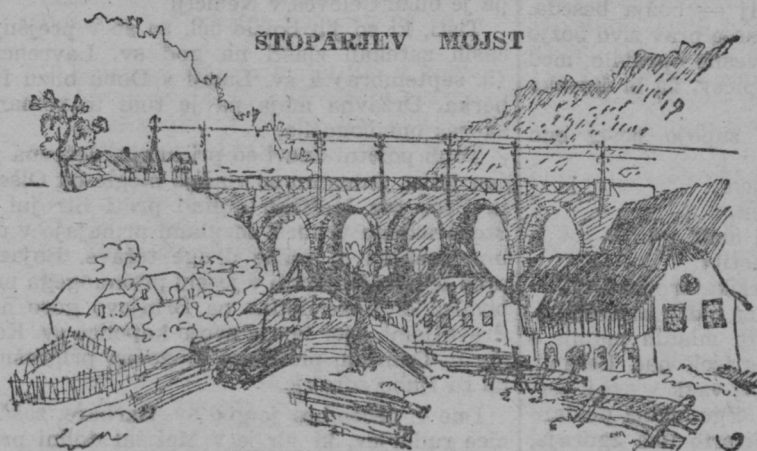
Onemel sem. Togo pogledam Lavrinca. Tega ni zlahka kaj spravilo iz ravnovesja. Pa se je otožno nasmehnil: »Če so v Celovcu le počteno šteli!« Glinig je stal molče in ves bleđ. Čez čas je segel po brzojavki: »Pokaži! Ali je to mogoče?«

Pobiti smo šli k fari, v župnišče, po tolažbo k svetniškemu župniku Kesnarju. Celo ta je bil v prvem trenutku presenečen. Potem je pa s svojim blagim in dobrodejnim mirom odgovoril: »V politiki mora človek vedno biti pripravljen na nepričakovano. Mladi ste še, z leti se morda tudi temu privadite.«

*

Drugi dan sem se peljal v Celovec, iskat tam tolažbe.

Ko grem s postaje, mi pride naproti Grafenauer. Že od daleč maha in pozdravlja, ves židane volje, kakor sem videl. »Kaj pa niste snoči prišli?« me pokara, ko prideva skupaj. »Tako krasno smo se imeli!«

STOPARJEV MOJST

Štak mogočen mojst so v Pliberk spuvale, da so mole štibro grta spravlete; zdaj štibro v Traberk lifrajo, naj nam še mojst črez Dravo zrihtajo!

Pavrkinja izpod Uršlje gore

»Kako — krasno imeli? Ko ste pa propadli!«

»Saj sem v Rožu izvoljen!« se je smejal.

Ves zavzet sem ga gledal. — »Mi smo se pa tako pehali za vas v Podjuni,« me je zabelo v srcu, »in smo bili vsi nesrečni, ko nismo zmagali — vi ste se pa krasno imeli!«

A povedal mu te boli nisem. Naglo sem se poslovil.

Tedaj se mi je prvič zamerila politika. Politika in — politiki...

OPIS ŽUPNIJE KOTLJE

Kotlje ležijo v prijazni kotlini ob vznožju Uršlje gore, odtod ime Kotlje. Cerkev stoji 450 m nad morjem in je oddaljena od železniške postaje Guštanj-Ravne 4 km. O njenem postanku poroča knjiga »Zgodovina Lavantinske škofije« sledeče: Leta 1367., dne 25. oktobra, je patrijarh Markvad iz Akvileje odobril namero šmartinskega župnika Markvarda Purthamerja in dovolil, da se postavi v Kotljah cerkev v čast sv. Fortunatu in sv. Felicianu. Župnik je s pomočjo vernikov tudi oskrbel potrebno za vzdrževanje enega duhovnika. Patrijarh pa izrečno poudarja, da ostane ta cerkev s svojim duhovnikom odvisna od župne cerkve pri sv. Martinu. Še celo pokopališča ni smela imeti izpočetka. Polagoma se je seveda razvil vikarijat v pravem pomenu, saj je bil okoliš popolnoma odrezan od svoje matice, ker se je med njim razprostirala starotrska župnija in tako bi iz Kotelj morali nositi mrlice k sv. Martinu skozi starotrsko župnijo. — Ker je bila župnija prvotno vikarijat nadžupnije šmartin pri Slovenjem Gradcu, zato ima enotni nadžupnik še patronat nad župnijo. Sedanja cerkev je posvečena

sv. Marjeti, devici in mučnici, zidana je v baročnem slogu in je bila najbrž dovršena leta 1662., kakor kaže letnica na stranskem oltarju. Prvotno je imela župnija veliko večji obseg, a je bila dvakrat znatno okrnjena. Za cesarja Jožefa II., leta 1787., je zgubila kraj Sele s podružnico sv. Roka, kjer je bila ustanovljena lastna župnija. L. 1863. pa sta bili od nje zopet odcepljeni dve večji seli, namreč Tolsti vrh in Dobrije, ter priključeni novo ustanovljeni župniji Guštanj. Sedaj šteje župnija 820 duš.